

דורות האחרונים

ספר לתולדות הרבנים הגאונים וראשי מתיבתא החכמים
והסופרים, הדרשנים והמהברים, הנדיבים ואנשי
המעשה והשם שבתפוצות ישראל בדורות
האחרונים. עם הערות תורניות
וספרותיות במעשים, דעות
ומושגים.

ספר ראשון (ז—ט)

ט א ת

בן ציון בהר"ר משה ז"ל אייזענשטאדט

הנכרי הגאון, מאור הגולה, רבנו מאיר אייזענשטאדט זצ"ל

בעל תשובות "פנים מאירות"

ניר-תרע"ד

מכתבי תהלה מגדולי הזמן וחכמיו

מאת הגאון הגדול, זה סיני בקדש, צדיק ועניו בקש"ת מוה"ר אליהו אייזנבוך
האב"ד האראדישין.

בע"ה. יום ג' ח"ש תרע"ה, האראדישין.

לכבוד הרב הגדול המפורסם נודע לתהלה מו"ה בן ציון אייזנשטאדט נ"י.

אחדשה"מ. את ספרו „דורות האחרונים“ קבלתי באהבה ומאד נראה הוא בעיני,
כי לעת כזאת אשר עמנו מפורד דבר נחזק הוא ספרו היקר, ואמנם התענגתו
במצאי בו הרבה מידיו אשר לא ידעתי עד עתה אנה הטה, ולזאת באתי להשיב לו רוב
תודתי על אשר כבדני בספרו, וה' יהיה בעזרו לכרך על המוגמר, ואבקשו מטובו לכבדנו
ולשלח לי שעריו כפרי אשר יצאו מדפוס איזה. ממני המוקירו והמכבדו כערכו הרב ומכובד
בכר טוב.

מאת הרב הגאון הגדול, חריף ומעמיק ומופלא בבקיות, מוכתר בכתר תורה

וגדולה הנודע לשם בקש"ת מו"ה יעקב גארדאן הי"ו סטויסהפארט.

ב"ה. ועש"ק על כן יאמר בספר, תרע"ג לפ"ק.

שלום רב לידיד נפשי הרב הגדול מו"ה בן ציון אייזנשטאדט הי"ו.

בחישובה, לנכון קבלתי ספרו „דורות האחרונים“ ונהניתי כי בשפלותי זכר
נש אותי בחובה, ולא אמנע בזה מלהניד דעתי, כי דבר גדול עשה כן מר בזה
וקרוב כודאי שע"י ספרו רבים מן הרבנים וגם בע"ב יחבבו את התורה הק'
ביותר, מכפי שעושים בדורנו זה אשר כל אחד לבצעו הולך וכבוד התורה חו"ש
מונח בקרן זוית, ואעפ"י שלכאורה יש בזה משום חששא של נסות הרוה עפ"י
הא דנדה (דף ט"ז) (" אבל אם נחשב את השכר והתועלת הגדולה היוצאים
מזה והמוסר ההיטב שילמדו מתוך ספרו הבע"ב וגם לרבות הרבנים' אזי בטלה

(" רבים מן הגדולים והחכמים ונכרטי ידידי הרב הצדיק חסיד ועניו
ומוה"ר צניימן מאיר ליוואי (דרשון) האצ"ק יוטיקא, וסר"ה הארי שחצורת
הדרשנים רנ"ה מאסליאנסקי הי"ו העירוני ע"ד התולדים שאלו צספרי ואני צעני,
לא מנאתי צסום מקום צתלמודים וצמודשים גם לא צספרי גדולי ההוראה
רקדמונים והמאותרים שיתנגדו לכד ולסוקיר את חכמי התורה, ולחארס צתולרי
תהלה היותר נעלים הנהוגים ונפורסמים, והרי שנינו מצות (פ"ו-ו) גדולה
ורה יותר מן הכהונה ומן המלכות והשוו חכמינו האומרים צל כדוד ת"ח
ראתם לכבוד השכינה כדמצינו כל המהרהר אחר רצו כאלו מהרהר אחר שכינה
ונהדרין (דף ק"י) וכן מהנה ת"ח ונכסיו כאלו מדצק צשכינה כחוצות (דף ק"א)

שמות החתומים ומקבלי ספרי הוצאותי

ובאו בסדר שנרשמו אצלי בזמני קבלותיהם.

החכם הנעלה מר א. ז. הלוי לעווין עפשטיין
הנביר ר"י שטערין
הנביר הנדיב מר שמואל ווילנער
המשכיל מר וו. שניטמאן
הנביר הנדיב ר' נחמיה לאמפערט
המשכיל היקר מר מאיר ראסקין
הרב המפורסם ר' דניאל שטערין פעלד
הנכבד הר"ר שלמה מארנארעטען
הרה"ח ר' שמעון ניכס נאחימאווסקי
הרה"ג ר' ישעיה פארמער
הנאון ר' טוביה ראזענטהאל
הרה"ה ר' שמעון משה חאנעס
הרב ר' יעקב משה'ס ווערדשארף
הרב המאוה"ג דר. וואלף מישע
הרה"ג החכם ר' יעקב לעווין צקי
הרה"ג ר' אפרים קאניטאפסקי
הרה"ח הנדון ר' אהרן טארקוס
המו"ס המפורסם י. קויפמאן
הרה"ה חיקר ר' יוסף זעליג גליק
הנאון הנדון ר' שמואל יעקב ראבינאוויץ
הרב הנכבד ר' יחיאל דוב שפירא
הרה"ג הדרשן ר' מרדכי אהרן קאפלמן
הרה"ח הנביר הנדיב ר' אריה ליב שיינהוץ
הרה"ג הנדיב ר' אברהם חיים שאבאד
הנביר החכם ש"ב מר אהרן יצחק ראטנער
הנביר מר סאלאמאן קאהען
הנכבד ומשכיל מר אברהם לעווין
המשכיל מר אברהם ראדינסקי
המשכיל ר' יוסף הלל ליבאוויץ
המשכיל ר' זאב וואלף קאכאוויכ

הרב הנדון ר' חיים אלטר פריעדמאן
הרב ר' אברהם נחום מאייעראוויץ
הרב החכם ר' ישראל קנוביץ
הש"ן המפורסם ר' שאול נראפמאן
המו"ס המפורסם ר' שמעון דרוקערמאן
הרב החו"ב ר' יעקב קלארק
הרב השו"ב ר' אהרן קוואקאווסקי
הנביר הנכבד ר' בנימין ראבינסאן
הנכבד ר' יצחק מאיר לאבעל
הרה"ח ר' מאיר רייץ
הר"ר דוד בהרב ר' יהושע אבראמאוויץ
הר"ר מ. פאמעכין
הר"ר יוסף דאקטאראוויץ
הנביר המשכיל מר יהודה צבי האלצמאן
המורה המשכיל מר משה פנחס סילווער
" " " " מר צבי הירשוואלטשוק
המשכיל מר בנימין יהודה אריה ליב
בערינסטיין
הרה"ג ר' בצלאל ראזען
הרה"ג ר' משה שפירא
הנ' הנדון הספ' ר' בינו'ס זלקינד ראבינער
הרה"ח ר' אליהו מרדכי פינקעלשטיין
גיסו הנביר הנכבד ר' מענדל קובערסקי
הרב הנאון ר' ישראל זוסיל רובינשטיין
הנאון החכם והסופר ר' אברמם רעזניק
הרה"ג החכם הנעלה ר' יוסף קרימסקי
החכם המפורסם דר. יוסף האזאנאוויץ
הרה"ח הנביר ר' יצחק אייזיק מאדילעווסקי
החכם והסופר ר' ש. מ. פערלמאן
הרה"ג החכם מרדכי הלוי לעווין שטיין

שמות החתומים

הרה"ה הנביר ר' ברוך יצחק ריינערץ
הרב הגדול ר' אהרן דאברוונסקי
הנביר הנדיב ר' יצחק יוסף קויפמאן
הפרדגו והסופר ד' שכנא שטיין
הסופר ד' יעקב טער
הנביר המשיכיל והנכבד ר' אברהם צבי
פריעד

הנכבד הרה"ר אברהם באקשט
המשיכיל הציוני מר נחום אכיהו לעווינסאהן
הנכבד ר' אברהם אבא שאול
החכם והסופר המצוין מר פרץ וויערניק
הרב המאוה"ג ר' ברוך זאב מוט
הרה"ח המטיף ר' צבי הירש מאסליאנסקי
החכם והסופר דר. משה ראבינסאהן
הנכבד ר' גרשון בר' סיני חזן
הרה"ח ר' יעקב הורוויץ
הנביר הנדיב הנכבד מו"ה מרדכי קאהן

הרה"ר אליעזר לעפקאוויץ
הרב ר' משה שו"ב אייזענשטארט
המשיכיל ש"ב מר מאיר אייזענשטארט
המשיכיל ש"ב מר משה אייזענשטארט
עורך הרין המפורסם מר אברהם שאמער
הנביר הנכבד מר יוסף דוד בר' משה
חיים שאר

הנביר המשיכיל ונדיב משי. ווערבעלאווסקי
הרב החכם דר. ווי. שפיגענעל
העסקן הגדול הצבורי הרה"ר צבי יעקב לוריא
הנכבד ורב פעלים מר אלברט קרונער
הנכבד הרה"ר שלמה בר' אפרים בערינשטיין
הרה"ח ר' יחיאל דוד שפירא
החכם דר. בנימין שלמה נקאזבערג
המשיכיל הנכבד ונגיד ר' יוסף קלענעצקי
הנביר המשיכיל והשלם הרה"ר ראובן באס

וברכה בפני עצמה הנני קובע לנשיאי קהלת הקדש **חברה**
תהלים אשר **בברוקלין** שבאו לעזרת ספרי והוצאתו,
תהי משכרתם שלמה מעם ה'.

וברכת חיים ארובים ושלום הנני קובע לאמי היקרה, הצנועה
ויראת ה' ומשכלת בדרכיה מרת **בריינה לאה תחיה**, בת
הרב הגדול צדיק וחסיד ר' **שלמה צבי ליפאוו ז"ל**,
ולאחותי היקרה והמצוינת בישרתה ומדותיה הנעלות מרת **רחל**
תחיה ולבעלה הוא גיסי היקר והנכבד מר **אליעזר** למשפחת
הורוויץ, גם לאחי היקרים מוה"ד **מאיר ומנחם מענדיל**
יחיו על אשר יתמכוני בכל עת. יהי ה' עמם להחיותם ולהרבות
טובתם ושלומם עד אין קץ.

מאת החכם הגדול והחוקר השקדן, אוצר הספרות, צנוע וענותן כבוד שמו
 מוה"ר נחמיה שמואל ליבאוויטש הי"נ, הגודע בספריו „רבי יהודה
 אריה מודינא“ „השמע יצחק“ ו„פניאל“.

לירידי הרה"ח הררשן קורא הדורות, עמרת חסידת ישראל מר בן-ציון אייזענשטארט ג"י.

אכן תציר העם הזה, וחכמיו כעשבי השרה! על שרישיהם תתחקה ואם
 ברכה בם תלקטם לתוך ילקוטך ותודיע טיבם בעולם, בעוד מלאך ה' עומד על
 כל עשב ועשב ואומר לו גִּדְלֵה! אתה מברז ומראה על כל אחד ואחד באצבע
 כי עשב רפואה הוא, המעלה ארכת בת עמי. — מכיר בדשאים אתה, טובינא
 דחכימא! אג נא תשפיל את עצמך לבקש הסכמות מאזובי קיר במני, לֹא
 לירידי וְלֹא לדכותי אתה צריך! לרעתי נגד כבודך הוא להרפס שום הסכמת,
 הנך מן המפורסמים שאינם צריכים ראייה, מלאכתך מלאכת הקדש מודעת
 היא בשער בת רבים מספריך הקורמים, כה תתן וכה תוסיף! משל לאחד
 שהיה יושב ועושה עטרה למלך, ועבר אחד עליו, אמר לו מה אתה עושה,
 אמר לו אני עושה עטרה למלך, אמר לו כל מה שאתה יכול לקבוע בה אבנים
 טובות ומרגליות קבע, זמרגדין קבע, מרגליות קבע, למה, שעתיד לינתן בראשו
 של מלך (ויק"ר פ"ב) כך אתה, כל אבן יקרה קבע בספרך, רבנים, חכמים,
 דרשנים ונדיבים, כלם בספרך יובאו, שעתיד הוא להיות יסוד לדברי הימים
 בדורות האחרונים, אשריך שזכות לקשור כתרים לכתרה של תורה, ולכתוב
 זכויותיהם של ישראל, ואשרי מי שידו פשוטה לסבל ספרך!

ידידך ומוקירך כערך הרם נחמיה שמואל ליבאוויטש.

ברוקלין—נווארק רבתי, י' אדר תרע"ד.

מאת החכם החוקר והמפורסם מו"ה דוד פרופיסור נימרק,

טורה בבהם"ד העברי כסינסינטי.

להרב ר' בן-ציון אייזענשטארט. שלום!

מכתבו קבלתי, בינתים עינתי בספריו, והנה אעפ"י שאינני מומחה
 לענינים האלה, הלא התענגתי בקריאתי ובראותי שהנו משתדל להכין חמור
 נעבד לחוקרי דברי הימים בדורות הבאים, כיד ידיעתו הטובה עליו, כבר
 כחבתי ל„מוריה“ באודיסא שישלחו לו אכסמפלר מספריו, ובודאי ישלחו לו.
 בשלום ובכבוד ד. נימרק.

החששא בס', וכבר אה"כ ובתחבולות תעשה לך מלחמה וד"ל, ובאמת כמעשה
 כת"ר מצינו הרבה פעמים בש"ס ורבינא ור"א מסדרי הש"ס הביאו השבחים
 ששבחו חכמינו [לגדולי ישראל ועי' יומא (דף ל"ה.) ובגטין (דף נט.) ובפרקי
 אבות (פ"ג) וב"ק (דף ס.) וכיוצא כזה בע"ז (דף ד.) וכן בברכות (דף לח.)
 ובסוף מס' הוריות ובחולין (דף עז.) ובעירובין (נג.) וב"ק (דף נג.) וביומא (מס.)
 ובסנהדרין (כ"א.) ובמנ"ק (כ"ה.) ובב"ב (דף קל"ד.) ובתענית (דכ"א.) ובתובות
 (דף ס"ג:) ושם (דף ס"ו:) ובברכות (דף ח.) ושם (ג"ז:) וב"מ (דף פ"ד.) ובתענית
 (דף ה.) ועוד ועוד שאין הפנאי והמקום גורמים להאריך, ומכל אלה חזינן
 שמעשה חז"ל בדורותיהם סימן למעשה כבוד תורתו בדורנו, וע"כ אני מסכים
 לכבודו ומברך אותו שיברך על המונגה כנפשו ונפש ידידו עוז הדיש ושלו
 תורתו תמיד. יעקב נאדראן כסויטעפארט.

מאת הרב החכם הגדול שבדרשנים, נודע כיהודה שמו מו"ה צבי הירש מאסליאנסקי הי"ו
 דרשן ומסיף בהאינסמיטוט העברי בנווארק.

ב"ה, כ"ב סיון תרע"ג.

כבוד הרב החכם, דורש טוב לעמו, לרבניו וחכמיו, סופר מצוין,

מר בן-ציון אייזענשטארט שליט"א.

היום קבכתי את ספרו "דורות האחרונים" והנני מטהר להשיב לכ"ת
 את מחירו יחד עם תודתי וברכתי, כי יוסיף לעשות חיל בספרתנו במקצוע
 תולדות גדולינו וחכמינו, אשר בחר בו ויזכה לכלות את אשר החל, וכל אוהבי
 ספרותנו ודורשיה יכירו ויוקירו פעלו לדור דורים.

ברגשי כביד וידידות

צבי הירש מאסליאנסקי.

וכמו זה הנהגה נוסעודה שתי שריו צחוכה כאלו נהנה עזיו השכינה צרכות
 (דף ס"ד), ורצנו הגדול הרעננים ז"ל בספר הנוצות (נוצה ל"ג) ונוה לנצד זרע
 אהרן ולפארס ולנשאס, ונודצרי הרשד"ס חלהע"ז (סי' ס"ה) גשונע דנכל זונן
 וזונן צריכים לתאר את החכמים צחארים הנהגים צונן, ונזמננו נהגו גדולי
 הדור צמייכותיהם והסכמותיהם לתאר את רוב חכמי התורה הנקייאים צהלכות
 ומחדדי שיעתהא גם צחאור "הנאון" התיעולה, ואף לנעירים צצנים, וצצא אני
 מנהגם שהא לש"ש לרועם ולהדר את המורה, וכבר אחריתי גם צחאור "איש
 האלהים" למופללים צחסידות וענוה שהוא צחאור נועה רצנו עליו השלום צדון
 כל הנציאים וצו צחאור גם את הגאון ר' יהודה קורייאט צהקדמות סכרו זכות
 אצות, (כיסא חקע"ז) וכן צחאור את הגאון מוהר"ל צחאור יעקב צחל נחלתו
 צשער ה"ס מנחת יעקב (פיורדא תקכ"ג) ומנאלי שחאריך צזה הגאון צש"ח נועי חי
 (כלל ק"ו) והציא צשונת הגאון אספקלריא המאירה מרן יוסף צכריס שטערן ז"ל,
 וצספר הצשונות, אשר אני נוסדר צעזרת האל, הארכתי הרצה. ב"צ אייזענשטארט

דורות האחרונים

אות ז

ואלצער. הרב ר' דוד ליב.

גאון מפורסם חכם ושלם אבד"י

הומנא (הגר) ומלפנים אבד"ק טעווען

באטרוקעס, התנו של הגאון הנדול ר'

דוד כ"ץ אבד"ק מאטערסדארף (בעל

"מנחת כהן") ובאו שמה הדושי ונדפס

ספרו "מנחת בכורים" עם שיורי מנחה,

שנותיו ס"א. ר' יאריך ימיו. הוא ניסו

של הגאון הצדיק ר' יוסף חיים זאנז

פעלד הי"ו (ע"ע)

זאמסקי. הרב ר' אברהם יהושע

העשיל הכהן.

הרב הגאון המפורסם חסיד וצדיק

בדרכיו אבד"ק פרילוקא (פ. פאלטאווא)

נולד לאביו הר' חיים הכהן בסטאראדוב

(פ. צרינוב) בשנת תרל"ה. ויסתופף

בישיבות שונות וישמש גדולי האדמורי"ם

וימלא כרסו בלמודי ההלכות והחסידות,

ואחרי נשאו אשה בת הרה"ג הצדיק ר'

טוביה רב דק"ק מינא (פ. פאלטאווא)

יקריש רבי ענתותיו לפוסקים ולהוראה

יהי לבקי בד"ה שו"ט סמכיהו הגאון

מן ר' רפאל שפירא הי"ו והאדמורי"ם.

הגאונים טבאברויסק, ליבאוויץ, וקאפוסט

תרנ"ט נתקבל לרב בהורדץ (פ. מוהילב)

וישרת שמה בקדש ט' שנים ואז נתקבל

לאבד"ק זלאבין (פ. מוהילב) תר"ע

נהקבל לאבד"ק פרילוקא למלא מקומו

שק הגאון הגדול חביטאי דיהודאי

ואולאדאווער. הרב ר' אהרן

נפתלי.

הרב המאוה"ג המפורסם כתהלה

מורה וראין בוארשא, ובאו תרדשו

ב"שערי תורה" והוא תלמיד להגאון ר'

יהואל טיכל הכהן אבד"ק זאקראטשיץ.

זאכרי. הרב ר' נסים.

הרב הנדול, מופלא ביראה וחכמה

ראבד"ק "כנסת אליהו" בעיר בומבאי

(הורו), נולד לאביו הר"ר אלישע בעיר

בגדר בשנת תר"ז. ובעודו נער חזו בו

גדולות כי הצטין בזכרונו הנפלא והשגתו

המהירה, ויבא להקשיב לקה ביישיבה

הנדולה בעירו שעמד בה לר"מ הרה"ג

המפורסם הצדיק ר' יצחק זצ"ל. ויקבל

סמיכות גדולי עירו, ויוסף לשקוד בתורה

ויהי בקי בש"ס ופוסקים רו"א ויצא שמו

לתהלה בתור אחד מגדולי ארצו. וזה

שנים רבות שנבחר לראבד"ק "כנסת

ישראל" לאחינו הספרדים ילידי בגדר

אשר בבומבי, ובשבתו שמה על כס

רבנותו השתדק הרבה ביסוד בהכ"נ

מפואר לבני עדתו ובזירת הנביר הנדיב

ר' אליהו ששון נבנה הבית הנדול והנשא

אשר בו יכהן פאר הרב הנדוק הזה.

אחיו של הרה"ג הזה הם הרה"ה

ר' אליהו רב ומורה בביהמ"ד "זלכה"

בבגדר, והרה"ח ר' עזרא בעל "שיר

רנה."

מוהר"ק ציריכסאן הי"ו שיצא ככהן פאר
בבהונת אב"ד ראשי בקישינב.

זאמענהאף. דר. אליעזר (לדוויג).

חכם מפורסם ומחולל השפה
האספרנטית, נולד בשנת 1859 בכירסטוק
להורים מיטכילים ויתחנך בתורה והשכלה,
כבן י"ד בא עם הוריו לווארשא, ואחרי
גמרו את הנמנוים שמה נכנס לביה"ס
הנבונה למחלקת הרפואה, ואחרי היותו
דוקטור הקדיש מחיבתו לחמצאת
שפה אחת כללית ויחידה שתשמש
בתור שפה מובנת לכל העמים השונים
והלאומים הנפרדים שבתבלוימציא שפה
אשר קראה בשם "אספרנטה" ויעבור
בארצות שונות וייסד אנדרות אספרנטיות
וכתכלית הפצת השפה קרא גם כן
קונגרסים אחדים במדינות אירופה וינחל
רב כבוד.

זאמקאו. הרב ר' חיים יהיאל
הכהן.

הרב המאוה"ג הצדיק והדרשן
המפורסם אבר"ק חורדאק (פ. מינסק)
נפ' ביום ח' שבט תרמ"ו במינסק.

זאנפעלד. הרב ר' יוסף חיים.

נאון וצדיק מופלא בחסידות
וטפורסם כהלה מנאני ירושלים עיה"ק
בדורנו, נוקד בעיר ווערבא האוננארית
בשנת תר"ט, והי תלמיד טובהק להגאון
הגדול בעל "כתב סופר" בפרעסבורג,
ואחרי התונתו קבל תורה גם מהגאון
מוהר"ר מאיר א"ש באוננוואר ויסמכהו
רבו זה בסמיכת חכמים. תרל"ג עלה
לירושלים ביחד עם הגאון ר' אברהם
שאג מקויברסדורף, ויתמנה למפקח על

כולל האוננרים בעיה"ק, ועם זה לגבאי
ראשי בח' "שערי חסד" ובביה"ח "שערי
צדק", וכשנוסדה הישיבה הק' "תורת
חיים" ע"י הגאון הגדול הצדיק מוהר"י
ווינאנראד זצ"ל נתמנה הגאון הזה
לסוכנה הראשי ושמו גדול ונכבד
והסכמותיו לרוב בספריא"ו מפארים אותו
בענוה טהורה וכליל המדות הטובות.

(אמר המסדר: מדי הזכירי את הישיבה

הק' "תורת חיים" לא אעבור בשתיקה ולא

אסנע לסדר לדורות על בבלה נעשתה ע"י

פריצים ומחבלים כרמנו, בימים האחרונים,

אחרי שכת האר"י החי מוסדה הגאון עין

יצחק זצלה"ה שספר ממש את נפשו הטהורה

על התורה והמצוה, ובחסכם ראשי אלפי

ישראל וגאוני התורה ובראשם עמודי התורה

בימינו, טרנא ורכנא גאון הגאונים כחד

סקמאי ר' דוד פרידמאן והגאון שר התורה

אשר מיסיו שותין כל רועי אבן ישראל ר'

חיים הלוי סאלאווייצ'ג, נכחד לסלא מקומו

בטשרת הר"ם הראשי והמנהיג הכוללי

בישיבה, אחיו ברומה לו, הגאון הגדול החדיק

צדיק ועניו ומיכתר בכתר היראה והענוה רב

יוסף אליהו הי"ו. באו מהרסים בערטומיות

ודלסוריות להסית איש ברעהו ולהצית אש

בציון, לרבר סרה בישיבה הק' ולחת דופי

בבן מורח "יוסף" זה משופרי דשופרי דקרתא

דשופריא, "אליהו" מלאך חברית והשלום

שהוא נזר לתורה ועמרת תפארת למדות

חכמים ולהקל נ"כ באופן נבזה בשני שרי

צבאות ישראל, עמודי התיבון שכל בית

יהודה נשען עליהם עתה, הנזכרים, שבחרו

בו ויתנו ידם הקדושה עליו לעבוד עבודה

הקדש ולכהן פאר בהיכלה של "תורת חיים"

ר' אליעזר אבד"ק קעלם, חברו של
הנאון הנודע ר' שואל קאצענעלענבויען
מווילנא.

הרב הנאון הנ"ל כתב חרושים
רבים בהלכה ואגדה ומהם נדפסו
ב"המאסף" בירושלים.

זוכאוויצקי. הרב ר' יקותיאל.
הרב המאוה"נ חו"ב רב ומו"צ
בקאמאראווקא אחד מפרורי העיר
מינסק.

זוסמאן, הרב ר' אפרים פישל.
הרב הנאון המופלא סוע"ה אבד"ק
טשום (הגר) בהנאון ר' בנימין זאב
האבד"ק זאלא סט. גראד "בעל חליפות
שמלת בנימין". וחתנו של הנאון הגדול
ר' קאפילרייך האבד"ק בורפס, ומשנת
תרנ"ה ישרת בקרש בעיר טשום ושמו
נורע לתהלה, מעט מחדושו נדפסו
בספרו של אביו ז"ל, ובכתובים אתו ח"ת
רבים בהלכה ואגדה. שנתו מ"א.

זוסמאן. הרב ר' אשר דוב.
הרב עדיו לנאון, מופלא בבקיאזהו
בש"ס ופוסקים, צדיק וחסיד בדרכיו
מחכמי ירושלים בימינו. נולד בנעשוויז
(פ. מינסק) לערך תרכ"ו ואביו הר"ר
זאב וואלף חנכהו בתורה ומצוות מילדותו
ויצטין בשקידתו הנפלאה ובמדותיו
הטובות מאביבימיו, ובהסתופפו בשיבה
הק' דואלאוין, אהבהו ויקרבהו הנאון מרן
חיים הלוי הי"ו הר"מ, כבן כ"ג סמכוהו
גאוני ליטא, אבל מרוב צדקתו וענותו
לא תפזן להשתמש ברבנות ויצא לירושלים
עיה"ק ושמה יניד שעורים בנפ"ת וטרביין
תורה ברבים מתוך הדחק. והוא אהוב

ויפוצו סכתיו עמל ואון לסבב בכחש ובשטנה
את נדיבי העם העומדים בעזרת הישיבה
במדינות שונות ולהוליד שולל גם אחרים
טגדולי אחינו להמיט שואה על מקום מקדש
זה ועל כהנו הגדול מאחיו למסול עבודתו
בקדש מבלי מצוא אף שטין מסול ואך בלשון
שקר וחרמית ובדברי בלע וקסרוג, ובחוצפא
כלפי שכניו, כלפי האריות שכתבורה רבנן
טאורי הגולה הקובים למעלה בשמותם, ועל
כגון דא נאמר: אל תגעו בטשיח, ומוציאי
רבה עתידים הם לתן את הדיון, ואוי להם
לבריות מעלכונה של תורה והנבכים בגחלת
נאוניה).

זאקס. הרב ר' בן-ציון יהודא לייב.
הרב הנאון החרוף אבד"ק נעמאקשט,
בהנאון הנ"ל ר' משה האבד"ק הנ"ל.
מתלמידיהם של הגאונים הנצי"ב ז"ל
ורח"ס הי"ו, ורבו המובהק היה אביו
הנ"ל ז"ל, כבן כ' נסמך מהגאונים רא"ש
ראבינאוויץ ורא"מ מראשיין, כבן כ"ו
(בשנת תרנ"ז) נתקבל לרב בפרזעראסלי
(פ. סובלק) ומשם נתקבל לאבד"ק
נעמאקשט במקום אביו ז"ל. בכ"י ח"ת
רבים; ודרשות לשבתות ומועדים בפלפול.
זאקס. הרב ר' יהודא.

הרב הנאון החו"ב ומפורסם
לתהלה, רב דבהמ"ד "שערי תורה"
בנויארק, נולד לאביו הר"ר טאיר בעיר
קעלם (פ. קאוונא) בשנת תר"ך ונתנדל
בישיבות זאמוט וליטא. היה לרב בבה"מ
אנשי זאמוט בליבאווי (פ. קורלנד) וזה
עשר שנים שמשמש בקדש בכהנת
רב ודרשן בבהמ"ד "שערי תורה" בנויארק,
והוא נין ונכד להנאון החסיד ומקובל

בתורה ומשפט בהשכל ויראת ה' והוא בנו של הרה"ג הבא להלן.

זי"ציק. הרב ר' נתן נטע הכהן.
הרב הגדול חו"ב מגדולי העיר זעטיל, הסתופף רוב ימיו בתורה ועשה ציצין ופרחים לאורייתא, ואחרי מותו השאיר בכ"י ספר יקר ונעלה בשם „אהל נטע” והוא מלא חריפות ובקיאות על סדר מועד בהסכמת גדולי הומן, לא השתמש בבחירה של תורה, ויהי סוחר לאמונה ונתפרסם בשקידתו הרבה וביראתו (נפ" י"ט אגול תרס"ב).

זילבער. הרב ר' אליעזר.

הרב הנאון הג' מופלא בחריפות ובקיאות חכם ושלם אבד"ק האריסבורג פא. באמריקה, בהנ"ר בונם צמח (הבא להלן) ולמעלה בקדש מטישפת גדולי יוחסין, נולד בשנת תרמ"ב ויסתופף במקומות תורה בדווינסק בריסק דליטא ובקבוצת הג"ר חיים עוזר בוילנא, ויהי נודע בשקידתו בתורה ובכשרונותיו ובעודנו צעיר סמכוהו גאוני וויגנא, בא לאמריקה בשנת תרס"ז ועדת ישראל בהאריסבורג מנתהו לרבה ומורה, והה כשש שנים אשר ינהל עדתו בתורה וצדק. להרב הנאון הזה נמצאים בב"י הרבה ח"ת עכ"פ קדשים וש"ת ופוסקים ושמו נודע לתהלה בין גדולי הרבנים באמריקה, הוא ניסו של הרה"ג ר' יוסף בערקאוויץ אבד"ק פעשיצא.

זילבער. הרב ר' בונם צמח.

נאון גדול וחריף ומפורסם לצדיק אב"ד דאבעל קאמא, וכעת בדושאט, בהגאון הצדיק ר' נתן נטע מרושאט,

לכל יודעיו ואין ערוך כנועם דרכיו וסגולות נפשו. יהי ה' עמו.

זי"ציק. הרב ר' אברהם הכהן.
הרב המאוו"נ חריפא ושינא חכם ושלם ודרשן מופלא אבד"ק יוראוויטש (פ. מינסק) נולד בשנת תרל"ב בנאוואהרודאק ונתגדל בתורה בסמיכאוויטש מקום שם נתקבץ אביו הנאון הגדול חריף וצדיק מוה"ר בצאלא הבהן לאב"ד. חנ"ו נשא לו אשה בת הרה"ג ראב"ד. דיוראוויטש, ונתקבץ אחריו לאב"ד ושם יכהן פאר עד עתה, חבר ספר „זכר ראובן” הספר על אחיו הצעיר שנפטר באביב ימיו, והעלים שמו על הספר ונדפס בוילנא (תרס"ב).

זי"ציק. הרב ר' נפתלי הערין הכהן.

הרב הנאון החכם השלם האבד"ק דעס-מאינעס, (פ. איאווה) בארצות הברית יליד העיר זעטיל בנחיל סלאנים, ויסתופף בצלם של הנאונים נצי"ב ז"ל ולהבדל"ח מרן הרח"ה סאלאווייצין בוולאזין ועש חיל רב בבקיאות וחריפות בש"ס ופוסקים באביב ימיו ויתפרסם כתהלה בסביבות עירו, ויקבץ סמיכות הנאון הגדול ר' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ"ל אבד"ק נאוואהרודאק (בעל „ערוך השלחן”), ואחרי נשאו לאשה את בת הגביר המופלג והעסקן בצרכי הצבור "שמאול ז"ל ראטקאוויץ מנאוואהרודאק הוסיף לשקוד בתורה ויהי נודע ברוב חילו לאורייתא, ובבואו לאמריקה, נתקבל בשנת תרס"ז לאבד"ק דעס-מאינעס, והוא מנהל עדתו במקל נועם

גדליהו הי"ו האב"ד מלפנים בבעלפאסט
אנגליה, ועתה אבד"ק וואשינגטאן מחבר
הספרים פרהי אביב ובית מאיר בדרושים
ישרים ומילי דחסדאי.

זינגער. הרב ר' אברהם.

הרב הגאון המפורסם צדיק ומלא
יראת ה' אבד"ק ווארפאלאט (הגר)
בזרה"נ ר' פסח זצ"ל בעל "נקודת פז",
קבל תורה מגדולי ארצו ונסטך מהם
להוראה, ויתקבל לראבד"ק הנ"ל והוא
מפורסם לעסקן בעניני הכלל, ויחבר ט'
המדריך ובאו מאמרו בעתוני הגר (וע"י
טר רב וגאון אברהם רחימא הי"ו
נתלגלה זכות באספת הרבנים הידועה
בקראקו בשנת תרס"ג שהתנגד בהקפה
כבודת ת"ח אמתי שקשה כברזל, להצעה
זרה שהוצעה לפני גדולי הרבנים הנאספים
מאת הרבנים רז"ו מהורדגה ורא"ע
מפולטבה, להבדיל מקהל ישראל
את המתפרצים והמתקוממים מילדי
העברים, ולהראות גלוי לפני המושלים
מי ומי המה המורדים, שזהו טמש מעין
מסירה למלכות, ואם נורת הכתוב היא
ירא את ה' בני ומלך (טשלי כ"ד) אבל היכן
מצינו שבשביב עברה כוז ידחו מן הקהל
ואף שרבנו הרשב"א ז"ל מובא בב"י
י"ר (פוס' ר"ה) דן מהא דכתיב (עזרא
י—ח) וכך אשר לא יבוא נז' והוא יבדל
מקהל הגולה, כי יכול הצבור לחקנתו
לקנוס לעוברים להבדילן מכלל ישראל
הנה מלבד שזהו דוקא בב"ד מיוחד
של גדולי הדור ע"י רש"י ז"ל בגיטין
(דף ל"ו ג"ב) וע"ע בהמרדכי ב"ב פ"ק
(סי' ה"ס) אף גם זאת שזה רק בפורצים

ב"ב של הגאון ר' בונם סלוצקער, ומצד
אמו נכד להגאון ר' שמעון (ר' שימלע)
טבירו (חותנם של הנאונים ר' שמואל
סלאנט ור' אשר ניסן מבירו). הנרב"צ
הוא חתנו של הגביר המופלג וחרף ר'
אליעזר ר' מאטעלעס מיאנייסקי (יחוסו
עד דוד המלך) וגיסו של הרב הגאון
הגדול ר' דוד טעבלי קאצענעלנבוין
(ע"ע). והוא כבן יסבעים ה' יאריך ימיו
בכ"י קרוב לה' מאות גליונות ח"ת
ושו"ת במקצעות שונים.

זילבערשטיין. הרב ר' ישעיה.

גאון גדול וחרף עצום, מופלא
בבקיאות וצדיק מפורסם אב"ד ור"מ
דווייצען (הגר) מיוחד גאוני מדינתו.
בנו של הגאון ר' דוד ליב אבד"ק ווייצען
(מחבר שביני דוד). וזה כת"י שנה אשר
ישרת בקר"ע על מקום אביו הג' ז"ל
חבר סי' וכתורה הזאת" על דיני נשואי
תערובות, ובאו ה"ת ממנו ב"וילקט
יוסף" "תל תלפיות" וקונטרס הספרי
ובכ"י שו"ת ותדושים והסבבותיו לרוב
על ספרי מחברי מדינתו, ומקורב הופיע
ספרו הגדול "מעשי למלך" על הרמב"ם
ובו הראה עוזו כחו וחילו לאורייתא.
שנותיו לערך נ"ה, ה' יאריך ימיו.

זילווערסטאן. הרב ר' ישעיהו

מאיר.

הרב הגאון המפורסם צדיק וחכם
אבד"ק סקאט ברוססיא ואח"כ ראבד"ק
דליווערפול באנגליה, (חתנו של הרב
הגאון הצדיק והסיד ר' אליהו הנאבד"ק
יאשינאווקא) ואביו של ידידנו הרב הגאון
החכם השלם והדרשן היקר מוה"ר

השלמות ואין ערוך לידעותיו בחכמות כלליות, חבר הרבה ספרים בכל מקצעות התורה וחכמת ישראל ומעט מהם נדפסו, והם אור החמה, שו"ת תל תלפיות, מספד תמרורים, פני שלמה, צל המעלות, מכאבת החשבון, (וכדידי המסדר חזי לי ספרי דבי רב אחרים והמה מועטים המחזיקים את המרובה ומכאי בקיאות ומדע כרמון וגם מעידים על גדלו וידו החזקה בתורה) ומספריו הלועזיים הופיעו „Leitfaden „Segner der Physiologia“ „Contra Spinoza.“

זעווין. הרב ר' שלמה יוסף אבר"ק קאזימיראו (פ. מינסק). רב וגאון חכם וסופר נעלה ודרשן

מופלא, נולד לאביו הרב"ג ר' אהרן מרדכי-תרמ"ה. ויצק מיסע"י מרן הגאון העצום ר' אליהו ברוך קסאי בישיבת מירא הק' ויסמכוהו גאוני רוסיא-תרס"ד נתקבל לאבר"ק הנ"ל במקום אביו באז ממנו מאמרים וח"ת רבית ב"שערי תורה", המוריע".

זעלדאוויץ. הרב ר' ברוך.

מנרולי נדיכי ישראל במינסק דליטא, גדול בתורה בחכמה וביראת ה'. בנו של הנדיב המפורסם הר"ר זאב וואלף זעלדאוויץ ז"ל ממינסק, (שמצבתו העתקתי בספרי „רבני מינסק וחכמיה“ חלק ב') מצטין בידו הפתוחה לכל דבר קדוש בעמנו, וביותר בחזקו ידי לומדי תורה בישיבות ליטא ופולין, ויהי מן הראשונים אשר יסדו החברה הגדולה „תומכי תורה“ במינסק שתמכה ביד אברכים שהתעתדו לרבנות, והוא אחד

גדרי הקהל העברי מבפנים ומקלקלים דברי התורה והמצוה העברית או שמתננרים להחזקתם ולקיומם, ואז אף הב"ד הקבוע בכל עיר או אפיקו יחיד שמנהו הקהל לזה יכול לזנור ולקנוס (עי' תשובות אביהע"ז במרדכי פ"ק דב"ב (ס' תפ"ח). אבל לזנור גזרה סתמית וכללית על חששות וספקות, שרובם באים מצוררנו ומנדינו, שחושדים בזה"ז את רוב הצעירים העברים למתקוממים ויבואו עליהם גם בעלילות. והכבדילם מעל קהל ישראל, זו דעה חדשה אסורה שיש בה מחניפה לרשעים וע"ז אמור יבוא בעה"כ ויכלה את קוציו).

זלטופולסקי. הר"ר הלל.

חכם וסופר נבבד ועסקן ציוני נודע מגדולי משכילי קיוב, נולד בשנת תר"ל להורים בני משפחה כבודה אשר חנכוהו בתורה והשכלה, וירכוש לו באביב ימיו בקיאות בספרות ישראל וגם ידיעות כלליות, בשנת תרע"ה הציוניות עמד על יד הפרופיסור מקס מנדלשטם ויעורוהו בעבורתה של התחיה הלאומית ויפעל רבות להפצתה של הציוניות בעירו וסביבותיה, כתב מאמרים רבים ב„המליץ“ „הצפירה“ „השלח“, ובעתונים יהודיים ורוסיים.

זענגער. הרב ר' שלמה זלמן בדוקלא (גאליציען).

הרב הגדול בתורה ומופלא במדעים מחכמי ישראל באוסטריה בדורנו, חוקר תוכן ומהנדרם, בהרב ר' יצחק יונה, למד מעצמו לשונות רבות ונתנדל על ברכי התלמוד והפוסקים ויהי לבלי

טוב ומועיל ויהי תמיד מן הראשונים לבוא לעזרת צעירי עמנו שחוננו בבשרונות למלאכת מחשבת לתמוכם ולסעדם להוסיף שלמות, נהרג ביום ב' ט' תמוז תער"ב, - כבן כ"ו שנה, בעברו לשוח באוטומוביל שלו, בקרן רחוב ע"ב בנויארק והתנגש באוטומוביל אחר שהשליכו ארצה וירוצין גנחתו ויפול מתבוסס בדמו לעיני אלפי עוברים, הוא אחיהם של העשירים אייזיק ודוארדו, והפרופיסור עדווין זעליגמאן.

זעלצער. הרב ר' שלמה חיים.

הרב הנאון ח"ב חכם ודרישן

נעלה אבד"ק ראקעסבורי (מאסס).

נוכח בהלוסק כאביו הרב המופלא בתורה

ר' יצחק אשר חנכהו בדרך אבותיו

בתורה ויראה וילמדו בהיותו כבן שית,

כפול השאנ"א ויתפרסם הנער לעלוי

ויסע לסלוצק ויקבל תורה מאת רידב"ז

ז"ל ובקיום למד בצותא חדא את הנאון

הצדיק ר' אהרן סידערסקי. (חתנו של

הנר"י סלאגטער), ואחרי שמלא' ברסו

בש"ס ופוסקים נסמך מאת גאוני רוססיה,

בבואו לאמריקה בא לשיבת ר"א ויהי

לחבר לאנוה"ר האורתודוקסים, ובשנת

תרס"ה נתקבל לרב בקהלות אנשי

ספרד, אנשי ברית שלום, ובבהב"ג עטרת

ישראל אשר בראקעסבורי וזה חמש

שנים אשר ישכן הרב הנאון הצעיר הזה

כבוד בעיר ושמו לברכה בעדתו. כי יודע

להלוך עם כל אדם עושה ומעשה לתקנת

עדתו ודבריו הנמרצים ימצאו מסלות

תמיד בלבב שומעיהם. (הוא חתנו של

הרב הנאון ר' שמואל אבראטסאן (ע"ע

מפרנסי קהלת ישרון במינסק העיר הגדולה לאלקים, ביתו בית ועד לחכמי התורה והעוסקים בצרכי הצבור, צדיק בדרכיו ומדקדק בקלות כבחמורות, שנותיו לערך נ"ה, ה' יאריך ימיו.

זעלדאוויץ. הר"ר דובער.

אחיו שכ הר"ב הנ"ל, נדיב ורב

להושיע, מסובל בתורה ויראת ה' תהופף

עליו משועי ישראל ואלופי ישרון במינסק

דליטא, מפורסם לתהלה בפעולותיו

וצדקותיו לטובת הכלל ובפרט לחזק

התורה והדת, שנותיו לערך ח"ן, ועוד

ינוב בשיבה.

זעלדאוויץ. הר"ר זאב וואלף.

נדיב גדול וצדיק תמים בדרכי ה'

ומפורסם בכל גליכות ליטא, מילידי

העיר ברעזין ומתושבי מינסק ואחד

משאיא עדת ישראל שמה בימי הגאונים

רג"ח והגדול ז"ל. פור נתן לאביונים ביד

רחבה ופתוחה והוציא אלפי ר"כ לבתי

תורה וישיבות בארצו ובחול, ויהי

מדקדק גדול במצוות ועל מצבתו שנערכה

בידי הרה"ח הגדול ר' נפתלי משכיר

לאיתן, במינסק כתוב: "ובסתר שמים,

הנדיק שבעתים, ולפי צדקותיו כי

ימנו ימותיו, אלף תמנה כל שנה,

בקל כבחמור, זהיר ושמור" נפ' בטינסק

ביום ד' ז"ך אדר ב' תרט"ג ובבור גדול

נעשה לו במותו.

זעליגמאן. ה' אלפרעד.

משועי אחינו בנויארק ומטיטפחת

האפרתים לבית "זעליגמאן" המפורסמה

בארצות הברית ברוב עשרה ונדיבותה.

הצטין ברוב חסדיו ובידו הפתוחה לכל

אמנם כי חכמינו התלמודים שדקדקו בלשונם הנקיה כסלת "קול באשה" פשטיות הכונה, הקול בשעה שהוא יוצא ונישמע מהאשה אז הוא ערוה כמו שאמרו "שער באשה" והוא דוקא בשער המחובר לאשה (עי' ד"מ באו"ה שם ובס' ש"ג) אבל אי ערות דבר אינה, הנה חישא דפריצות והפקירות איכא, ואף מי שנתן עינו באשה וחלה בו סנהדרין (ק"ע ע"ה) ופסק-רבנו הגדול ז"ל (פ"ה ה"ט מה' יסוה"ה) ולא יורו לדבר עמה מאחורי הגדר שלא יהו בנות ישראל הפקר ויבאו בדברים אלו לפרוץ בעריות, והיש נעילת גדר בפני פריצות גדולה מזו שיראי ה' והרואים את הנוקד, ויהרו משמוע זמירת זר, ונמרא מפורשת היא זמרא מנ"ל דאסור שרטט בו' (גטין דף ז') ומאירים דברי מאור עינינו (בפ"ה מה' הענינה ה' י"ד) שכתב וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר אסור לשמוע בהן ואסור לשומען בו' וכדאי רבנו להשתמש לאורו הזורע לצדקה).

זשאבאמינסקי. ה"ר זאב.

מטובי סופרי ישראל בשפת ברוסיה בימינו. נואם מופלא ועסקן כללי גדול. נולד באודיסיה בשנת 1880 (תר"מ) ויקבל חנוך כללי בהנמנאזיום בעירו וילמוד ג"כ כמודים עברים, אח"כ היה לתלמיד לתורת המשפטים בהאר-ניברסיטות שברומי ובערך, בשנת 1899 התלה עבודתו הספרותית שהיה לסופר מרומי בהעתון "Odesski Novosti", שחתם בשם "Altalen", ודבריו משכו

ח"א) ואהיו שכ ידירנו הרב הגאון החכם והסופר ר' יהודה ליב ועלצער אבר"ק פעטערסאן ועלה לאה"ק).

זק. הרב ר' שמואל ליב.

הגאון המפורסם צדיק וחכם אבר"ק ביאלי (פל"ד שדליץ) ומלכנים אבר"ק וולאדאווקא ושעברשין, מתלמידי הגאונים רי"ש ג"ן מלעמבערג ורי"מ מנור. והוא מפורסם לתהלה בין גדולי ישראל בפולין, והוא מחותנם של הנגירים הנכבדים ר' נחמיה זילבערשטיין מטרובין ור' יוסף גרינבערג משיזעווע.

זריהן. הרב ר' יעקב חי.

גאון וצדיק סועק"ה, מגדולי עיה"ק טבריא בימינו, המחבר ס' "חלק יעקב" (דרושים) ו"בכורי יעקב" (בהלכות), והגאונים המסכימים מכנים אותו כי מופלא הוא בנגלה ובנסתר.

(ותיוהא חזינא בספרא דבי רב בכור"י, והאו"ה ס' א) שמצדד להתיר הכנסת שירי קדש לתוך הפונונראף אף שיש בהם הזכרת ש"ש עפ"י דברי הרמ"א באו"ח (ס' קנ"ו) שכתב ויש מקילין בו' דהרי אינם מזהירים על השתוף עי"ש. ולא חייש מר רב יעקב חסידא להקורא פסוק כל"ז מביא רעה לעולם והתורה הוגרת שק ואומרת עשאוני בניך רבנור (מהריו ק"א).

ודאיתנא לחכי, ראיתי, שחכם א' מצדד להתיר שמיעת קול אשה ע"י הפונוגרף שע"ז לא שייך קול באשה וסמך על מרן ב"י או"ח (ס' ע"ה) שב' דקול באשה דוקא בשעה שזננת, (עי' כנסת חכ"י קונטרס ח' ס' קס"ו), ואם

זעלדין. הרב ר' יואל ראובן.

הרב המופלא מו"צ ושו"ב דעירה לעלצין (פ. מינסק) יותר מארבעים שנה, והיה מפורסם בסביבתו בחכמתו ויראתו הסתופף בבחרותו בשיבות דבאברויסק ומאזיר, ויהי חתנו של אחד מבעה"ב הנכבדים בטאלין, ונפ' בש"ק כ"ה מ"א תרע"א בן ע"ב שנה. והשאיר בנים משכילים.

אליהם כב הקוראים, בשנת 1902 חבר את חזיונותיו "Krow", ו"Laduo", אשר הוצגו בהתיאטרון האדסיו בשנה שאחריה נתקבל לסופר הטידי, בהעתון הפטרבורני הגדול "Russ", וכתוב ג"כ מערכת מאמרים לאומים גדולה בה, וואסחאד. ויקנה לו שם גדול בסגנונו המצויין. בשנים האחרונות היה לאחר העסקנים הלאומים הכי כבירים בין אחינו ברוסיה ומשתתף בעבודתו הגדולה בציונות משאת נפשו.

ח

הביב. הרב ר' אברהם.

הרב בעיר הג"ל, וינהל עדתו בצדק ומשפט ברות דעת ויראת ה'. שנותיו לעד חמישים.

חונעם. הר"ר שמעון משהב"ר גורדויה חכם תורני ומנדולי המדקדקים בדורנו ממשפחת יוהסין בוויילנא. ויהי שנים רבות למצוה ראשי בבתה"ד העברים בווארשא, חבר והו"ל הערות והוספות לס' "רב פעלים" של הג"ר אברהם בהגר"א מוויילנא, ומחברת יריעות שרמה, וחבר תולדות הפוסקים והו"ל העתקת הש"ע אורח ח"א. (לע"ז) ביהודיה, (והוא אחי המדקדק הגדול בזמנינו הר"ר יצחק בער חונעם בשיקאגא, מחבר ספר "עורך המלים והפתרונים") שנותיו לעד ס"ח.

חזן. הר"ר חיים אריה.

ההכם המופלא הוקר ומעמיק בתורת שפ"ע, מחבטי נרדנה בימינו, נולד לערד הר"ל. ויהנהג בשיבות

הרב הגדול ההכם הכולל, רב ראשי במדינא, נולד בשנת תר"ז ויצק מים בשיבות גדולי ישראל באפריקא, וירכוש לו גם ידיעות כלליות רבות, ויצא לו שם תהלה ותהתן עליו משירת רב הכולל בעיר בן נאזי, עד משימרת קדשו זו עמר כהמש שנים ויאהבוהו כל בני עדתו בגלל צדקתו ועבודתו לטובת אחינו. וכשיצא ממדינא הרב הנאון ר' חזקיה נתקבל במקומו הרב המאוה"ג הזה, ונדול שמו ונכבד בעיר וסביבותיה, יהי ה' עמו.

חזש. הרב ר' ברוך יצחק.

הרב הנאון המופלא, חכם ושלם אבד"ק לאנדוואראווא (פ. ווילנא), קבל תורה מהנאונים ר' מאיר אטלס ור' צביעקס אבד"ק קעלם ויסמכוהו הנאונים ריא"ס ור"מ מ"סלאבארקא ור"י יאזעף חריף מוויילנא, בשנת תרמ"ח. נתמנה

ייתעסק הרבה בספרי חכמת ישראל, ואחרי נשאו לו אשה השתקע בנרודנה. ויהי למורה תלמוד ושפ"ע בכתי אחינו העשירים שמה, נדפסו ממנו הרבה סאמרים מדעיים ב„הצפירה“ וה„שלח“, ובכ"י ספרים יסונים בחקרי חלשון העברית.

חיות. הר"ר שבתאי.

חכם ובבליוגרף מומחה בנוירק, נולד בוילנא בשנת תרכ"ו. ואבותיו שהיו ממשפחת יוחסין ומצאצאי הנאון בעל מאיר נתיב (אשר בשמו קראו את בנם) הנכוהו בתלמוד והשכלה, אצל מלמדים מופלגים וראשי ישיבה, ויעש הנער חיל בגפ"ת ומאביב ימיו החל כעין בספרי חכמת ישראל, וביותר בספרי תולדות הנדולים והסתברים, בהיותו לאיש בקר את גדולי בתי עקר הספרים העברים שבארצות אירופה ויעש לו שם בבליוגרף. כערך תרס"א בא לאמריקה ויתעסק במקצוע הבבליוגרפה בבית א' מבתי אוצרות הספרים הפרטיים עתה סוהר בנוירק, כתב מאמרים שונים ב„היהודי“ מלאנדאן.

חיות. הר"ר מרדכי (ווייסמאן)

מחכמי ישראל וסופרו בוין ומגדולי משכיליה, נולד לאביו הר"ר יצחק ליב, תורני וחכם וטרקדק, בשנת תקצ"א ויקבל חנוך תורני ויהי תלמיד מובהק להנאון ר' ישראל הכהן ראפפורט האב"ד דטארנוב, עיר מולדתו שכ"ה"ר מרדכי, ובשמצא כרסו בתלמוד וחכמת ישראל למד לשונות וספר, ואחרי שנשא לו אשה השתקע בווינה ויתודע לחכמי

עמנו שמה אישר קרבוהו, כתב מאמרים רבים ב„המליץ“, „הצפירה“ ובמאספים לחכמת ישראל, ונדפסו ממנו הרבה גליונות וחוברות בעניני חכמה ומדע וחבר הספרים, „מפלת המתקשרים“, „אלון בכות“ (על מות הנרמ"ז אטינגא) „מראה מקום והנהגות לירושלמי“ ועוד, והוא מציין בסגנונו הנפלא לערוך סאמרים שלמים וענינים כוללים בלפקי"ם למנין השנים.

הרב ר' חיים ב"מ יוסף.

הרב המאוה"ג מדייני ווארשא. בזמן הנאון רדו"ב מייזיקס, ומגדולי מוריה, התמיד רוב ימיו בתורה ויהי גדול ביראה ומפורסם כתהלה, ונפ' בלי בן בשנת הע"ז לחייו ביום ד' ב' לחדש טבת זאת הנוכה תרכ"ו, ומצבתו נעתקה בס' „נהלת עולמים“ צד (46).

חיימזאהן. הרב ר' משה חיים.

הרב המאוה"ג החכם הכולל מוכתר בכתר שם טוב ומפורסם לתהלה ראבד"ק „אורח חיים“ במעלה העיר נירק. נולד בעיר הפלך סובלק ביום כ"ה אלול תרכ"ז, הסתופף במקומות תורה שונים ברוסיה וימצא כרסו בתלמוד ופוסקים ועם זה למד גם לשון וספר ויבא ללאנדאן באביב נעוריו ויכנס לבית מדרש הרבנים שיסד שמה הנאון הגדול ר' נתן הכהן אדלר. ויקבל סמיכת בנו הנאון ר' נפתלי הכהן ובר"צ שלו, ואח"כ מנוהו ראשי עדת ישראל בלונדון בהסכמת הרב הכולל לדון ראשי בבד"צ הלונדוני וישב על משמרתו להורות ולדון בכל דבר הקשה ויקח חלק גדול

גוב), נולד לאביו הג"ר ר' חיים דוד צבי האבד"ק צרנינוב בשנת תרס"א ועל ברכיו נתחנך בתלמוד נפ"ת ותורת החסידים, ובהיותו לאיש וימלא כרסו בש"ס ופוסקים סמכוהו הנאון הגדול האדמו"ר מהארניסטייפאלי והנאון האמתי כולל התורה ונזר החכמה והיראה מרן יחזקאל ליבשיץ הגאבד"ס קאליש, בעל "המדרש והמעשה", ויקדיש אז מעותותיו נם ללמודי חול ויאסוף הרבה ידיעות כלליות, תרס"ט נתקבל כאבד"ק נאוואזיבקיב, ושמה ינהל מרעיתו בתורה ויראה באמת וצדק.

באו מהרב הג' הזה ח"ת בספר "דברי טעם" וחדושים שונים בבנסת חכמי ישראל, ובכ"י ספרים ומאמרים שונים, ורשות נתנה לו מממשלת רוסיא הרוממה להבחר לרב רשמי בכל ארץ רוסיה.

חן. הרב ר' חיים דוד צבי.

הנאון הג' המפורסם צדיק ונשגב אבד"ק צרנינוב (בנו של הנאון הצדיק המפורסם בין חסידיו חב"ד בשם ר' פרץ בישענקווייצער, המתיתחם להנאון בעל סדרי טהרה). נולד תר"ו, וקבל רבי תורתו מאביו הנאון וישמש גדולי האדמו"רים מליבאוויץ ועוד, ונתקבל כאבד"ק הג"ל בהיותו בן כ"ט שנה בשנת תרל"ה, ושמה ישרת בקודש ושמו גדול ונכבד ומקורב ומרחוק ינהרו אליו, כי נוסף על גדלו בגפ"ת ובתורה החסידות הוא חכם ואהוב על הבריות, והעמיד תלמידים הרבה.

בתקנות העיר וצרכי העדה ויטיף לתורה ולתעודה ויצא לו שם גדול בבירת בריטניה ויתפרסם לתהלה ברוב מדינות אנגליה ונם בערי חו"ל. וירבו טכבדיו ומעריציו בין כל מפלגות ישראל השונות בלונדון, עד כי במות הרב חכולל הג"ר נפתלי הכהן היה הרב הנאון הזה אחד מן הרבנים הגדולים שהעמדו על בחירת רב הכולל באנגליה. בשנת תרע"ג נתקבל לראבד"ק "ארח חיים" אחת הקהלות האורתודוקסות היותר גדולות וחשובות בניירק, על טקומו "שך הרה"ג החכם דר. יוסף מאיר אשער זחלכה"ה.

מהרה"ג החכם הזה נדפסו באנגלית קבץ כ"ד מדרשותיו וס' בעניני "משפטי היהודים והחרומים" וכתב מאמרים שונים בהעתונים "Jewish World", "Jewish Chronicle", ועוד, והוא נואם נעלה באנגלית.

חייקין. הרב ר' דובער מרדכי.

הרב הנאון הצדיק מנזע יוחסיו ראבד"ק קאבאק—פלאצק (פ. וויטעבסק) נולד תרכ"ג לאביו הר"ר שמואל מנבדי הנאון ר' אייזיק אבד"ק וויטעבסק, ויקבל רובי תורתו מהנאון הצדיק ר' אברהם עטינקאף האבד"ק גיעזין ואח"כ דווי"טעבסק ויסמכהו הנאון רבו והגריא"ס מקאוונא, ובשנת תרט"ג נתקבל לראב"ד דק"ק קאבאק—פלאצק ובידי הנאון הזה ס' בשו"ת בשם "מאמר מרדכי" וספר "סיני תרנימא" בדרוש.

חן. הרב ר' אברהם.

הרב הנאון המפורסם בתורתו וצדקתו אבד"ק נאוואזיבקיב (פ. צרני-

מן הנצי"ב והגרה"ה. ויקבל סמיכות גאוני רוסיא ויבחרהו כחתן בעד בתו מר קרובנו הנאון הגדול צדיק והסיד מוהר"ר מנחם מענדל אייזענשטארט הנאבד"ק שטוצין בעל "שו"ת", "צמח מנחם" (עי' תולדותיו בח"א מספרנו "דור רבניו וסופריו"). תרס"ג נתקבל לרב בלודוויג-נאווא (פ. סובלך) ומשם נקרא לכהן פאר בשטוצין, ויסר שמה ישיבה גדולה ומפוארה אשר בה יישמעו לקה גדולי תורה ובראשם הנאון העצום הזה, יהי ה' עמו להפיץ תורה ואורה! בכ"י ספרים שונים בהלכה ואגדה.

חפ"ן. הרב ר' אריה זאב.
נאון מופלא ומפורסם בספריו היקרים אב"ד בעיר ווערחדנידנעפראווסק (פ. יעקאמערינאסלאוו) נולד בעיר זעמ-בין (פ. מינסק) בשנת תר"י. וזה לא כביר נבחר לרב ואב"ד בעיר הנ"ל. חבר ספרים הרבה יקרים ומועילים ונתפשטו בתפוצות עמנו, ומהם, הלכתא בטעמא על ה' מלכות, מדרש אבות תולדות האנשים הנקובים בשם בתנ"ך, עפ"י מאמרי חז"ל. מדרש ימי קדם ט' חלקים, עיקר שו"ע, ועוד, ובכ"י עוד הרבה ספרים ומי יתן והי' ה' עם הנאון הנכבד ליכותו להוציאם אורה לתועלת הרבים ולהרבות תורה ודעת.

הר"ף. הרב ר' אליעזר הכהן.
נאון גדול וחרף מפורסם, צדיק וחכם מגדולי רבני רוססיא בדורנו, אבד"ק זאסלב (פ. וואהלין) נולד בשנת תר"ה בעיר גראדינג (פודאליען) במקום אשר אביו הרב הנאון ר' משולם פיינוויש

חן. הרב ר' מנחם מענדל.

הרב הנאון צדיק וחכם שלם במדעים אבד"ק נעוין לפניו ועתה ראבד"ק קיוב, נולד תרל"ט לאביו הנאון המפורסם ר' חיים דוד צבי (המתייחס להג' בעל "סדרי טהרה") בעיר צרניגוב במקום שם שמש אביו בכתר הרבנות וממנו קבל רובי תורתו ויתפרסם לעליו כי בקי מופלא היה וחרף, ויד ושם לו בחכמה ומדע—בעורנו עול ימים. תרס"ז נתקבל לאבד"ק נעוין וזה שנים אחרות שנתקבל לאבד"ק קיוב ושמו גדול ומהולל בתור רב פעלים ועסקן כללי.

חסדן. הרב ר' חיים ניסן.

הרב הג' חו"ב האבד"ק לשינעוויץ (דמתקריא בל"ר בראשאליובאווקאיא) פ. חרסאן, נולד לאביו ה"ר מרדכי בשנת תר"מ וקבל סמיכות הנאונים ר' צבי דוב לאמקער מהאמעל ור' הלל טרייווען מסטאראדוב ור' משה הורוויץ מבאר"י סאוה, בעורנו עול ימים. ובכ"ה נתקבל לרב ביאראסלאוו ואחרי שרתו שמה בקדש שנים אחדות נתקבל לאבד"ס לשינעוויץ. הרב המאוה"ג הזה מצוין בגדלו בתורה ובמדות.

חסמאן. הרב ר' יהודא ליב.

מר שארנו הנאון חרף יושב בישיבה ואבד"ק שטוצין (פלך ווילנא), נולד בשנת תרכ"ז ויצמין מעורו בכשרונות מופלאים וסתופף בצל הנאון ר"י בלאזער ויהי תלמיד הרב הנאון ר' שמחה זיסקינד זיוו בקעלב, ומשם נכנס לישיבת ווילאזין ויקבל תורת הנאונים

וניתחנך ע"י אביו הנג"י וא"ז הנאון משולם פייזש ובעודנו צעיר קבל סמיכת הרה"נ ר' אלטער האבד"ק קאנסטאנטין כבן כ"א נתקבל לרב בטישמיטליע (בסרביה) ואה"כ נקרא לכהן פאר במקום א"ז הנאון בגריידינג.

הרב ר' יהודה.

מנדולי ישראל באפריקא. נתקבל כבן ה"י שנה לרב בתונים ויהי שמה קרוב לפ"ד שנה רב ואב"ד ונפטר בן ק"ד שנה בה' תמוז חרע"א, ואחרי מטתו נהרו כ' אלף איש מאחינו וכבוד גדול נעשה לו במותו. חבר ספרים רבים בשו"ת והלכה (ואני הדל לא זכיתי לראותם וכל ארע אם נדפסו או נשארו בכ"ק).

היה אב"ד (בהנאון ההכם ר' חיים הכהן אבד"ק דינאוויץ) קבל רבי תורתו מאביו הנאון, ובשנת תרכ"ג נתקבל לרב בליפקאן (בסרביה) ואה"כ לעיר קופיל (וואהלין), וזה כשלושים שנה אשר יכהן פאר בואסלב. ובשנת תר"ע נבחר לאחד מחברי ועד הרבנים בבירת רוסיה, הסכמותיו לרוב בספרי מחברי זמננו מרוסיא, וחידושו באו באיזה ספרים ומאספים לתורה, ובכ"י ספר בתשובות על אה"ע ובפרט בריני עגונות ונטיק. והוא מנוע גדולי יוחסין מנכדיו של הנאון הגדול ר' ישראל הריף מסטנאוו. הריף. הרב ר' חיים הכהן.

הרב הנאון החריף והכס אבד"ק גריידינג (פורוליה) בהנאון ר' אליעזר הנ"ל, ולמעלה בקדש, נולד הרב"ה.

המדהב, ויצות לבניו לכל יספידוהו (ואמנם הספר יקרא דשכבא הוא (סנהדרין מ"ו) ועי' במרן ביו"ד הלכות אבילות (סי' שד"ם סעי' ק"י) אבל נראה דהיכא דמספידין ומבכין גם על התורה שאובדת כלי המדה במוות גדול הדור מפורסם בתורה ובמעשים טובים שאני ומצינו (סנהדרין ס"ח) שרע הכה בשור עד זוב דמו ולא הי' לשריטה (ויקרא י"ט) ועי"ש בתוס' דמישום חורה קעביר וע"ע תוס' (יבמות ד' י"ג) ד"ה אמר רהמנא, ועי' ע"ז דף י"א) שמתר"ג הזקן ושרף עליו אונקלוס ב' ובמרן י"ד (סי' ק"פ סעי' יז) והנאון ב"תשובה מאהבה"

מאבאק. הרב ר' שלמה יודא (ליב). מנדולי ארץ הנר בימינו בתורה ובהסידות ראבד"ק סינעט נ' שנה, בה"ד פסח צבי, מנדולי תלמיד הנאונים רי"י טייטעלבוים ורא"ל הכהן, ובעודנו כבן כ' נבחר מרבו הנרי"י (שנתקבל לאב"ד בסינעט) לראב"ד בכ"ד ויצא לעצמו בעצם התמדתו ופרישותו רוביו וחבר הרבה ספרים, ובהם נדפסו "עוד ש"י" נ"ח על או"ח יו"ר ואהע"ז (תרנ"ו—תרס"ט) ושו"ת "תשובות ש"י" ונפטר בקדושה י"ט טבת תרס"ה, ועל מצבתו שנעשתה בפקודתו לא בא כל תואר אד: "פ"ג שלמה יודא וכו'" ויסגור

בעירו ובעודנו צעיר הראה אותות
למובה, ויתפרסם לעקו בכשרונות נפשו
הגדולים ובזכרוננו הנעלה ובמדותיו
התרומיות וירכש לובקיאות גדולה בש"ס
ופוסקים ויצא לו שם כשם העלויים
אשר בארץ, כבן י"ט בחרהו לחתן בעד
בתו הנאון הגדול המפורסם מוה"ר
צבי יעקב אפפענהיים אבד"ק קעלם (פ).
קאוונא), ואחרי נשאו לו אשה משנאו
פרנסת הרכנות פתח לו בעיר מולדתו
מכועק (פך מנסק) בית דפוס, ויתפרנס
בכבוד. בשנה העברה (תרע"ג) בא
לאמריקה וישתקע בניארק ויפתח לו
בית דפוס ברחוב הנרי, אשר ממנו
למחיתו מוצא.

הרב הנאון הצעיר הזה עשה אזנים
לתורה בהוציאו לאור, ביחד עם הנאון
הגדול ר' איסר זלמן מלצר האב"ד
בעירו (ע"ע). מאסף לתורה בשם "יגדיל
תורה" אשר גדולי הרבנים וחסידים מפורסמים
השתתפו בו, ובו באו רבים מחדושו
בחרפות ובקיאות, ובכ"י עוד ספרים
רבים וחדושים יקרים בהלכה.

מווערסקי. הרב ר' מרדכי דוד.
הנאון הגדול, מאור הגולה,

חסידא ופרישא קדוש יאמר לו ומפורסם
בארצות רוסיא פולין, אוסטריה ואשכנז
בשם חס"מ מהורנאסטייפאליע, מיחידי
הגדולים (שבדורנו) שר התורה ונזר
החסידות אין ערוך לעוצם תקפו בתורה
שבננלה ובנסתח ומי יתנה את מדותיו
הטהורות, מגזע גדולי יוחסין צדיקים
מוסדי עולם. נולד בליל ה' דחנכה שנת
ת"ר ונתגדל ונתחנך בתורה בקרובה

תלמיד רבנו ה"נודע ביהודה" מביא
בספרו ח"א (סי' קע"ד) שרבו הנאון
נוב"ה והספיד את הנאון "פני יהושע"
נגד צואתו שלא להספידו והמיקל שלא
לשמוע לו בזה לא תפסידו ועי' בפ"ת
ביו"ד שם ועי' במרן בחו"מ ה' אונאת
ומקה טעות (סי' רני"ג סעי' כ"ח) ובדברי
הנאון בעל ערוך השלהן שם. ובה"ז
שאבדת גדול וצדיק אינה חוזרת במהרה
להתעוררות התספור אפשר שתביא לירי
חזק התורה והמצוה כדאים הנאונים
המקילים לסמוך עליהם.

מאוריאו, ה"ר ישראל חיים.

פרגנ מוסחה, חכם וסופר מצוין
בדורנו, נולד בדוריא ביום כ' כסלו
תר"ה, ויקבל חנוך עברי וכללי ויעש
היל בלמודי קדש וחול יחדו עד כי
בהיותו נער בן י"א כבר היה לסופר
ב"הלבנון". בשנת תרמ"ט החל לשלח
פוליסטיו ב"המליץ" אשר עשו לו שם
בסגנונם ותכנם, בהוסד "הזמן" היה
לחבר-ההערכה ויחתום על רבים ממאמריו
בו? בשם "חבר המערכת", ספריו
הפרגונים "מורה היקדים" "ערן היקדים"
"מורה הסגנון" "מבחר הספרות" ועוד
שהופיעו ע"י "תושיה" נתפשטו לאלפים
ויהיו לספרי שמוש ולסוד ברבים מבתיהם
העברים בארצות אירופה ואמריקה.
מוסבו ברינא.

מאמאשאו. הרב ר' משה בנימין.

הרב הנאון החרף ומופלא בבקיאות
ויראת ה' אוצרו בהר"ר יהושע סענדר
מסלוצק, נולד בעיר זו' אדר תרל"ח
ונתגדל מנעוריו בתורה ויראה בשיבות

ארבעת בנים צדיקים ומפורסמים
הניח אחריו גאון ישראל זה, וחמשה
חתנים גדולי ישראל והם: הרב הנאון
הצדיק ר' נחום זלמן שניאורסאן
אבד"ק טשערקאסטי (פ. קיוב), הרב
הנאון הצדיק ר' שלום האלבערשטאם
אבד"ק צאנז, הרב הנאון הצדיק ר'
אלישע האלבערשטאם אבד"ק נארליציע,
הרב הנאון הצדיק ר' חיים שניאורסאהן
אבד"ק ראמני (פ. פולטבה) והרה"ג
הצדיק ר' משה נומערמאן רב בקיוב.

טויבער. הרב ר' ישראל איסרל.
הרב המאוה"ג המפורסם מו"צ
רעיד חדש (באויסטרדה) יותר מני שנה,
צדיק וחמים ונפטר בן פ"א שנה ח"י
תשרי תרכ"ד וחבר "אזרח רענן" וספר
"מקור ישראל" לתולדות הנאון בעל
תה"ד" וחתנו הוא הרה"ג ר' דוד יהודא
בזיס.

טיקטנינסקי. הרב ר' יצחק יעקב.
הה"ג המופלא מלא יראת ד' - טיקורי
ירושלים, נולד בקלימאווין (פ. מוהילוב)
כאביו הר"ר משה מנחם ביום הפוד' תרמ"ד
הסתופף בשיבת שומיאין וליובאוויץ ויעש
חיל בתורה ואח"כ בא לירושלם עה"ק
והיה מתלמידי הישיבה "חיי עולם" שמה,
בבן כ' נשא הח"נ לאשה; את בה רבו הרב
ר' יצחק קארפאטשעווסקי, הרע"ג בא
לאמריקה וידיפים - ספרו "עקבי יצחק"
דרושים ומוסרים וחדושי הלכות, ובכ"י
עוד ספרים. הרב הי"ו הגהו מנכרי הנאון
הג' ר' חיים שערשאווער.

מעלושקין. הרב ר' ניסן.
הרב הנאון החכם השלם ומפורסם

ובחסידות על ברבי א"ז הרה"ג הקדוש
מרן יעקב ישראל המ"ט טשערקאסטי,
ובעורנו עול ימים הרבה חילו לאורייתא
וירכוש לו בקיאות נרוכה בש"ס ופוסקים
ועם זה בספרי הקבלה וגדולי החסידים,
והנהגותיו ודרכיו בקרש טיטבו אליהן
ללב גדולים וחסידים ויתפרסם בשמו
הטוב ושמעו הגדול הולך לפניו, ויבחרהו
לחתן בעד בתו הנאון האדיר הקדוש
מרן חיים האלבערשטאם מצאנז, ובהיותו
לאיש היה למ"ט ואדמו"ר דהארנאר
סטייפאליע (פ. קיוב) וינהרו אליו אכפי
ישראל מגדילות פאדאליען, בעססארא
ביען, וואהלינען, ליסא ופולין כדרוש
בעצתו ולבקש ברכתו, כי ה' נתן חכמה
בלבו ופיו ממלך רברבן ודבריו כדברי
האזורים, וגם גדולי הרבנים - פנו אליו
בשאלות בדת מה לעשות בהלכתא
גבירתא ובשמעתתי רבי מרדשא, והוא
השיב בחריפות ובקיאות עצומה ויאיר
עיני חכמים, יצאה נשמתו בקדושה
וטהרה, טחת נשיקה מטש, בליל ב'
דסלחות שנת תרס"ג, בהיותו בן ס"ג
שנה ורובות אכפי ישראל בכל תפוצות
הגולה בכו על מות רבן של ישראל
הנערץ והנקדש, כי לקח אותו אלקים.
נרפסו מהגאון הקדוש הזה שני ספרים
בחייו, והם "שושנת העמקים" דרושים
ופלפולים וס' "חבור לטהרה" על ה'
נמלת ידים ומקואות ומרוב צדקתו
וענותו הטהורה בסה שמו עליהם ובתב:
"חברו אחד התלמידים" ואחרי פטירתו
נדפסו מעט מתשובותיו אשר שם הראה
נאונו בהלכה והוראה.

ספרנו "דור רבניו וסופריו" ספר ששי צד 36 תולדתו) נבחר הנאון ר' מאיר לסמלא מקומו, וטאו עד עתה עינו פקוחות על עדתו כנהלה בחורה צדקה ומשפט, ושמו נודע לתהלה, נדפסו ממנו חרושים בספרי מר אביו שו"ת "נהרי אפרסמון" ו"לוית אור" ובכ"י הרבה ח"ת, והוא אחי הרה"ג ר' מנחם (הבא אחריו).

מענענבויים. הרב ר' מנחם. הרב הנאון המהולל אבד"ק טארנא, נולד בשנת תרכ"ב והסתופף בשיבות ויהי רבו המובהק אביו הנאון בעל "נהרי אפרסמון", ובכ"י נתקבל לאבד"ק פולעק ואחרי שרתו בקו"ט שמה ט' שנה נבחר לאבד"ק טארנא ואנפיה, באו הרושיו בספרי אביו זצ"ל, וביקקט יוסף, הוא חתנו של הנאון מר דודו ר' שרגא צבי ז"ל בעל "נטע שורק".

טראצקי. הרב ר' דוב אליהו. חכם וסופר בעיר יורעווסקי באזור (רוסיה) הבר ספרי הלצה יטונים ומהם בקשון החלמוד וכנונו.

טישרנוביץ. הרב ר' אלכסנדר זיסקינד היה חתנו של הרב הרב הנאון ר' שלמה דראוד הי"ד. רב ונדול בתורה וביראה משעביו (פ. וויטעבסק) ונפטר בקיץ תרע"ג והוא אביהם של הרה"ג ר' הייט טישרנוביץ (המובא להקן מזה) והסופר מר ישמאל טישרנוביץ.

טישרנוביץ. הרב ר' חיים. הרב הגדול החכם והחוקר המפורסם בשם "דב"צער", נולד לאביו הרב הנ"ל

לתהלה אבד"ק דוקאר (פ. מינסק), נולד לאביו ר' משה יצחק ז"ל ולאמו חעס' נ"ע. ט"ו שבט תרמ"א בבאברויסק נתחנך בתורה וחסידות ע"י הרב החסיד ר' אברהם בער ירמ'הס ובישיבת באב"ר רייסק ויהי נודע בהתמדתו, כבן י"ג בא לישיבת קארסון תחת השגחת הרב הנאון הצדיק והחכם ר' צבי הירש שלעו (ע"ע) ועם עוצם שקידתו בתלמוד ונפ"ת שסד גם בלמודים בולקים וירכוש לו ידיעת שפות רוסית ואשכנזית וצרפתית, כבן י"ז בא לישיבת סלוצק ויהי משובי תלמידי הנאון הרידב"ו ז"ל, ואחרי שסמכוהו הנאון ר' שמריהו נח שניאור"סאן נשא בשנת תרס"ב לאשה ב"ה הרב המאוה"ג הצדיק ר' משה צארנע הראב"ד דדוקאר, ובאותה שנה אחרי שנפטר חותנו זצ"ל נתקבל הרב הנאון הי"ו לראב"ד ולרב במקומו, ומאז ועד עתה ינהל עדתו בצדק וחסד ויפעול הרבה לתקנת עירו ובהשתדלותו נפתחה בעירו פקידות הפוסטה ועוד, יהי ה' את הרב הנאון הצעיר הזה וירם קרנו בכבוד.

מענענבויים. הרב ר' מאיר.

נאון גדול ומפלא בחריפות אב"ד ור"ם רפוטנאק (הנר) נולד לאביו הנאון ר' יעקב האב"ד דשם בשנת תרי"ז וקבל תורה מאביו ז"ל בישיבות דארצו ובעורנו צעיר לימים סמכוהו גדולי הרבנים שמה לרב, ובכ"י כ"ה (תרמ"ב) נתקבל לרב בפולעק, ומשם נקרא לכהן פאר בטארנא, ובאשר נפטר בשנת תרנ"ז אביו הנ"ל זצ"ל, (ע"י

גם כמו"צ בעיר, ויעש לו שם בין הרבנים המשיבילים במאמריו בכחבי העת אשר התם עליהם "רב צעיר" מיראתו מפני חמת הרבנים שלומי אמוני ישראל, וזה מקרוב יצא לאור ספרו "שעורים בתלמוד" (ח"א) לברר גופי הלכות התלמוד בנוקי כמון וגוף בדרך כדעית וסדר השתלשלותן של ההלכות ההן.

בר"ח בסלו שנת תר"ל בעיר שעביו, נתחנך בישיבות ליטא ויקבל תורה מאת גדולי ישראל ויצטין בשקידתו ובבקריתו העזה מנעוריו, אחרי שלמד הרבה תלמוד ופוסקים סמכוהו נאוני קאוונא והנאון רשה"כ מווילנא, היה לרב ומו"צ שנים אחדות בחרסון. ואח"כ לר"מ באדעסא ועם זה נבחר, בשנת תרנ"ח

9

שנה, היה מפורסם לתהלה בכל הגליל ומופלא בשקידתו הרבה בתורה ועבודה, עניו וצנוע, ומלא יראת ה', ונפטר זה איזה שנים, והוא אבי הרה"ג ר"א הנזכר.

יאנאווסקי. הרב ר' יעקב צבי.
רב וחכם תורני גדול ומבקר מפורסם נולד בשנת תר"י, ויתחנך בפניסק וירכוש לו בקיאות בתלמוד וספרי חכמת ישראל באביב ימיו, כבן ח"י סמכוהו לרב הנאונים ר"א מקאוונא, רב"מ מנאוואהרודאק, רי"א מסלאנים ור"א מפינסק ויפריאו בשבחה, אבל לא נשא הרב פניו אל הרבנות וישלח ידו במסחר ויקבע עתים לתורה, תרמ"ו בא לקיוב, ומשם ההלכ לפרסם מאמריו הבקרויים ב"המניר", "המליין", "אוצר הספרות", "בנסת הנדולה", "בנסת ישראל", "בית עקד", "הפלס" ועוד, ויתפרסם למבקר חרוץ (וגם הנאון אדר"ת זצ"ל צוה לפני מותו את בניו כי לא ידפיסו כתביו וחדושו וכן חדושי אביו הג"ר בנימין טרם ישלהום להרה"ג הזה לבקרה ואת

יאנזור. הרב ר' אליעזר.
הרב הנאון השגם אוצר כל מדה טובה מו"צ בקלעצק, נולד לאביו הרה"ג רי"מ (הבא לחלן) לצורך תרל"ה וישמע לקח מאביו ויסתופף בישיבות ליטא ויצטין בהבנתו העמוקה ושקידתו ונועם מדותיו, כבן כ"ג נשא לאשה את בת מרן הנאון ר' שום דובער הערינאון האבד"ק קלעצק ובשבתו על שלחן חותנו הרבה לשקוד בש"ס ופוסקים וימלא כרפו מהם ויסמכוהו נאוני ליטא. ואחרי מות מרן חותנו הג' זצ"ל נתקבל כמו"צ במקומו. ביחד עם ניסו בנו של הנאון חותנו, הוא הרב הנאון החריף בליל המורות מו"ה היים שמעון הי"ו, ובאו חדושי הרה"ג ר"א בח"ג מישו"ת "היכלי שן" לחותנו הג' זצ"ל, והסככתו על הס' "מכלי אורות" למר ידידו הנאון הנדון חוקר חריף ומעמיק מו"ה אברהם רעזניק הי"ו הנאב"ד דאסחאבאד (ע"ע).

יאנזור. הרב ר' יהואל מיכל.
הרב הנאון הצדיק אב"ד בעיר וויזנא (גליל סלוצק) יותר משלשים

ספריו „נייח נפשיה“ „תורת משה“ ושו"ת „מנוחת משה“

יורעוויץ. הרב ר' (צבי) הירש. הרב המאה"נ צדיק ועניו ומפורסם לתהלה הי' מורה ודין בקאקוואריע (פ). סובאלק) גהוא אבי הרב הצדיק ר' משה יורעוויץ שנפטר בנייארק ביום ד' כיב אדר א' תר"ס והוספד בס' „בית מדרש שמואל“ לירידנו הרה"ג ר' אברהם עבר הירשאוויץ, ושם מזכיר כי הרב ר' משה ז"ל הוא חותנו של הנכבד וגדיב מר בערנארד גוטמאן.

יעב"ץ. הר"ר יוסף מאיר. הרב המופלא והמפורסם מווארשא, זכה וזכה את הרבים בהעתיקותי ליהודית את המשיניות, מדרש רבה ועין יעקב וחק לישראל ושוע אורח חיים, והאיר עיני אלפי אחינו רורישי רבר ה' (ושמטתי רבים מפקקים בדבר העתיקות ספרי הקודש לחול ובפרט ספרי דינים אולם מצאתי לחכם הרזים רבנו אהרן פאפא בספרו „פלא יועץ“ (אות ל' מערכת לעז) שהוא אומר: „הרוצה לזכות את ישראל ימלא ידו לכתוב סדרי תפלות וקצורי „דינים“ ותובחות מוסר השכל בלע"ז וזה יותר טוב מלהוציא ספרי פלפולים או דרושים אשר מונחים בקרן זווית ואין מועילים אלא לאחד מעיר ופעם ביוכל אבל ספרי הוועזים יד רבים אנשים ונשים משימשת בהם. ויש אנשים ונשים שנפשים חשקה כדרוש אלקים שקצרה ידם מהבין (לה"ק)) ובבני הכותבים והמדפיסים ספרים ללועזים הן הם מוכים את הרבים.

אשר יעביר בקולמוס וישמיט לא יודפס) מיטת תרנ"ח יגיד הרה"ג הזה שעור בתלמוד וגפ"ת בבהמ"ד הנ' לסוחרים בקיוב, מגבד מאמריו הרבים בעתונים ובמאספים נדפסו ממנו המחברות: „הקולות יהללון“ „מכת פירושים“ „תחת השבט“ ומקורב הופיעה מחברתו „ציד רמיה“ לבקר אחרי הירושלמי קדשים שיצא בימינו. ובכ"י חרושים רבים ומאמרי בקרת.

יונגרייז. הרב ר' אשר אנשיל הלוי. הרב הגאון המפורסם מגדולי יוחסין אבד"ק דיאנדאש (Gyogyos) (הגר). נולד לאביו הנ"ר משה נתנמע (הכא להקן) בשנת תרל"ד ויסתופף ביישובות גדולות בארצו ויצטין בבקאותו והריפותו מנעוריו, כבן כ"ה נתקבל לאב"ד בדיאנדאש ושם ינהל מרעיתו במקל נועם בתורת אמת ומשפט צדק, באו חרושיו במאספים רבניים והו"ל ספרו אביו הנ' ז"ל.

יונגרייז. הרב ר' משה.

גאון מפורסם מופלא בצדקותיו. מנזע יוחסין אבד"ק קאטיו (הגר) וגפ' בשנת תרס"ז.

יונגרייז. הרב ר' משה נתנמע הלוי. גאון גדול חסידא ופרישא מגדולי ארץ הגר אבד"ק טיסופירער, נולד לאביו הנ"ר אנשיל אבד"ק טישנער וקצ"ה, ויקבל תורה מאביו הנ' ומגדולי ודינתו, ויתפרסם בגאונותו ובמסורו זהורר שהשמיע במקהלות ויהי מעוז לרת, ותשובות השיב לרבנים מפורסמים גפ' כבן ג"ה ז"ך אקול תרמ"ט, וגדפסו

השם מוהר"ר דובער הכהן אבד"ק
טאדלין באמריקה.

יפה. הרב ר' שמעון פריץ הלוי.
הרה"ג המופלא צדיק ועניו,
מילדי זאמוט ויהי חתנו של הנאון
הצדיק ר' בן-ציון הכהן אבד"ק שקוד,
ובא לזקנתו לאמריקה והאריר ימים
בתורה ועבודה, הבר ס' "אמרי שפר"
בדבר סימני הפרשיות שבתורה, ועלה
לעיה"ק ונפ' שמה כבן ס"ה שנה, ביום
ט' וטבת תרע"א והוא אבי הנאון מוהר"ר
י"א הכוי אב"ר דבתמה"ג בניירק (עי'
תולדותיו בספרנו "הכמי ישראל באמרי-
קא" אות י).

יפית. הרב ר' ברוך הלוי.

הרב הגדול המופלא החכם השלם
מ"מ ושו"ב בעיר טנגרוג רוסיה, מגוע
יוחסין ומנכדיו של הנאון ר' אהרן זאב
אבד"ק נובולאבסנדרובסק, חבר הספרים
אגרות שלום, קול בוכים, ובכ"י ספרים
יקרים בשו"ת ודרושים, הרה"ג הזה
הוא גם דרשן יקר ונעים ופיו מפיק
מרגליות ועסקן גדול כטובת ערתו.

יעקבסאן. הרב ר' יוסף מאיר.
הרב המאווה"ג המפורסם לתהלה
חכם ושלם ודרשן מפורר ומוכתר בראה
אבד"ק ניו בעדפארד (מאסס). נולד
בשנת תרמ"א בקאלנא (פ. כומזה) לאביו
הר"ר ישעיהו יעקב (בהרב המופלג בתוי
ר' היים בעו ז"ל). הסתופף בערי התורה
ראדין, נאוואהרודאק ובקבין הנרה"ע
בוילנא וירב הילו לאוריהא ויצטין
בידיעתו הרחבה בש"ס ופוסקים וספרי
חכמת ישראל, אחרי נישואיה ממשיכה

יעלין. הרב ר' שלום אברהם יהודא
הרב הגדול המפורסם משעדליץ
חבר הספרים "סעין הכרכות" "שיהתו
של אבות", "וילקוט פליאות" ועוד.
יפה. הרב ר' יעקב.

הרב המאווה"ג המפורסם אבד"ק
היווערהיל, (מאסס.) באמריקה, מילדי
העיר טירקאסלע (פ. קאוונא) ונתפרסם
בילדותו בשם עלוי, והיה רב בעיר מולדתו
ואח"כ דומ"צ בשקוד, ובבואו לאמריקה
נהקבל לראב"ד בהיווערהיל ויכהן בה
באמת וצדק י"ד שנים ונפטר ביום ר'
ה' אלול תרע"ג בן ע"ה שנה.

יפה. הרב ר' ישראל יעקב הכהן.

הרב הגאון המפורסם הכס ורב
פעלים, ראבד"ק מאנשעסטער. בהרב ר'
אברהם, נולד בוילקומיר תרכ"ד, ויהי
תלמיד לדודו הרה"ג ר' מענדל וואלק
מו"צ מוואלקוביסק ולהג' רח"ל מסמאר-
גאן והגר"י עליאסבערנ והסתופף בין
פרושי קובנה ויחפרסם בשם "עלוי"
ובעודנו עול ימים סמכוהו הנר"א גאר-
דאן ורצ"ה ראבינוביץ, ובכ"ג נהקבל
לראבד"ק קהלת ישראל במאנשעסטער
וייסד שמה ישיבה גדולה, ויהי מן
הראשונים לאגודת הרבנים מרו"פ באר-
נליה, נרפסו ספריו "בנסת ישראל"
ו"הדרת ישראל" בדרושים הלכות
והדרגות, ובכ"י ספרים בשו"ה פלפולים
ואגדות, הנאון המפורסם הזה, הנהו
חתנו של הנר"א הכהן בארובאוו
אבד"ה וואלקוביסק בער "חבל יעקב"
(עי' וניסו שר ידידנו הרב הגאון

מגדולי הממשלה האמריקאית ומטובי הכמיה ורופאיה.

הספרים שחבר החכם הגדול הזה

הם: 1) "Dentition and its Derangement" (1862) 2) "The Raising and Education of Abandoned Children in Europe" (1870) 3) "Infant Diet" (1874) 4) "Diphtheria" (1876) 5) "Therapeutics of Infancy and Childhood" (1878) 6) "Intestinal Diseases" (1880) וחמה לעינים כגדולי חכמי הרפואה בימינו וביחוד לרופאי הילדים ומלבדם עוד כתב הרבה מאמרים מדעניים בהספר "Handbuch der Kinderkrankheiten" אשר לנערה ארה.

יארמולאווסקי. הר"ר אלכסנדר סנדר. הרה"ג המופלא בתורה וחכמה ויראת ה' מעשירי ישראל באמריקה ועסקן כללי גדול בניו יורק, נולד בשנת

הר"א בגראיעווע, ויסתופף מנעוריו בתורה ומדע וקישב לקח ביישיבת וולאזין, אחרי נשאו אישה היה לסוחר בשטרות, תר"ב בא לאמריקה וישתקע בניו יורק ויפתח בית דאוצר וילך וגדול בעושר וירב חילו ויהיו ידיו כבולאג ולתורתו אמונה. ביתו משכן לתורה חכמה ותושיה וישחד מכספו לת"ת וישתתף בכל מוסדות הצדקה הרבים לאחינו באמריקה וה"ל וביחוד לעניי א"י וגרוליה, וכשינסדה בגורק ע"י הרה"ה רב פעלים ומוחלל בתשבחות דר. יהודה כ"ח מנחם ה"קתלה" היה הרה"ה מראשיה ומנהלית ועם עוזם מושהו לא עבר עליו יום בלי תורה ועבודה ונדקה, ויהפרסם בשמו

יוחסין שכאפאבערסקי מואסלי, בא בשנת תרמ"ד לאמריקה ויהקבל לרב ודרשן בעיר סילעם מאסס. ובה כהן פאר שלש שנים ויתקן בה תקנות טובות וייסד הרבה חברות וצרכי העיר. משם נתקבל לראב"ד ניו בעדפארד ויקרמוהו רבנים גדולים בברכות להתמנותו לרבנותו החדשה, וגם בעיר זו פעל הרבה לטובת העדה כי ברכו ה' בלשון צחה מדברת רמות, המושכת ומקרבת לבם של אחינו לקדשי עמנו ותורתו. בכ"י הרב הג' הי"ו חרושי תורה בפלפולים ודרושים יקרים שהוא מכינס לרפוס.

יאקובי. דר. אברהם בגוירק.

מגדולי חכמי הרפואה בדרונה, נולד בעיר Hartum באיטכנז ביום 3 מאי 1830 למשפחה נכבדה ויקבל מתחלה חנוך גמנוי ואח"כ בא לבקר את האור ניברסית אשר בגרעפסוואלד, ויקבל תאר דוקטור לרפואה בהיותו בן כ"א שנה, ויזכה באות העמינות, בשנת 1853 בא לאמריקה וישתקע בניו יורק ושמו יצא כהלה וילך הלך והתפרסם לנאון הרופאים במחלות פנימיות ותנתן עליו משרת פרופיסור לרפואה בהאונוברסית הניו יורקית הנודעה בשם "University of New York" ויבהן בה שנים רבות. בשנת 1903 בקונגרס ה"אינטרנציונלי", הי"ג לרופאים שהיה במדריד, נבחר הרופא הגדול הזה לראש הועד הרפואי האמריקאי וישתתף בקונגרס. ואשתקד (1913) נבחר לנשיא חברת הרופאים שבאמריקה (American Medical Association) באותה שנה כשמלאו לו שמונים שנה קבל טענות של ברכה

הטוב בכל תפוצות אהינו בארצות הברית אהוב למטה ונחמד למעלה, ונפ' בשיבה טובה בש"ק ט"ז סיון ובא למנותתו ה"י סיון הרע"ב ברוב עם וי ספידוהו גדולי הרבנים בניירק כי לא השאיר אחריו כמותו שלש אלה לו תורה גדולה ויראה קדומה, והשאיר בנים עשירים ומשבילים, (ואני עני הוינא חביבותיה דהאי נברא רבא לבעלי תורה וקהשתעשע במילי דחסדאי וזמנא טובא כד הוי קאתינא לנביה אנא ועירא הריך שקי, והוא מטופל בעסקי אקפיט ויבבון זה בא בכספו וזה ביטורו, זה בהקפתו וזה בתשלומו, והנה נהרו פניו ויקדימני לשכום ויפסק משאו ומהנו לשעה ולא שעה אך צלצולי התלפונים והדרישות ויבדהני בפתגמי דאורייתא ובציצין ופרחים באגדה ודבריו מה נעמו בהגיון ודעת עמוקה, ותיקר בעיניו תורה מזהב וכסף, ואמינא עליו מברין ר' אלכסנדר מאן בעי חיי, ומהיב רוב עשירי ישראל, ולעד לעולם ינון שמו בספר החיים לגדולי עמנו וברוך יהיה זכרו לנצח!)

ירושלימסקי. הרב ר' יעקב משה.
גאון מופלא וצדיק מפורסם בגלילות ליטא- בשם "הצדיק כמוש" בהרב ר' ישראל, נולד בשנת תקע"ט, נתגדל בתורה ובקדושה וטהרה מילדותו, ושיקידתו בתורה הפריאה את לבב יודעיו ועברה כל גבול, היה אב"ד בסטאלאוויץ, ובשנת תרי"ז נתקבל לאבד"ק מוש (פ. מינסק) ויצא שכעו בערים ובסביבות ויזהרו אליו להתברך והיה נודע לאיש המופת וגדול בנסהר,

הבב את ארצנו הקדושה ותהי משאת נפשו אליה ונפ' שבע ימים ביום העשירי כחודש אדר תרל"ט כמוש, וגדולי ישראל הספידוהו, (ומחתניו לוקחי בנותיו הם, הנאון הגדול העצום והצדיק המפורסם ר' יצחק יעקב וואראנאווסקי האב"ד על מקומו כמוש בעל "חלק יעקב". והנאון הגדול המפורסם ר' אברהם יצחק הלוי ציממערמאן האבד"ק קרע-טענצונג (כעת). באו להנרי"ט ז"ל תשובות בס' בית דוד ונחלה דוד להנרד"ט ממינסק ובש"ס "באר יצחק" להנרי"ט והוא אבי הגאון ר' ישראל יהונתן (הבא להלן) ובירו נשארו הרבה מה"ת בנגלה ובנסתר מכבוד אביו הגוצ"ל.

ירושלימסקי. הרב ר' ישראל יהונתן. גאון גדול כליל החכמה וצדיק מושל ביראה, אבד"ק איהוטען (פלד מינסק) בהנה"צ רי"מ הנ"ל, נולד כמוש תר"ד, וקבל תורה מאביו הגאון ובהיותו בן י"ב עלה לעיה"ק ירושלים ת"ב ויסתופף שמה בשיבות ויעש חיל רב. ובשובו הוכיף חילו לאורייתא ויהי בקי בש"ס ופוסקים באביכ ימיו ויסמכוהו גאוני רוססיא. אחרי נשאו לאשה את בת הגאון מרן היריב"ז, בשנת תרנ"ב לאב"ד בארכא, ואחרי שרתו שמה בקדש בעשר שנים נתקבל לאבד"ק איהוטען ושמה רועה אבן ישראל עד עתה והוא מפורסם בין גאוני רוססיא בעוצם בקיאותו הריפותו וצדקתו, והוא גאון מופלא רב מדעים וסופר נכבד, ובאו ממנו כמה מאמרים בה"כרם" כהר"א אטלס וב"המליץ" ובמאספים רבניים.

ויבקר את ביה"ס לרפואת השנים ויקבל אחרי עבוד שנים אחדות תעודת דר. לרנטיסטרי ויקבע מושיבו בנוירק ויתודע לאחד מרופאי השנים הטעולים שבעיר, וישתתף ביסוד חברות ציונות רבות בנוירק במשאותיו אשר נשא לפרקים ובעזרתו החומרית, ויהי מן הראשונים לתמוך בידי חכמים וסופרים וביד כל מפעל עממי וצבורי.

הדר. י. כתב מאמרים שונים ברוסית בהשבעון הרוסי-עברי "Wos-chod ובאנגלית כהעתון "טאנעבלאטט" "אירישע וועלט" (במהלקותיהם האנג-ליות) "מאקאביעען" "קאסמאפאריטאן" והעתיק לאנגלית ציוריו של הסופר הרוסי הגדול מ. גורקי "March of Man", "The Song of the storm petrel" "Mob" והעתקותיו זכו לשם: והעתקתו למפור "בימים ההם" של הסופר המפורא ר' יהודה שטיינבערג ז"ל תורפס בקרוב ע"י ההוצאה היהודית האמריקאית המפורסמת "The Jewish Publica- tion Society of America" מוכן אצלו לרפוס ספר מדעי הכולל חקירות בקרחתיות בספר איוב. החכם הנעלה הזה הנהו מנכדיו של הגאון הגדול, כליל החכמה פאר הדור הקדום מו"ה ישראל מיכל ישרון זצ"ל ממינסק (עי' ספרנו "רבני מינסק וחכמיה").

ישרון. הרב ר' יעקב מאיר. הרב המאוה"ג צדיק וחכם מפורסם מנדולי יוהסין מו"צ בווארשא בימנו של הנדר"ב מייזלש, ונכדו של הגאון

הרב ר' יעקב טאווישונסקי.

הגאון הדרשן המופלא. סוע"ה חכם ושלם אבד"ק אסטרין. נולד לאביו המופלג הישר ונדיב הלב ר' שלמה ולאמו הצנועה מ' פריידא בעיר איישישאק תרל"ב, ויהי מתקמדיהם של גאוני-ר"מ בסאבאדקא וולאזין, ויסתופף גם בצנו של הג"ר צבי הירש מהדיפית האב"ד דעירו, ויסמכוהו רבו הגאון הזה ועוד גאונים, כבן כ"ב נשא לאשה את בת הגאון הצדיק וחסיד ר' יעקב צביאבד"ק אסטרין ובשנת תרס"א נהקבל לאבד"ק נובידבור ואחרי ישרתו שמה כקדש כחמ"ש שנים נתקבל בשנת תרס"ו למקאות מקום חותנו הנז"ל באסטרין והוא מפורסם בסביבותיו ברוב גדלו בתורה ודרוש ונועם מדותיו ורצויו לכל יודעיו, הגאון הנעלה הזה חבר שני ספרי דרוש יקרים ונעלים בערכם והם "אמרי השכל" ו"אמרי יעקב" ובכ"י ס' "נוה יעקב" על חו"מ ו"פרות יעקב" על מגלת אסתר, ועוד.

ישרון. דר. גרשון (דזשארדז).

חכם וסופר ועסקן ציוני, מטובי משבילי ישראל בנוירק, נולד לאביו הר"ר חיים, ממשפחת יוהסין גדולה במינסק, תרכ"ג, ויקבל חנוך תורני והשכלי ועם למודי הקדש למד גם ידיעות כלליות ויצטיין בכשרונותיו, תרמ"ב נכנס לביה"ס הגבוה "Emperor Techn. Uchil." במאסקווא, ויעבור הרבה בעזרת חבריו אז י. מא"ה ומ. אוטישקין ביסוד האגדה "בני ציון" הנורעה, כסבות שונות עזב את מולדתו בשנת תרמ"ז ויבא לאמריקה

נולד לאביו ה"ר בצלאל בשנת תרל"ד ויקבל תורה בישיבות שונות וישמש גדול הדור ויסמכוהו הגאונים ר' בנימין אריו הכהן מטשערנאוויץ ור' ליבוש לאנדא תר"ס נתקבל לאב"ד דפעסטשאנקא, בכח"י מוכן לדפוס ס' "מאמר מירדכי" עה הי"ט"ס ויש"ע ויש"ת בהסכמת הגר"מ הלוי בעל ערוך השקחן.

המפורסם ר' חיים שצוצינער, נפטר בן ע"ז שנה בווארשא ביום י"ד שבט תרכ"ו ועל מצבתו חרות כי מאס בבצע ורדף שגום כל הימים והיה שקדן גדול.

יתום. הרב ר' מרדכי.

הרב הנאון הו"ב סוע"ה ומפולפל אב"ד דפעסטשאנקא, (פ. פודליה),

כ

כח"י שנים ער יטכשנה זו הונף לשבת ער כסאו של גאון עמנו בדור האחרון מרן ר"א ולהיות לאב"ד ראשי בעיר קאוונא המפוארה.

הנאון האדיר הזה חבר ס' "דבר אברהם" בישו"ת וחקירות בש"ס, ושם הראה גבורתו במלחמת התורה, והוא מלא חריפות עצומה ובקיאות נכרצה בהניין ושקול דעת רחבה. ובכ"י עור שו"ת ופסקים הרבה ודרישים נפלאים, כי מלא הוא ברכת ה' זו אנדה "ופיו ממלל דבריו ולוקח לב ונפש במדברותיו הנעימות, וסופר מהיר בלשון כמודים, יהי ה' אתו והיה לתפארת הדור ולכבוד חכמי התורה והמצוה.

כהנא"שפירא. הרב ר' אברהם דובער הכהן. גאון גדול משובי החריפים והמעמיקים בדורנו ומפולפל בחכמה, מנע קרש מחצנתו ונצר נאוני התורה ברוסיא, אב"ד יר"מ דקאוונא. נולד לאביו הנאון רבן שכ ישראל מרן שלמה ולמן סגדר הכהן (בנו של הרה"ג ר' יעקב בהג"ר משה הכהן מנעש-ווינץ) חתנו נוקח בתו של מרן רבני היים מוולאזין מגדולי תלמידי רבנו אליהו גאון ז"ל, בשנת תר"ל בוולאזין ומיכדותו הזו בו גדולות, בבואו ללמוד בישיבה הק' דוולאזין התפרסם לעליונותו בחריפותו העמוקה והנינו הנמרץ ויפליא גדולי הישיבה בחדושי פלפוליו ועמק עיוניו, תרג"ד בחרהו הגאון רי"ק פערילמאן מר"א דמינסק (גודע בשם "הגדול") לחתן בעד בתו ויוסף בבית חותנו שקידתו ובקיאותו ויצא שמועו בגלילות ליטא לאחד מגדולי התורה, במינסק התעסק הרבה גם בלמוד לשונות ומדעים ותמצא כביר ידו חכמה ודעה. תרג"ו נתקבל לאבד"ק סמאלעוויץ ונהל עדתו שמה

כהנא"שפירא. הרב ר' חיים הכהן. הרב הנאון הג' וחדוץ מופלא אבד"ק קווינצא (פ. גרודנה). אחי הנראד"ב הנ"ל, נולד תרל"ד ויקבל הורתו מאביו הגנ"י ויצטין בכחות נפשו חגדולים מאביב ימיו, וירכש בקיאות בש"ס ופוסקים בעודנו צעיר, ויבחרהו לחתן בעד בתו הגביר הנעלה מר שמואל

נולד תרכ"ו והיה תלמיד טובהק להנאוים רח"צ מאנהיימער ור"ש גאנצפריער ובעל כתב סופר וקאבי אמו הנאון ר' יצחק הלוי אבד"ק נאדי אידא. וכן י"ו סמכוהו רבותיו, תרג"ב נתקבל לאבד"ק זשאדאני (Hernadszadny) ושמה ינהל נ"ב ישיבה קנפ"ת ושמו לברכה וכתהלה, ובכ"י שו"ת "פני יוסף" ועוד חרושים באגדות ועל מסכתות שונות.

כהנא. הרב ר' שרגא הכהן. הרב הגדול ומופלא במדעים כהנאון רי"א מזשאדאני הנ"ל. הצטין מילדותו בחריפות שכלו ובעודנו נער בן י"ג שנה כבר נדפסו חרושיו ב"נמעי בחורים" בארצו, הסתופף בישיבת הנאון ר"י גרינוואלד בסאטמאר, ויקבל התרת הוראה כבן י"ד שנה, ויבוא בחד"ת את גדולי הרבנים במדינתו וחוצה לה, ויתפרסם לעלוי מופלא ונדפסו ממנו מאמרים וחרושים ב"מחזיקי הדת", "אהל יצחק" ובספרים שונים נזכר לתהלה, והנאון הגדול חסיד וחכם מוהרצ"י מיכל-זאהן מכנהו בספרו "אהל נפתלי" בשם "הנאון סיני עוקר הרים", והוא אישכל הכפר, גברא דכולא ביה, אשרי יולדתו, בכ"י לערך י"ד ספרים במקצעות שונים בתורה וחכמות.

כהנא. הרב ר' חיים צבי הכהן. הרה"ג רב דבני רומניה בפילדלפיה באמריקה כ"ב שנה, היה עסקן גדול בצרכי העיר, ונפטר כבן שבעים בשנת תער"ב.

כהנאווסקי. הרה"ר שמואל נחום. סופר ופדגוג מפורסם בווארשא,

משה גוריצקי מקאפציאווע, אחרי חתונתו הניד שעור בנפ"ת לפני תלמידים מקשיבים במינסק ויתפרסם כנאון וחרף, תרס"ו נתקבל בכבוד לאבד"ק קוזניצא ושם ישב על התורה ומשפט צדק. ובכ"י חבורים בשו"ת וחרושים על הרמב"ם ושו"ע ודרושים נעימים.

כהנא-שפירא. הרב ר' יהודה הכהן. הרב הנאון החרף אחיהם של הנאוים הנזכרים, וחתנו של הנאון האמתי החרף העצום ר' מאיר אטלאס הי"ו אבד"ק שאוועל.

כהנא-שפירא. הרב ר' יעקב הכהן. הרב הנאון חריף ושינוי, וגדול בשלמות אחי הנאוים הנ"ל, וחתנו של הגביר המופלא בתורה וצדקה מו"ה אברהם יגל מפיעסק.

כהנא-שפירא. הרב ר' משה נתן. נאון מופלא צדיק וחסיד, אבד"ס קיונו והגליל, חבר ספר גדול ונכבד בשם, "שמן למאור" על ספר תהילים, ובו הראה כחו וגבורתו בתורה ומילי דחסדאי ואמרי יאה, "והוא מלא רוח חכמה ותושיה, וי"ל לע"ע ממנו אך ב' חלקים עד קאפ' י"ט, והוא חותנו של הנאון הקדוש המפורסם ר' שמואל כהנאין רשכבה"ג מרן אברהם זצוק"ל אדמו"ר בסאכטשאב, ועל החלק השני באה הסכמת חתנו הנאון יצ"ו.

כהנא. הרב ר' יוסף אלימלך הכהן. נאון גדול ומובהק ומרביץ תורה אבד"ק זשאדאני (הנר) כהנאון ר' יצחק אייזיק אבד"ק ראסנאוויץ, מגזע גדולי יוחסין ונצר גאוים מדורות קדומים,

הטקום והקחל וגדולי חמורים באר
 אבות שיצאו להנן על נפשה שכ אומת
 ויכריתו אכל מפייה ומפי עולכיד
 בקראם שביתה ויכך אחרי המתעני
 המתקשמים בנוצות אחרים הרוצים בקב
 "זרים" יותר מט' קבין שלהם שבאובעקיפין
 להכריח בקבלות מרותה של השפה
 האשכנזית להיותה עקרית בבית המדרש
 לחכמה שעמלו בו בונינו, וינדל הרעש
 ויצאו עוררין לקראת מעשה לסתור זה
 וימחאו בפניהם חכמי הדור, ומי מלך
 לאפרים כזאת? וכי זומר מאי דאמרו
 רבנן מאורות עינינו שלא ננאלו ישראל
 אלא בשביל שלא שנו את-לשונם (ויק"ר
 פ' ל"ב) והקבועים בא"י ומדברים בלה"ק
 הרי הם בני עוה"ב (עי' ירושלמי שבת
 פ"א), ומה טוב חלקם של לוחסי תחית
 שפתנו ממזכי הרבים יהיו דעבדי דלא
 תשתכח תורה מישראל, ובני יהודה
 המקפידים על לשונם תורתם מתקימת
 בידם (עירובין דף נ"ג), והוא רחום ישיב
 בנים לנבולות הקדש ושב ורפא להם.)
כהן. הרב ר' גרשון.

נאון מפורסם צדיק וחסיד ויושב
 בישיבה בעיר גדולה של חכמים וסופרים
 מינסק דליטא בימי הנאונים ר' גרשון
 תנהום ר' אריה הומענער והגדול זצ"ל,
 היה מופלא בחריפותו והתמדתו ומדותיו
 הטהורות, ונפטר כבן שבעים ואחת ביום
 כ"ג טבת תר"ן, וימפידו לו גדולי הרבנים
 במינסק.

כהן. הרב ר' יוסף חיים.
 הרב המאוה"ג מחכמי ירושלם
 בימינו, ומילידי מונאדור במארכי, בה"ר

נולד להורים ממשפחה כבודה בנעשויעז
 ביום ב' ט"א תרפ"ו (1056) ויחחנך
 אצל טובי המלמדים בעירו וכישיבות
 בליטא ובעודנו נער החל להעלות על
 הספר מאמרים, שירים ומליצות בשפ"ע
 ויחל לשלח מכתביו ב"המגיד", "המליין"
 ועוד עתונים, משנת תרמ"ז ואילך באו
 ב"הצפירה" הרבה סספוריו ופיוטוניו,
 ונדפסו ממנו ספרים, שונים חנוכיים
 שנתפשטו בבת"ס רבים ברוסיא.
כהן. הר"ר אפרים הכהן.

חכם ופרגנו ועסקן חנוכי גדול
 באה"ק, נולד בירושלים עיר הקדש בשנת
 תרכ"ד, והיה ממזכי תלמידי ישיבת "עץ
 חיים" שמה, וירכש לו בקיאות במקרא
 במשנה ובמסכתות שונות בתלמוד בעודנו
 עול ימים, כבן ארבע עשרה בא לבקר
 את בית הספר למורים אשר בוורצבורג
 (אשכנז) ובנמרו חק למודיו יצא לאנג"י
 ליה ויבקר את במדה"ר בלונדון. בשנת
 תרמ"ח שב לירושלים וימנה למנהל
 ביה"ס הנודע לעמיק שמה ויקדיש
 מעותותיו לעניני הצבור באה"ק בכלל
 וביחוד להטבת החינוך, ויעש לו שם
 משיסדו יהודי בריקן את ה"עזרה"
 נמנה מר כהן, מטעם מנהליה הראשים
 למפקח עליון על בתי ספריה באה"ק.
 והוא איש חי רב פעלים ונכבד בעדת
 אל בתוככי ירושלים. (וקול ענות שמענו
 מקרוב ומדברים—בבן יקיר שהורתו
 ולידתו בקדושת הארץ—רתת, כי שנה
 את טעמו לשבח וכי היה בעצה נגד
 השלטת שפת קדש בהטכניקום שבחיפה
 ובאסכולא התיכונית שלפניו, נגד דעת

מקאצק, ויהי אהובם של הנאונים ריוד"ב מבריסק ורב"צ שטערנפעלד מביעלסק. התעסק נ"כ בחכמות לכודיות ובחכמת הרפואה, ונפטר בן ע"ד שנה ביום ז' אייר תרס"ט. וקבר חוצב לו אצל הרה"ג המפורסם הצדיק ר' משה זצ"ל (ומעשה רב ספרו כי מהרב הג' החסיד הזה כי אחרי שחרג להיות מלמד תורה בשכר התפרנס בהיותו מושיך בקרון ומביא סחורות הלך ונסוע, ויהי בבואו פ"א במלון בדרך במלבושי הענגונים ועטוף באדרת שער בחרף, נגשה אליו בענת המלון ותשאלתו יאמרה באו"ה. ויורה הרה"ג ז"ל ההוראה, ויתפלאו האורחים אשר נמצאו שמה בבית על ה"עגלון" מורה הוראות). הרה"ג זצ"ל השאיר בנים ברוכי ה' במ יראת השם וחסד נפשו והם: הגביר הנכבד רב חסדים וגדיב לב מוהר"ר מרדכי יצחק קאהן הי"ו והגביר היקר מוהר"ר בינוש קאהן והגביר המשיביל השלם מר קדיש קאהן בברוקלין, והמה מוקירי תורה ודעת ותומכים בהן.

כהן. הרב ר' צבי הירש הכהן. הרב המאוה"נ רב תהלות ורב פעלים, חכם ושלם ודרשן מופלא אבד"ק מאנ"ר טרעאל (קנדה). נולד כמשפחת יוחסין בכפר בודאוויץ גליל ווילקאווישק (פחד סובלק) בשנת תרכ"ג. אמו נ"ע היא ממשפחת הנאונים ר' איסר ממעזריטש ור' ניסן שפירא מוילקאווישק. ואביו המופלג וירא ה' ה"ר חיים הכהן (בן הרה"ג המפורסם בעדקתו ר' יהודה בודאוויצער) חנכהו בעצמו בתורה ויראה

יהודה ז"ל, חבר ספר „מנחת כהן" בכללי ההלכות עפ"י סדר א"ב. והוא מלא בקיאות ונדולי הזמן מפליאים בשבחיו, ונדפס בעיה"ק בשנת תע"ר.

כהן. הר"ר משה הכהן (אייזענ"שטאדט) מקלעצק. הרב שארנו ז"ל, פאר השלמים רב חסדים ורב להושיע, שלשלח יוחסי כהונה, ומפורסם לתהלה, פרנס ומנהיג בעדהו. ויהי משכיל מופלא דורש אלקים, וביתו ועד לחכמים ופתוח לרוחה לכל נדבה וקשי לב, וינמול טובות לדורשים רבים, היה קורא בתורה מצוין וש"ץ-נעים זמירות, נפטר בג"ס ז' שנה ביום כ"א תמוז שנת תרנ"ט במינסק, וקבר חוצב לו בשכונת הנאונים ר' גרשון תנחום, רי"ל פרלמן (הנדוק) ור' זאריה הומענער.

אביו היה הרב המהולל פרנס ומנהיג דקלעצק הר"ר צבי הירש הכהן, בהרב הגדול המפורסם ר' מיכאל הכהן שמצד אמם התייחסו להנאונים אור חדש ומרן אא"ז ר' מאיר אייזענשטאדט בעל „פנים מאירות" (עי' ס' דעת קדושים) ואחיו היו: הגבירים יראי ה' ומופלגי תורה מו"ה עקיבא הכהן, והרב הצדיק ר' שלמה זלמן הכהן, ור' שלמה אלעזר הכהן, ור' חיים ליב הכהן.

כהן. הרב ר' נח יהודה הכהן. הרב הנדול מופלא בחכמה וצדיק בדרכיו מעיר שערשאו (פ. הוראדנא) בהר"ר מרדכי, היה נפלא בתורתו ובתהלכותיו בקדש, מנדולי תלמידי הגאון הצדיק האדמו"ר ר' מנחם מענדל

בשהחלה תנועת הישוב היה הדר. כ"ב
לאחד ממחזיקיה בסביבתו ובשזרחה
הציוניות המדינית נמסר אליה הדר. בכל
חום לבבו וישתדל בהפצתה הרבה
ובקונגרס הראשון נבחר לחבר הועה"פ
הגדול וייסד את מרכז הפוסטה שהרים
את מצבה של הציוניות ויהי לה ליסוד
גדול ויועיל לחתפתחותה ברוסיה.
אחרי הרעמים הקישינובים עקר הדר. את
דירתו לחרקוב ויהי לראש האופוזיציה
של ציוני המזרח נגד הציוניות המדינית
וייסד "אספת חרקוב" הידועה שהביאה
להתקוממות נגד שלטונו היחידי של
הדר. הרצל ז"ל, מחבתו הנדולה לארצנו
הקדושה יצא (בשנת 1907) לא"י ויהי
לרופא במושבות גליל התחתון. אולם
מסבות שונות שב לרוסיה ויחזור לעבודתו
הלאומית. במלאת בשנת תרע"א שלשים
שנה לעבודתו הצבורית חגגה קהלת
ישראל בקישינוב את החג ברוב פאר
והדר. וגדולי העסקנים העברים ברכו
את העסקן הגדול ליוכלו זה בברכות
מאליפות.

כ"ץ. הרב ר' בן-ציון הכהן.
הרה"ג חריף ומעמיק ומפורסם
בגליקות בוקובינה. צעיר ורב חילו
לאוריתא ופלפולא חריפתא. ויראה כחו
וגבורתו בספרו "ירושלים דדהבא" בענינים
עמוקים בש"ס וגדולי ארצו מפליאים
בשבתו.

כ"ץ. הר"ר בן-ציון הכהן.
רב תורני גדול מחכמי ישראל
ברוסיה בדורנו, עורך "הזמן" בויילנה, נודר
לאביו הרב הגאון הצדיק ר' אברהם

וישלחו אח"כ להסתופף בישיבות
המפורסמות דוולאזין ווילנא. ויעש חיל
בתלמוד ונפ"ת ועם שקידתו בהנחה
ופוסקים התעסק גם בטובי ספרי הדרוש
והמחקר. אח"כ נשא לו אשה ממשפחת
יוחסין פירשט, ויקבל סמיכות הגאון
מנן רידב"ז אשר הרבה להללו ולהפליגו.
משנת תר"ן. זה קרוב לחצי יובל שנים,
אשר הרב הגאון הזה. נושא משרת רב
ואב"ד בעיר גדולה לאלהים מאנטוועאל
ויתקן שמה הרבה חקנות גדולות לחזק
הדת והיהדות. כי ברכו' בלשון למודים
מדברת רמות ונשגבות ורב כחו בפיו
להשיב נדחי ישראל לגבולות הקדש.
ובהתעוררותו נוסדו בעירו וסביבותיה
חברות ש"ס שונות. ובתי תלמוד תורה.
וידו פתוחה לכל דורש ומבקש עזרה.
ובפרט לת"ח המבקרים מקומו והוא
חבר פועל לאגודת הרבנים האורתודוק-
סים באמריקה. עושה ומעשה ושמנו נודע
לתהלה בין טובי הרבנים באה"ב. יהי
ד' עמו!

כהן-ברנשטיין. דר. יעקב הכהן.
עסקן ציוני גדול ומפורסם מגדולי
משכילי אחינו ברוסיה. נולד בקישינוב
בשנת תרי"ט (1859) ויתחנך בלמודים
עבריים וכללים ואחרי גמרו למודיו
בהגמנויים בעירו בא להאוניברסיטה
בזירעו ותהי שמה עבודתו הלאומיות
הראשונה ביסודו אגדת סטודנטים עברים
ללמוד חכמת ישראל וספרתה. ואחרי
שקבל תעודת דוקטור לרפואה וישתקע
בעיר מולדתו יסד בה בתים למלאכה
ושעורי ערב בעד הפועלים העברים,

ויסמכוהו גאוני רוסיא, תרס"ה נתקבל לבקשת נכבדי ישראל בסעריב לאב"ד שמה ויכהן שמה פאר ארבע שנים ובשנת תרס"ט לוקח אחר כבוד לעיר העתיקה אמדור המפורסמה בנאוניה הרבנים מדור דור—לאב"ד בה ושמה יתהל ערת ישראל בתורת אמת ומשפט צדק, בכ"י הגאון הנ' הזה נמצאים ח"ת רבים וביחוד ספר „דגל ראובן“ הכולל ישו"ת וחזרי הלכות בסוגיות עמוקות בש"ס.

כשראוי. הרב ר' צבי הירש.

הרב החכם וסופר ומטיף מופלא ומפורסם בימינו מעיר טשערקאססי (פ קיוב), נולד בחדש מ"ח תרכ"ה בעיר קובאווא מחוז אומן (פ. הנ"ל) למד בחדרים ויצטין בכשרונותיו ויהי בנערותו חברו של החכם הגדול והחוקר ר' מיכה יוסף דר. ברדימטשעווסקי הי"ו, אחרי חתונתו היה לסוחר ובאבדו כספו בעסקיו היה לדרשן ומטיף לציון ולקדשי עמנו ויעבור בתפוצות ישראל וגם בארצות קונו בנפות הים הכספי והאזובי וממסעיו פרסם מכתביו ע"ד הארצות האל וביחוד ממצב אחינו שמה, ב"המליץ", „הצפירה“ ועוד, וזה מקרוב עזב ההספה והנביר הנדיב וחכם רי"ז פערסיין ממאסקווא ספחהו למנהל מסחר ואשר במשרקאסי, מהרהיח הזה נדפסו: „בן נרני“ (ברדימטשוב תרנ"ז), „משא דומה“ (קראקא תרס"ז) „ממלכות אורט“ (אדיסה תרע"ב) ובכ"י הרבה דרשות ומאמרי מדע מוכנים לדפוס.

צבי הכהן האבד"ק דויג בשנת תרל"ה ויסתופף בשיבות ליטה ויתפרסם בנערותו בשם „העלוי מדויג“ כי מופלא היה בשקידתו הרבה ובזכרונו העצום וכאביב ימיו כבר רכש לו בקיאות ברוב התלמוד ונדולי תפוסקים, ויצא לו שם גדול בנקילות ליטא במאמריו התורניים שהחל לפרסם בעתונים „המליץ“ ו„הצפירה“ ובספריו שחבר „אור גנה על שמי התלמוד“ ו„מוקנים אתבונן“, (ואין דעת רבים מהרבנים הגדולים מסכמת עם ספריו כי להם יצאו במקום שהחמירו חכמים). תרס"ס יסד את העתון „הזמן“ בפטרבורג בירת רוסיה ואח"כ העתיקו ל„וילנה“ והי לעתון יומי גדול, חבר עוד ספרים ויכתוב מאמרים שונים בחכמת ישראל וקורות היהודים, ובש"ז נשא לו אשה חכמה ומוכתרת בתואר דר. סרת שרה למשפחת הרכבי המפוארה.

כ"ץ. הרב ר' ראובן הכהן.

הרב הגאון הנ' סוע'ה חכם ושלם ומפורסם לתהלה אבד"ק אמדור, נולד לאביו המופלג וי"א ר' שמשון הכהן בעיר אלשאן (פ. ווילנא) ביום אדר"ח אייר תר"מ, ויחזו בו מכיריו נדולות ונצורות מילדותו. למד בשיבות מיר, ראדין, סגא-כאדקא, קאוונא, סלוצק, ווילנא, ויתפרסם בשם „דער אלשאנער עלוי“. כבן כ"ג נחרהו לחתן בעד בתו הגאון הגדול גלשלת היוחסין ר' אברהם יצחק משכיל ויתן האבד"ק האסקאוויטש וישב על גלחן חותנו הגאון ויוסף חילו לאוריתא

ווייצני ומוהרי"ל גארדאן הי"ו, ונרפס בוילנא תער"ב.

לוברסקי. הר"ר אברהם אליהו

בנוירק. חכם ועסקן לאומי מטובי משכילי

דורנו, ונצר נאונים וצדיקים מנדולי

יוחסין, נולד ביום ו' תשרי תר"כ בעיר

בטא (פ. פודוליה) אביו הר"ר שמואל

אליעזר היה דור רביעי להנאן הצדיק

ר' דוד מלובאר (ששמו נשתרבב שם

משפחתו לוברסקי, שהוא, (ה"ר דוד)

היה דור חמישי לבתו של מרן הטהרש"א

ואחד מקרוביו של חנאן הגדול ר'

אפרים זלמן מרגליות מבראדי, שהיה

נ"כ מנכדיו של הג"ר דוד). ויהי אחד

מבני העליה המעטים שבו נתקיימו תורה

וגרוכה חסידות וגדיבות במקום אחד

ועם עסקיו המרובים במסחר יערות,

הקדיש תמיד שעות רבות בכל יום

לקמודי גפ"ת וחסידות, ויהי מופלא

בנדבת לבבו ויראתו את אלקים ואמו

הצנועה וגדיבת הלב המפורסמת

בצדקותיה מרת רחל, היתה גם כן

ממשפחת האפרתים, והמה האצילו

מרוחם על בנם האהוב וידיכוהו בדרך

אבותם בתורה ועבורת ה', ויתנוהו ע"י

המלמדים היותר מובחרים בעיר ויעש

הנער חיל בלמודים, ובטרם מלאו לו

עשר שנים הובילהו אביו, המופלג וחסיד

לרבו הגדול הרב הקדוש ר' דוד מטאל-

נא להשפיע מרוחו הטהורה על הילד

וכברכו בברכת צדיקים, ויוסף הנער

לשקוד על דלתי התורה והיראה ויבוא

לאנדוי. הרב דר. יהודה ליב.

הרה"ג החכם והסופר מנדולי

הרבנים באפריקה בדורנו, נולד בזאלאד

טשע למשפחת יוחסין המתייחסת

להגאונים נוב"י והח"צ בשנת תרכ"ו.

ויקשב לקח מאביו הרה"ג ר' משה

יששכר ויבא אח"ז לבמדה"ר בוויין.

ויסמכהו הנאן ר' ישראל ראטה והרה"ח

דר. אריה שווארץ ובזמן קצר נתעטר גם

בתואר דר. לפקוסופיה מהאוניברסיטה

היונית. תרס"א קבלתו עדה גדולה

במנשסת לרבה ומטיפה ויתפרסם

לתהלה בדרשותיו הנעלות ובעבודתו

הכללית ואחרי עבור שנת ימים בחרוהו

לרב מוכי אחינו אשר ביאהנים

בורג ומאז עומד על משמרתו הכבודה

להטיב ולהועיל לעדתו עושה ומעשה ורב

פעלים לחיוק התורה והחכמה העברית.

נרפסו ממנו מאמרים ב„מהזיקי הרת"

(בעודנו נער בן י"ג שנה) ב„גנה הירח"

ושירים במאספים שונים ויצאו לאור

שיריו גם בספרים מיוחדים, ובכ"י הרבה

מאמרים בתורה ומדע.

לובעצקי. הדב ר' חיים בהר"ר

ברוך. הרב הנאן הג' חריף ומופלא

בבקיאות האב"ד ברעזיצא (פ. וויטעבסק)

ומקודם אבד"ק קאבאלניקא גכיל ווילנא,

חבר ספר יקר ונעלה בשם „תוספות

חיים" בחקירות עמוקות והערות בחריפות

ובקיאות בש"ס ופוסקים בהסכמות גדולי

הדור מוהר"פ שפירא ומוהר"ה סאקא-

מש"ה הידועה. ויהי מן הראשונים לעזור להאר"ז ליסוד ה"ועד לתמיכת עובדי אדמה ובעלי מלאכה בסוריא ופלשתינא". בשנת תרנ"ד. כשיסר הנדיב הגדול ר' קלונימוס זאב וויסאצקי ז"ל סניף לבית מסחרו של טהעא באדיסה, קבל רקו"וו את ל. המשכיל הלאומי הצעיר ורב הכשרון לאחד ממנהלי המסחר ומפקחיו הראשיים בעיר החוף ויעמוד ל. על משמרתו ויעש גדולות כהפרכת בית המסחר להפרצתו ולגדולו בנפות וגליכות שונות בארצו, ותהי גם רבה השפעתו הרוחנית על אדונו הנדיב והלאומי ועל חתנו הנ' המשכיל ר' צייטלין שהיה ראש הבית. לקבל בבית מסחרו רבים ממשכילי אחינו, ויהי ל. למליץ לפני הרק"ז בער צעירים רבים מאחינו בעלי כשרונות נעלים אשר עזרם ויתמכם בכסף ויכלכלם במחסוריהם בלמדם בהאוניברסיטות עדי הניעם למטרותיהם השונות ועדי גמרם חקי למוריהם הנפרדים, וביחוד השפיע ל. על הרק"ז ועל ר' יוסף צייטלין ליסוד "השגח" והסבום הגדול שהקדיש לטובת הוצאת "אנציקלופדיה עברית". תרס"ד בא ה' ל. לאמריקה ויהי לראש בית-המסחר שכ "וויסאצקי עם קאמפ". בארצות הברית, אשר שכלל ויעזור להרחבת המסחר בהמדינות המאוחדות, והוא לוקח חלק נכבד בעבודת הצבור ומשתתף בכחו והונו לכל דבר טוב ומועיל בעמנו וביחוד לטובת הישוב בארצנו הקדושה והתחיה הלאומית ושמו נודע לברכה ולתהלה בין אחינו באמריקה

לשמע לקח מהרב הגדול המופלא ר' לייב סקרוואער ויקן לו שם בכשרונות נפשו בשכנו הוד, כבן ט"ז השיאותו הוריו לאשה את בתו השניה של הרב המפורסם ר' אברהם יהושע העשיל האדמו"ר מטיברויב (פ. פודוליה) מבני בנייהם של הרה"ק מאפסא והרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב, (שבתו של הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיק הבכירה היתה נשואה להאדמו"ר הק' ר' ברוך מאיר ז"ל מעיר אואראניץ) ואחרי נשואיו שלח ידו במסחר וירא חיים של עושר אצילות וכבוד, כבן כ' החל ביהד עם מסחרו להתעסק גם בפפרות והישכלה ויקרא טובי ספרי חכמי ישראל עתונים וירחונים וירכש לו בקיאות בתנ"ך וידיעת שפ"ע וימשוך בשבט סופרים. תרמ"ז העתיק את מושבו לאדיסה לדגלי סחר העצים שלו, ויתודע אל חכמי העיר כהדר. שוואבאכער מל"ל ועוד ותדבק נפש חכמי ישראל שמה בנפש האברך הצעיר, וביותר התרועע עם החכם מר אשר נניצברג, שבא אף הוא באותו זמן להשתקע באדיסה ויתקשרו בעבותות אהבה, וישפיע ל. עלזה האדם הגדול הנסתר במבוע הצנוע והנחבא אל הכלים לצאת בגלוי ולהתודע בקהל, ובהשפעתו והשפעת רעיו כתב מרגל "המליץ" את מאמרו הראשון "לא זו דרך" שהטיל רעש גדול בין לאומינו שבשבילו היה "אחד העם" לאחד הגדולי סופרי ישראל בימינו, עם החכם ואחות מרעיו טובי חו"צ בעת הזאת זתעסק מר ל. גם ביסוד "אגדת בני

הועה"פ הציוני המצומצם נולד בעיר מצער בליטא, באלול תרנ"ז, למשפחת יוחסין עשירה ויתגדל בתורה ומדע, ויצטין מילדותו בכשרונותיו המופלאים ויעש חיל בתלמוד והשכלה ישראלועמים, כבן ט"ז היה לתלמיד ביה"ס הריאלי במינסק ובנמרו אותו נסע לברלין, וישמע לקח בבהמ"ד הנבזה לחכמת היהדות ומשם בא לבקר את האוניברסיטה הקניגסברגית ויקבל תואר דר. לפלוסוף פיה וישב לרוסיה, ויבחר לרב מטעם הרשות מתחלה בעיר הפלך גראדנא ואח"כ ביקטרינסלב, ומשם נתמנה לרב ורועה עדת ישראל בוילנה, הסהלה היותר גדולה שבליטא, ויתפרסם במעשיו הטובים לעמו אישר אהב ויבחרוהו אחינו מגיליות ליטא לחבר הדומה הקסרית ברוסיה האדירה, וירב הרה"ח הי"ו לרחום בעד אחיו במועצת הממלכה וירם נס עמוברמה, ובמדברותיו הלוקחות לב הסב לברבים מחברי הדומה הנוצרים לאהבת עמנו ולהשתדלות לטובתו.

הרב ל. הוא גם אחד הפועלים הציוניים היותר גדולים ונמרצים שבזמן, מאז הופיעה הציוניות עבר להפצתה במסירות נפש, ויבקר פעמים גם את ארצות הברית, וברוב ערי ישראל הגדולות באמריקה שעבר בהן נחל כבוד ויקר רב ואלפים מאחינו נהרו למשמע מדברותיו שעוררו תנועה עממית חזקה ויכבדהו בראיון ב"בית הכלב" בושינגטון מי שהיה אז נשיא הארץ האוהב היהודי והחכם הכביר William H. Taft וישוהת אתו בחצי שעה, באמריקה אסף

החכם הנכבד הזה בכל מעשיו הטובים התרחק תמיד מן המשרות והנשיאות ויבחר יותר לעבוד, עבודת עמו בתור איש חיל פשוט, כבואולאמריקה הכריהו אותו ראשי הציונים להמנות בין חברי הוועד של ה"פעדעריישאן אף אמעריקאן זייאניסטס" וגדולי אחינו ה"אשכנזים" בנזירק בחרוהו לאחד הדירקטורים בהמוסד הגדול "דהי עדי-קיישאנאל עלליאנס" (והוא היה היהודי הרוסי הראשון שנבחר כדירקטור בו) אבל כדרכו שלא ילך בגדולות. מצא לו החכם הנעלה שעות-בשר ויתפטר מכל הכבוד של הנבאות והרמנות.

מר. ל. כתב בעלומיו מאמרים ופילוטונים שונים ב"המליין" בכנויים נפרדים ונדפס מכתבו ב"השלח" בשמו הנלוו, ותחת ידו נמצאים מכתבים מרוב החכמים והסופרים העסקנים שבדור שנישא ונתן עמיהם בשאלות לאומיות וציוניות, ויכילו אוצרות מלאים כל יקר לחולדות התנועה העממית והתחיה העברית בגולה, (ומייתן והוציאם אורה לתועלת הרבים!)

החכם ל. קים מצות ישא"י גם בנופו, בהיות ה' עמו ויצליח מעט בעסקיו, ענה מיד ציונה ויקנה לו אהוהה במרשבה "רחובות" אשר הושיב עליה את בנו הצעיר לעבדה ולשמרה, יהי ה' את בנינו בונינו.

ליין. הרב דר. שמריהו הלוי. הרב החכם המפורסם, כביר הפעלים הלאומים ועובד עבודת העם נערץ, מגדולי ישראל בדורנו, וחבר של

החכם הזה חברים ממיליוני היהודים למוסד הפוליטכניקום העברי שבחיפה. והיה אחד מחוצי ה"הלוחמים" להננת שפת עבר שתהיה לעקרית במוסד הלאומי הגדול הזה, בארצנו הקרושה, יהי ה' את העובר עבודת הקדש הזה, ויעלו לציון מושיעים רבים כטהו באו מהרה"ח היו מאמרים רבים בעתונים ומאספים עברים, ונדפסו ממנו גם ספרים מיוחדים.

לוי: הרב ר' יוסף צבי הלוי.

נאון מפורסם חריף עצום ומופלא בבקאות וצדיק מושל ביראה מגדולי ישראל באה"ק בימינו וראב"ד דעיה"ק יפו, נולד לאביו הר"ר אברהם הלוי ולאמו הצנועה חיה רייזא בסלאבארקא ויסתופף מנעוריו בתורה ויראה ויבוא לאהיק בעורנו נער ומשם גלה למקום תורה ויצא לחו"ל לעיר מוכדתו סלאב באדקא, ויעש חיל רב כי חננו ה' בכשרונותו הרוח נעלים ויצטין בשקידתו ובשובו ליפו בחרהו ה' צדיק ומקובל ר' נפתלי הירץ הכה"ד ביפו לחתן בעד בתו הישרה הינדא וישב בצל חותנו הגאון ויורה וידן ויתפרסם לתהלה, וזה שנים אחדות שנבחר הגאון מוהרי"צ לראב"ד בעיה"ק זו, בב"ד של הגאון החוקר רא"ה קוק, חבר הספרים: (א) "בכורי ציון" (ב) "הוראות שעה" (ג) "טיב קידושין" ובהם הראה חילו ורב נבורתיה בפלפול וסברא, והלכח ברורה ובקיאותו הגדולה בש"ס ופוסקים.

לונץ: הר"ר אברהם משה.

הרב הגדול בתורה ובמדע מחבמי

וייחשים בדורנו, נולד בשנת תרט"ו בקובנה להורים ממשפחת יוחסין, בן י"ג עלה ירושלימה ויכנס לשיבת "עץ חיים" ויקבל תורה מהנה"ג רמ"ג כהנא ויצטין בכשרונותיו הגדולים ובהתמדתו בתורה וינבחר ח"כ בש"ס וחכם מתישארק. ויכתוב מאמרים בעתונים עברים. תרג"ה החל להו"ל את ה"לוח א"י" לשנים, כשנתים אח"כ הו"ל "אוצר ספרות א"י" בשנת תרס"ה החל להו"ל את ה"ירושלמי" עם באור קצר וקל עפ"י כ"י שבולגודן ורומא וי"ל ע"ע מס' ברכות. פאה, ורמאי.

הרב הגדול הזה העשיר בעשר רב את ספרות ישראל באה"ק. וספריו האירו עיני רבים מחבמי הזמן החוקרים בקדמוניות ארץ הצבי, והוא סני נהורא ויוצר המאורות יאיר אור חדש על בני ציון המסולאים.

לונץ: הרב ר' אליהו משה.

הרב הג' צדיק וחסיד מגדולי יוחסין בכתוב על שער ספרו "פרחי אליהו" שחבר על הדרונות בש"ס שנדפס בעיה"ק ירושלים, היה שנים רבות אבד"ק פעסערסאן אשר באמריקא ועלה זה כארבע שנים לעיה"ק תובב"א, ושמה מסתופף בחצרות יה ויקדיש עתותיו לתורה ועבודה, הוא חשוד בנים, ובכ"י עוד כמה ספרים יקרים בהלכה ואגדה מוכנים לדפוס, שנותיו לערך נ"ה. (ואני הצעיר זכיתי לקבל בשבתי בנויארק את פני הרה"ג והצדיק הזה בביתי וצדקתו ותומתו מכריזות מבחון ונהנית לאורו כחצי שעה, אשרי יולדתו).

בש"ס ופוסקים, כבן כ' נשא אשה משכנת ממשפחה עשירה ויהי לסוחר וכאשר לא הצליח בעסקיו בא בשנת תרס"א לאמריקה וישתקע בניוירק, ויפתח בו"ס עברי בן מ' מחלקות ויוציא לאור גם השבועון "התקוה". תרס"ה יסד את "נן הילדים" בניוירק במטרה לחנך את הילדים העברים ושכ דלת העם—שאינ באפשרויות הוריהם מפאת מצבם ההומרי לפקח עליהם—מבני שלש עד י"ש ברוח עברי דתי, לבל ילכדו ברשת ה"מיססיון" הפרושה לרגלם, ויפעול הר"ר ל. גדולות במוסד הנעלה הזה, בלויית הנכבדים ר' יהודה ליב גורדון, ר' משה דאנאי, ר' ל. כהן, דר. נ. שעכטער, ר' פסח פערלמאן וה"רשמחה ביאלאסמאצקי ו"ל, באותה שנה התעסק הר"ר ל. הרבה ביסוד חברת "תומכי שבת" להנן בפני שמירת השבת ויו"ל לתכנית זו ביחד את הרב דר. ד. דרכמן את הירחון "שבת—זשורנאל". ליבאוויץ. הרב ר' ברוך דוב. נאון אמתי חריף ומעמיק ומופלא בבקיאות וצדיק מפורסם מגדולי הדור בימינו אב"ד ור"מ ראשי בסלאבאדקא ב"כנסת בית יצחק", נולד בסלוצק תר"ל, ואביו הרב המופלג ר' שמואל דוד חנכהו מילדותו בתלמוד ונפ"ת, ויקן לו הנער שם עלוי בעורנו בן עשר שנים, כבן י"ג נכבד הניד שעור בתלמוד בבהמ"ד הנדוק בעירו, אח"כ בא ללמוד בישיבת וולאזין ורבנו הנאון מאור הנולה מרן חיים הלוי הי"ו למד אותו בתור תלמיד חבר ויהי לנם בישיבה רמה זו בעסק

לוריא. הרב ר' מרדכי.

הרב הנדוק מחבמי ירושלים כדורנו חבר ספר "ציון במשפט" הכולל ציונים ומ"ט בשו"ת ופוסקים בחו"מ אשר לא באו בספר פ"ת, ונדפסו בעיה"ק ירושלים תער"ב, בהסכמת הנר"ח ברלין, עם קצת חדושי הרב המחבר, (ובהקדמתו) העיר הרב בהערה גדולה כי הכתב סעיל שמואל "פלורנסיין" הונו לפידעית חבמי ספרד ההיים הי"ו לא אותו, "פלורנסיין" המוכר בחורת הקנאות, והוא היה גדול בחורה וגם ביראה).

לוריא. הר"ר חיים.

מגדולי ישראל במינסק דליטא ומגדולי יוחסין, היה ירא וחרד לדבר ה' ויהמך בירי קומדי תורה ויהי מנשיאי קהלת ישרון בעירו הנדוקה, והאריך ימים ונפ' כבן ע"ה במינסק, וכבוד גדול נעשה לו במותו.

לוריא. הר"ר צבי יעקב.

ממשכילי ישראל בניוירק ועסקן צבורי גדול, נוכד בדווינסק לאביו הר"ר יצחק, ירא אלקים ומופלג וסוחר, ולאמו הצרפנית ורבת החסד מ' חיה—בשנת תרל"א ויהי מתלמידי הנר"ר יעקב בורר כוב אב"ד ור"מ אז בקופישאק (ע"ע) וירכוש לו בקיאות ופכפול בסדרי נויקין ונשים ויחדש גם חדושים, כבן י"ך בא לווינא ויתעסק בהשכלה ויכסוד שפ"ע וקדוקה והשפות רוסית, אשכנזית וצרפתית, משם בא לחברת הפרושים בקאוונא, ויהי תלמידם של הנאונים ר"מ מסלאבאדקא והגר"י ראבינאוויץ (אב"ד דפאניוועזש כעת) ויעש היך

כירפותוונדל בקיאותובחלמודוראשונים.
 כבן י"ט נשא לאשה את בת הרב
 הנאון ר' נח ראבינאוויץ האב"ד דסימ"ר
 קאוויץ (ואח"כ בשאדווא) בעל "תולדות
 נח", אבל מפני חסירותו שעכתה למעלה
 ראש לא יכלה בת הרב לגור את בעלה
 ויתגרשו, ויקתהולכתן בעד בתו המהוללה
 הנאון הנדוק ר' אברהם יצחק ציממער
 מאן אבד"ק הלוסק, וכישנבחר חותנו
 הנאון רא"י, בשנת תרנ"ד. לאבד"ק
 קרעמענצונ, נתקבל הוא תחתיו לאבד"ק
 הלוסק. וישמש שמה בקדש שנים
 אחרות. וינהיג ישיבה בבהמ"ד דהלוסק
 ומשם הונף על לראב"ד ור"מ ראש
 בסלאבאדקא, ומרביץ תורה בישראל
 ומאות תלמידים חריפים ובקיאים מקצוי
 רוסיה, ינהרו לשמע לקחו הזך וקבכ
 תורתו. הנאון הנדול הזה מצוין בענותו
 ונועם מדותיו, כרע כאח יתנהג את
 תלמידיו ויש אשר מלחמו הדל יאביכ
 לתלמידיו אהובי נפשו ומכספו יעניקם,
 מפורסם הוא בהתנגדותו העזה לציוניות
 ומהזיק בשיטת רבו טאור הנולת, מן
 חיים הלוי וחבריו הנאונים.

ליביו. הרב ר' ישראל.

הרב הנאון צדיק חסיד וחכם
 ראב"ד סטארודוב (פ. מאהילוב) נולד
 בהלוסק (פ. מינסק) לאביו הרה"ג ר'
 שניאור יעקב (שהיה ר"מ ביישובת חרה"ג
 הצדיק ר' הלל פאריצער בבוברויסק)
 בשנת תר"ט, אהרי שאביו הרב מת
 עליו בהיותו בן שבע קבל הנער תורה
 מאחיו הר"ר אברהם סופניצר ויתודע

כי לגדולות נוצר ועם שקידתו העמוקה
 בחלמוד התעסק במסתרים בספר
 השכלה וחכמת ישראל, כבן ט"ז כבר
 בקי היה בש"ס וידע להורות וקדון
 ויתארוהו נאוני רוסס"א בתוארים, "נאון"
 ו"עלוי" ובשנת ה"ז לחייו נשא אשה
 ממשפחה עשירה בסטארודוב, ויבחר
 בה לראש הרבנים והמוצי"ם ויבוא
 בישו"ת עם נאוני ארצו והו"ל ויהפרסם
 ברוב גדלו בחלמוד ופוסקים ויצטין
 בכחו להחירא, ותהי תורת ה' שעשועיו
 ויתמיד בח כחשכה כאורה מתוך לחץ
 ודחק, כי רבים בעירו קמו עליו ויודריכוהו
 מנוחה ויסבל רעב ומחסר ויוסיפו בני
 עולה לענותו ויגרשוהו מהסתפח בבהמ"ד
 הנדול במקומו ששם הרביץ תורה
 והשמיע קחו הנעים, וישא ויסבול ויקבל
 יסוריו באהבה, שמע חרפתו וכא השיב,
 כי במקום גדולתו בתורה שם גם
 ענותנותו וצדקתו הרבה, נפטר בורשה,
 בבואו להתרפאות שמה, ביום ועש"ק
 כ"ח אדר שני תר"ע, וכבוד נעשה לו
 במותו. וישאר בנים מופלגי תורה
 וטעונים בהשכלה, והם: הר"ר יהושע
 העשיל, הר"ר שניאור, הר"ר צבי ומר
 שמואל ובת אחת משכלת. (ורחיכאי
 דנפסאי אשכל הכמר, חכם ומופה, המשכיל
 המעולה כפז וסלא כר י. נ. כובובניקוב
 היו הודיענו כי פאר ישראל זה, השאיר
 פרי קדש הלולים אלפי גליונות בחשוכות
 בד"ח שו"ע וכפר גדול כשם, שארית
 ישראל" על תרקח לר"א טגרמיוא, והלאי
 זכו כתבי קדש אלה לאור הדפוס להגדיל
 תורה ולהאדירה).

אדרת רל"ט והוא ככוס"ח שנה בוואלינצ:
בקרבת דווינסק, והשאר בן יחיד עובו
את ה' מאהבה ויראה צדיק ועניו עולו
הסרש תמה מר דודי הרב ר" שניאוו
זלמן חיים הי"ו.

(וכסרסת גדולת מר רב אא"ז זי"א
שמעונא זימני טובא כפי מר רב חסידא איש
צדיק וסקובל ומופלג בזקנה הרב ר' ברוך
מרדכי זצ"ל אשר התאבק בעפר רגלי אא"ז
הרב זצ"ל בכל ימי התארחו בבית מר אבא
ז"ל בחדש תשרי תרל"ה בעיר כולדתי קלעצק
הכלאה חכמי תורה ויראי ה', והפליאו
בהפלאת גדולים וצדיקים יחידים סגלה, וגדולי
העיר ותורניה קבלוהו ברוב פאר והדרת
חכמים, ובשבת התורה נתכבד בבהמ"ד
הג' להקפה ראשונה ביהד את הגאון הגרול,
צדיק יסוד עולם כו"ר אליהו הלוי האב"ד
אז בקלעצק (כתותנו של רכנו הגדול הפארת
הדור מרן חיים הלוי סאלאווייצ'ג אבד"ק
בריסק) וישמחו וירקדו יחדו לכבוד התורה
ויכבדו הגאון האב"ד סאד ויחנה תקף
תהלתו לפני הקהל הקדוש.

ונהירגא כד הוינא סליא ובהוך ספרי
מר אבא נ"ע ראיתי סגלות ספר ואגרות
שלושים ומשפחה מהרב אא"ז זצ"ל ונכתבו
בלשון זהרית סמולאים פתגמין קדושים
וכתובלין במלין דרכנן אמרי יאה בשפה
לגאמנים ברורה באותיות דקות מן הרקות
ככבדים מזהירים, אשרי עין ראתם, וחבל
שנאבדו בטלפולים קשים למדינת חיים).

ליפמאן. הרב ר' משה צמח.

הרב הגדול בתורה ודרשן

נעלה אבד"ק פאסייק (פ. ניו דזוירסי)

נולד למשפחה נכבדה בלאצקעווע (פ.

לעוו. הרב ר' חיים יצחק.

הרה"ג המופלא והדרשן המהולל
ומעוט במדות חכמים בהמופלג בתורה
ויראה ר' רוב דור מוואלקאוויסק, נולד
בעיר זו ה' כסלו תרט"ז, וישמע קח
בנפ"ח בישיבת הגאון ר' ישראל אברהם
שמואל דיסקין האב"ד דוואלקאוויסק
(בעל שו"ת "לבני בנימין") ובישיבת
הרה"ג ר' פייטיק ר"מ ברווינאי, ויעש
חיל רב בתלמוד ופוסקים, אחרי נשאו
אשה מדרעטשין היה שמה לדרשן
ומשם נתקבל לרב ומ"מ בבתמ"ד
המפואר "עין יעקב" אשר בוואלקאוויסק
עיר מולדתו והמונים נהרו לשמוע ממנו
דבר ה' ואמרי יאה בתוכחת מוסר
ודעת, בש"ו (תרע"ד) בא לאמריקה
ונתקבל לרב ודרשן בבהמ"ד ראנשי
ראדושקאוויץ אשר בבראנזוויל אצל
נויארק. בכ"י הרה"ג נהנעלה הי"ו נטעאים
דרושים שונים בפרשיות התורה ומועדים
שמוכנים לרפוס.

ליפאוו. הרב ר' שלמה צבי בר

שמעון. מר אבא זקני (אבי אמי

מורתי הצנועה תחיה לאורך ימים).

הרב הגדול חסידא ופרישא למד ולומד
הרבה והרביץ תורה בין תלמידים,
מילירי וויטעבסק ומתלמידי מרן הגאון
בעל צמח צדק ונתגדל בגנה ובנסתרהיה
עובד ה' בשמחה רבה ובזיוזות כחסידים
הראשונים, וחכמתו האירה פניו הדומים
כפני שמש בהלה, פרי הלולים נחמד,
משכמו ומעלה נבה ונשא, צדיק כארז
כלבנון ורואה-אומר ברקאי, יצאה נשמתו
בקדושה ומהרה כבנשיקה ממש ביום י"ט

(בנו של הרה"ג החסיד ר' יהודא לנדא מבראדי (בהגר"א לנדא בעל "יד המקף") שנפטר בבראדי כ"ד שבט תרמ"א) חבר ס' גדול באיכות וכמות "נפש חיה" בפלפולים חריפים ונעימים למזכרת בתו חיה שרה נ"ע שנקטפה בדמי ימיה, ובהקדמת הס' מבכה הנאון תמרורים למות חמדתו ומזכיר סדר "חשו הרב, והוא אחי הרב הנאון הזריף הנעלה בעל זכרון אליעזר על מס' שקלים.

לעווינשטיין. הר"ר יואל דוד הלוי. המזמר והמנן המהולל בכל ארצות רוססיה ופולין, (בהר"ר צבי חזקוני ש"ץ דווינא) נתגדל בתורה ויהי מופלא ביראת ה' ובעודנו צעיר נתקבץ לש"ץ ראשי בבתי"ג הגדול דווינא ויפליא לבב שומעיו בנעים זמירותיו ובשפכו שיחו לפני אדון כל ויצא שמעו לתהלה וכברכה, ויתפרסם בשם "דער ווילנער בער-ביתל" ונפטר כנן ל"ג בלא בנים בשנת תרי"ד והזכירו אחיו הרב בעל "נפש הגר" (הבא להלן) בהקדמתו. לעווינשטיין. הר"ר מרדכי הלוי. רב תורני חכם ושלם, ש"ץ

בליבאו (קורלנד) חבר ספר נדון ונכבד בשם "נפש הגר" באור על התרגום אונקלוס הגר, עם הקדמה ומבוא נכבד ונדפס בו' חלקים (בפיעטרי-קוב ובלינוריא תרס"ו-ע"ב) עם הסכמות גדולי הדור, והוא מקא דברי מעם וחק, והאריך ימים והפליג בזקנה והיו ימיו קרוב לצי"ג שנה, ואור זרוע לצדיק כי לא כהתה עינו ונפ' בהאי שתא (תרע"ד).

קאוונא) ג' תמוז תרכ"ו. ויצטיין בבשרונותיו מילדותו, וכבן עשר היה כתלמיד להאב"ד דעירו הנאון המפורסם ר אברהם הורוויץ שחזה בו עתירות גדולות, סמנו בא ללמוד נפ"ת בשיבות שונות ברוסיה, ויעש חיל רב בתלמוד פוסקים, אחרי נשאו לו אשה מבויסק שמש בהוראה את הנאון הנדול והצדיק המפורסם מרן מרדכי עליאסבערנ האב"ד, ויסמכהו הנאון לרב בהתרת חכמים מצוינת שבה הפליאו בגדל תורתו ויראתו המהורה, תרנ"ד נקרא להיות לראב"ד דפאסיק וזה בעשרים שנה אשר ישרת בקדש בעיר זו, ויעש הרבה לתקנותיה ביסדו בה חברות לתורה וצדקות, ושמו נכבד ומהלל בעיר ופביבותיה, בכ"י הרבה חרושים כנפ"ת ודרושים יקרים, ובאו קצת מחרושי ב"המאסף" מירושלים.

ליפשיץ. הר"ר יהודה יודיל.

רב וחכם עשיר ונדיב מנעשוויעז בימי הגאונים ר' יחלשע ראבינאוויץ ור' אליעזר ליפמאן שערשעווסקי, עסק רוב ימיו בתורה ובצרכי העדה ויהי נודע לתהלה בכל הסביבה, וזכר חדוש בשמו בסוף הספר "שירת משה" על שה"ש להרה"ג הררשן החכם ר' משה הי"ו ווילנעציק מטאמאשפאל (חתנו שכ הרב הנאון ר' אלעזר משה הייליגמאן, מגדולי נעשוויעז), ונפטר זקן ושבע ימים קרוב לפ' שנה.

לנדא. הרב ר' ישראל.

נאון וחריף מגדולי ישראל ברוסיה בדורנו, ומתושבי קיוב, שלשלת היוחסין

וראשון לבוניה ומיסדיה של המושבה "רהובות" וייסד גם אנדרת "מנוחה ונחלה" ויתמנה אח"כ מטעם ראשי חנהנת הישוב בא"י למנהלה ופקידה של המושבה, בשבתו באה"ק הרבה לעשות גם לטובת החנוך העברי שמה, ובעמלו נוסד ביה"ס העברי הראשון ביפו, שנתמנה אח"כ לגזברו. אחרי עבודתו הלאומית הנמרצה בא"י כעשר שנים שב בשנת תר"ס לרוסיה ועבור ערים גדולות שונות באירופה ויתראה את טובי אחינו ועשיריהם שמה, וביחוד את אחינו הגדול "הנדיב הידוע" ברון אדמונד ראטהשילד בפאריז, ויפעול עליהם ביסוד החברה האקציונרית בשם "כרמל", אשר בזמן קצר הצליחה לרוסם את פרי ארצנו לגאון ועם זה לבסס בחזקה את עמדת מאות אחינו עובדי אדמת הקדש בארץ הצבי בפתחה בערים גדולות באירופה בחי מסחר לממכר יינות ארץ ישראל המשובחים שיצא טיבן לתהלה ע"י גדולי רופאי התבל בזמננו, שטצאו בהם ברכה מרובה ותועלת גדולה לבריאות ויזכו גם לאותות זהב בתערוכות פאריז, ווין, והאמבורג, בשנת תרס"א בא לאמריקה במטרה לפתוח גם בה שוק ליינות א"י, ובשקידתו הצליח חפצו בידו, ותנתן עליו משרת פקיד-ראש של הסניף האמריקאי לחברת "כרמל", ולרגלי משרתו השתקע בניורק, ויהי בעיר גדולה ומאוכלסה עברים זו (כן ירבו) לאחד העסקנים הלאומיים היותר פזורים ונמרצים ויעש הרבה להפצת הרעיון הלאומי ולעורר

לעווין-עפשטיין. הר"ר אליהו זאב הלוי בניורק.

חכם ורב מדעים, מגדולי העסקנים הלאומיים בדורנו ומנהיג המסחר המיוחדות בישראל, נצר מגזע נאונים חסידים עשירים ואנשי מעשה, נולד בוויילקא-ווישק (פ. סובלק) ביום כ"ב תמוז שנת תרכ"ג, אביו הרב הג' הצדיק ר' שמואל הלוי, שהיה בן אחר בן רור שביעי לרבנו שמואל אליעזר הלוי (המהרש"א) ואמו למשפחת רוקח המפוארה, חנכו את בנם בתורה ומדע מילדותו, ויצטין הנער בלמודיו השונים בנפ"ת שפ"ע ודקדוקה ובלמודי החול, ובעודנו עול ימים בא לישיבת וולאזין הגדולה ויקבל תורת רבותיו הנאונים, בני משפחתו, מרן הנצי"ב וחתנו הג"ר רפאל שפירא ועם שקידתו בנפ"ת התעסק גם בלמודים כוללים וירכש לו ידיעות השפות עברית רוסית אשכנזית וצרפתית, אח"כ למד גם באשכנז, תרמ"ד נשא לו אשה ממשפחת פיינבערג העשירה, אשר במעמל, מרת יהודית, אשה משכלת ומלומדת, ויחי למנהל את בית מסחר הספרים "האחים לעווין-עפשטיין" בוואר-שא, שבעבודתו וזריזותו היה בקרב הימים לאחד מבתי המסחר הנעלים והוצאות ספרים עברים הכי גדולים ויותר הישובים באירופה וכשהחלה תנועת הישוב הארצי-ישראלי היה החכם הצעיר והלאומי הנלבב הזה לאחד ממעריציה היותר גדולים ויעש רבות לטובת הפצת רעיון ברוסיה. בשנת תר"ן עלה א. הקודש ויהי ראש

בנער הצעיר הסכימו שלא למנות אב"ד בעיר ולשמור את הרבנות עד שיתגדל בנו של רבם לתורה וימלא מקומו, ואז בא ללמוד מהרב המאוה"ג ההריף ר' אברהם שלויפמאן ועש חיל רב בנפ"ת. ממנו בא לישיבת מירח המפורסמת

והנאון הר"ס מרנא"ב קמאי יצ"ו כבדהו ויחבבהו בגלל התמדתו והצמינותו וכישעוב את הישיבה נתן על ידו הנאון מכתב שבו אומר: „כי עתיד הוא לאיתעביר לאילנא רברבי וברצות ה' יהיה לתפארת נישראל". ממירה בא להסתופף בקבוץ המוסריים בנאווגרודאק ויסמכוהו שמה גאוני ליטא ורוסיא ויהללוהו בגדל תורתו בחריפות ובקיאותו הרבה בתלמוד והפוסקים הראשונים והאחרונים. תרס"ו בא בברית הנשואין, ובמוצאי שבת הה"קראה" (אויף רופ" פונגס) חנישו לו נכבדי העיר כתב רבנות חתום מכל הבע"ב וראשיהם. ומאז עומד הוא לשרת בקדש על משמרת אביו ז"ל, ושמו לברכה ולחלה לאהבה ולכבוד בעיר ובסביבה, כי מסוכל הוא במירת הרחמים ותחנינה, משתתף בצרות אחיו ותומך בידי עניים, ענותן כהלל, ואינו מכיר טובה וגדולה לעצמו.

הרב הנאון המצוין הזה, חבר ספרים שונים והמה בכ"י ונדפסו ממנו הדושים ב„שערי תורה" שהיו לו בהם שיח ושינ עם רבים מנדולי הדור, וב„המאסף" הירושלמי בא קונטרסו הגדול והיקר „חלק יעקב", ובו הראה כחו הרב בחריפות ובקיאות בפלפול

כתמיכת הישוב היהודי בפלשתינה את השדרות השונות מאחינו. והוא לקח חלק בראש גם בשארי עניני הצבור העברי, משתתף בכחו והונו לכל דבר מועיל לעמו תורתו ושפתו ושמו נכבד וסחוק.

החכם רב הפעלים הזה היה גם מן המיסדים הראשונים של החברה הספרותית הגדולה „אחיאסף" בורשה, ובאו ממנו מאמרים בעתונים עבריים שונים ובה „אוטאעמאנציפאציאן" נדפסו מאמריו „Die Wiedergewinnung unseres Bodens" „Der Neunte Ab in Jerusalem" ונדפסה מחברתו המיוחדת ל„תולדות המושבה רחובות". ותח"י חבילות חבילות מכתבים כתובים בידי חכמי הדור ורבי הקאומים האוצרים חומר רב לקורות הישוב הפלשטיני ותולדות התחיה העממית בישראל.

חתנו של הח. היו, הוא הרב החכם המפואר והמטיף הנודע לתהלה דר. אברהם משה הערשמאן רב ומטיף לקהלת ישראל בדעטראיט. (מיש') אחד מסובי הרבנים והיותר מפורסמים באמריקה. מנדולי תלמידיו של הרה"ח פרופיסור שלמה שעכטער הי"ו.

לעוויעקי. הרב ר' יעקב.

הרב הנאון סע"ה חכם וכליל השלמות אבד"ק איזוואנקאו (פ. ק"יב). נולד בעיר זו לאביו הרה"נ ר' מרדכי רוב (הבא להלן) כליל יוה"כ תרמ"ה. מילדותו הצטין בכשרונות מופלאים, ובהתמדה עזה. כבן י"ג מת עליו אביו ומנהיגי העיר אשר ראו ברכה מרובה

באדקא המפורסמה ושמה עשה לילות
 בימים להסתופף בצלה של תורה
 ולהתלונן בהלכתא נבירתא ויוסף לשקוד
 בש"ס ופוסקים ויעש חיל רב ויתפרסם
 להלכה בישיבה הגדולה ההיא, ועם
 התעסקו בעמקי סוגיות הש"ס והפוסקים
 הקדיש מעתותיו שעות קבועות ביום גם
 לכמודי המוסר והמדות, ספרי היראים
 והחרדים בדרך אשר התוה מאור הנוכה
 חכם הרזים ועין ישראל מרן הנאון ר"י
 סאלאנטער; ככן כ"א נשא אשה
 ממשפחה כבודה מעיר ווינדאווע ואז
 שם כן מעינו בלמוד ההלכות והדינים
 להלכה למעשה ויקבל סמיכת הנאון
 הר"מ דסלאבארקא וסמיכת הנאון ר'
 זאב וואלף אברך האבד"ק מאזיק (ע"ע
 באות א') והנאון ר' אהרן הכהן וואלקין
 וינסה כחו גם בדרוש וידרוש ויטיף
 ברבים וימצאו דבריו חן ויפיקו רצון
 השומעים, בשנת תר"ע בא לאמריקה
 ובזמן קצר אחרי בואו שמו בו עינם
 לטובה, ראשי אלופי אחינו אשר בקהלת
 דזורסי סיטי ובחרוהו לאביד בעירם.
 בשבתו בעיר זו תקן הרבה תקנות לחזק
 התורה והדת, וייסד שעורים שונים
 לכמודי הנמרא והמשניות ואגדות שונות
 למעשה הצדקה והחסד, ויקן לו שם טוב
 בעיר ובסביבה ויתפרסם לטוב במדותיו
 התרומיות ויראתו הטהורה את ה'.

הרב הנאון המצוין הזה הנהו אחד
 מהרבנים היותר גדולים ומפורסמים
 באמריקה. כי איש חזי הוא וכביר עליכות
 נשגבות מטיף מצוין וה' נתן לו לשון
 למודים מדברת נרוכות ודבריו חוצבים

וסברא, והוא גם מסור לרעיון ישוב א"י
 וחבת ארה"ק. וסופר מהיר בשפת קדשנו.
 יהי ה' עם הנאון הצעיר בשנים ואב
 בתורה וחכמה הזהו

לעוויצקי. הרב ר' מרדכי דוב.

הרב הנאון המפורסם צדיק ונשגב,
 האבד"ק איזוואנאווקא (פ. קיוב) היה
 מגדולי הרבנים ומפורסם לתהלה בנליות
 קיוב ובאדאליען, ונפטר בשם טוב בשנת
 תרנ"ח, בהיותו כבן ששים ושבע שנה.
 והניח אחריו חרושים ותשובות על
 אהע"ז, ומלאים חריפות ובקיאות, (והוא
 אבי הרה"צ ר' יעקב הי"ו).

לעווענבערג. הרב ר' יהודה

העשיל הלוי. הרב הנאון המופלא

רב פעלים לתורה ולתעודה כליל השלמות

ואוצר היראה והמדות אבד"ק דזורסי

סיטי (פ. ניו דזורסי) באמריקה הצפונית.

מיקידי העיר פילטען בקורלאנד ושם ראה

אור החיים בשנת תרמ"ה. אביו המופלג

וי"א מו"ה צבי הלוי ואמו הצנועה מרת

חיה נאלע חנכו את בנם האהוב בתורה

ומצוה ביראה ומוסר מיכדותו, ויצטין

הנער מאביב ימיו בבשרונות מופלאים

ובנועם מדותיו ותהלכותיו שמשבו אליהן

את לבב יודעיו ומכיריו. ביחוד הצטין

בהתמדתו בתורה ובשקידתו הרבה

בלמודי הקדש ובעורנו עול ימים מאד

כבר רכש לו בקיאות גדולה בסדרי

הש"ס נזיקין וגשים עם ספרשיהם. אח"כ

היה לתלמיד כמרן הנאון האמתי ציס"ו ע

ר' זלמן סנדר כהנא שפירא האבד"ק

מאכטש (ועתה הנאבד"ק קריניק) וממנו

בא להסתופף בישיבה הק' אשר בסלא-

ופלפוליו עמוקים בחקרי ההלכות ודרושים יקרים ומסולאים תוכם מוסר השכל ואמרי יאה, ברם זכור הוא לטוב, וכבר שמעתי משבחים וכסארים מעשיו רבנן ושלוחי מצוה אשר ביתו פתוח לרוחה לפניהם, והוא מקרב בשתי ידים כל אדם מישראל ומרכה להטיב עם כל איש, הגומל טובות יגמלוהו טובות (סלה)

הרב הנאון ר"ה הי"ו הנהו מנכדיו של הנאון הצדיק המפורסם ר' זעליג מהאזענפוט שבא זכרו בספר לתולדות היהודים בקורלאנר להרב הנ' ר' לוי אוזנינסקי נ"י, והוא חבר בועה"פ של "אגדת הרבנים החרדים באמריקה".

לעמפערמ. הרב ר' שלום צבי הלוי. נאון וחרף ומעמיק סוע"ה, מגדולי עיר מולדתו קלעצק, בהרב הנכבד ר' שמעיהו ליב הלוי. מבחירי תלמידיו מרן הנצי"ב וחתנו הנ"ר רפאל שפירא מוולאזין, ויהי חברו ועמיתו בתורה של רבנו מאור הנזלה מרן חיים הלוי הי"ו סאלאווייצ'י, ויקבל סמיכות גאוני ליטא בעורנו עוק ימים ואחרי נישאו אישה ממשפחת כבודה בזיטל, היה לסוחר ולא אבה להתפרנס ממלאכת הקדש, ויצליחהו ה' ויעש עושר ונכסים, והוא מחותנו של הנאון הגדול הצדיק ועני ר' ברוך אברהם מירסקי זצוק"ל האבד"ק זיטלי. (עי' תולדותיו בספרנו "דור רבניו וסופריו" ח"ג אות מ') שנותיו לערך ח"ן, ה' יאריך ימיו!

להבות אש קדש אשר תוקד בו תמיד לאהבת התורה והמצוה ורת מורשת אבות, והמה מושכים ומקרבים לטוב כבב אבירים, וזה מקרוב, בהאי שתא, כשבאו לארצות הברית שליחי מצוה של "אגודת ישראל" הפרנקפורטית הרב הנאון הגדול המפורסם ר' אהרן וואלקין האבד"ק מסמיסלאוו, ולפנים אבד"ק נרוד (עי' תולדותיו בספרנו "דור רבניו וסופריו" ספר ששי) והרה"ג החכם המפורסם ר' מאיר דר. הילדעסהיימער מברלין (בנו של הנאון הצדיק המפורסם ר' עזריאל הילדעסהיימער זצ"ל) לעשות נפשות לאגודת הקדש הזאת גם באמריקה, הפצירו גדולי רבני אמריקה בה' הצעיר החכם וצדיק הזה, כי יקח עליו משרת המנהל הראשי להסתדרותה של "אגודת ישראל" במדינה, ומאהבתו הגדולה לעמו ולפעול לטובתו, נעתר הגר"ה לבקשתם ויקבל משרתו בקדש זו (ומעשה רב וגאון זה בא לידי, ואני הדל באלפי יחודה, עובר ארה הייתי לאסוף חותמים על ספרי אשר זכני השם יתעלה, וינחני האל, בשלחי דקיסא תרע"ג, למקום משבו כבוד רב יהודאי הי"ו ויחבקני בזרועות פתוחות ויכניסני בצל קורתו וארא את דרכיו ותהלוכותיו בקדש עד כמה מוקיר הוא כדתו של אברהם אבינו ועד היכן מגיע קיומו למצות הכנסת אורחים, הביאני חדריו ויאכילני כמובו שלשה ימים ואזכה להנות משלחן גבוה ונהניתי לאור תורתו במולדישמעתיא ואגדתא ומצאתי בביתו מגלות וספרים כללים חדשים

מ

מאזה. הרב ר' יעקב ב"ר ישעיהו.
 הרב הנדול ומפלא במדעים,
 מחכמי ישראל ברוסיא בדורנו, רב
 רשמילקהלת ישרון במאסקווא המעטירה,
 נולד להורים בני משפחה רמה בעיר
 הפלך מאהילוב, בשנת תר"ך, כבן י'
 הובא החדרה ויקבל חנוך דתי בכל
 תקפו ועד שנתו ה"ח למד אף תורה
 משנה ונמרא וישמש גדולי ישראל
 ובשקידתו הרבה וכשרונותיו המצוינים
 הצליח לאסוף כביר תורה וחכמת בני
 שם וירכוש לו בקיאות גדולה ועמוקה
 במקצועותיה השונים של ספרותנו הרבנית
 העתיקה. כבן י"ט בעוד שלא ידע המזוין
 בכלי זינה של תורתנו אף מעט
 מיריעות בני יפת ואף את הא"ב הרוסי
 לא הבין, («הצפירה» גליון רצ"ד שנת
 תרע"ד). החל לכמוד שפת המדינה
 וידעויות כלליות ויעש חיכ רב בזמן קצר
 מאד, ויכנס אחרי שעמד בנסיון וישג
 תעודת בנרות מהאיניברסיטה במאס-
 קווא למחלקת הדינים והמשפטים.
 ובשנת תרס"ו נמר שמה חק לטוריו ויהי
 לעורך-דין מושבע, באותה שנה הדפים
 ב"המליץ" מאמרו הנדול שבא בהמשכים
 רבים בשם «אלו הן האשמות» אשר
 הסב אליו לכברבים מהחכמים והסופרים
 העברים ברוסיה. התנורר שנים אחרות
 בוויאזמא ויתפרסם לאהד הטוענים.
 ועורכי חרין חיותר נעלים, בשנת תרנ"ג
 נתקבל מאת ראשי עדת ישראל ואלופיה
 במאסקווא ובהסכמת הממשלה לרב

מאדילעווסקי. הר"ר יצחקאייזיק.
 חכם וסופר נעלה מטובי משכילי
 אחינו בקיוב, נולד לאביו הר"ר יעקב
 בעיר ראדאמישל (פ. קיוב) ד' איר
 תקצ"ב, ויקבל חנוך אורתודוקסי והשכלי
 כבן ט"ז נשא אשה ויהי לסוחר ויחד עם
 מסחרו אשר פרץ אצל לו זמן לתורה
 חכמה וספרות, ויהי ביתו פתוח לכל
 דורשי תורה ודעת ויקרבם ויתמכם
 באהבה, והמשורר החכם א. ב. גאט-
 לאבער הקדיש אליו את ספרו „תולדות
 הקבלה והחסידות“ (תר"ל) (עם הכתבת
 „מסקר מגש לשם כבוד ירדיו רעיו כאח לי,
 כשכיל דורש טוב, אוהב חכמה ושותחיה,
 כשען ללל מבין, ועזרה בצר לכל מושך
 בשבם סופרים, סהר לב וישר—דרך, הר"ר
 יצחק אייזיק מאדילעווסקי
 כמותו ירבה בישראל, כאת אוהבו אהבה
 כלתי תלויה בדבר, המחבר א. ב. ג. עם
 שיר נעלה ושיר נכבד).

כתב מאמרים שונים ב"המליץ"
 „אוצה"ס" ה"עברי" „הכרמל" „הצפירה"
 „הבקר אור" מהם בשמו הנלוו ומהם
 בכנויו „מדע לב", תרע"א „הו"ל
 „אמרי בינה" (כולל רעת פתגמים
 ומשלי חכמה) אשר מצאה חן בעיני
 המבקרים, ומחירה הקדיש לישא"י.

הרה"ח הישיש הנכבד הזה, הוא
 ממשפחת הרה"ג הצדיק ר' אברהם דוב
 מאורוושט, ומצאצאי הגאון בעל תו"ט,
 ומצוין במדות טובות יאריך ה' ימיו
 לתפארת עדתו

פרעות בישראל ויצא יעקב מרנא ורבנא
הי"ו להגן על שה פזורה ולעצור ספני
הסכנה, והנה פצע כדור את זרועו, וכרוך
אל עליון כי שסר לראש צדיק ויסתירהו
בכנפיו מחצים עפים ממלל).

הסכמות הנאון חמורם הי"ו
נמצאות על ספרים רבים מגדולי
תונרמה.

מאירסאן. הרב ר' י"ט ליפמאן.
הרב המאוה"ג הצדיק אב"ד
דליסקאווע (פ. גראדנא), והוא אבי
הרב הנ' סו"ה מו"ה ר' אריה ליב
הי"ו הממלא מקומו ברבנות בעיר זו.
מאנדעלבוים, הרב ר' וואלף.

הרב המאוה"ג צדיק וחסיד אבד"ק
סאטמאר (הנר) מילידי באנהארד,
והסתופף ביישובות גדולי מדינתו, וכבן
שלשים נתקבל לאבד"ק סאטמאר ויכהן
פאר בקדש בעיר זו כיוכל שנים, ויהי
מפורסם ברוב חריפותיה ונח נפשיה בן
פ"א שנה בשנת תרנ"ו.

מאנוסזאהן. הרב ר' אברהם
משה דובער. הרב הנאון חו"ב
ראבד"ק גרימסבי באנגליה, נולד בוויילנא
תרכ"ח למשפחת מופלנים ויראי ה'
הסתופף בתורה ביישיבת עירו ובקבוצים
באיישישאק וקאוונא ויסמכוהו הנאונים
ר' דוד צבי חן אבד"ק צערנינוב ור' זאב
וואקף ווייל האבד"ק קיוב, תרנ"ט נתקבל
למו"צ בקיוב ומשם לעיר סערילאו. וזה
ח' שנים שנתמנה לראבד"ק גרימסבי
חבר ס' "מעריב אד"ם" בהלכה ודרוש,
י"ל לע"ע אך ח"א, ובכ"י עוד הרבה
דרושים וזו"ל הלכה.

העדה, וזה יותר מעשרים שנה שעומד
על משמרתו הנדולה ולכו ער לכל דבר
מועיל לעדתו בפרט ולעמו בכלל, ושמו
נדון ונכבד בישראל ובעמים, כי חונן
בלשון למודים חרה מדברת רמות
ונדולות, ובמשפט מענידי ביילים הידוע,
בקיוב, נבחר הרה"ג החכם המפורסם
הזה מטעם ראשי הקהלות ברוסיא
למומחה בתשובת שאלות דתנו שהכניסו
צוררי עמנו ומנדיו וישיב חורפינו
בדברי חכמים בנחת ובטוב טעם ודעת
רחבה ויסכרו פיות דוברי שקר ומעללים
עליכות ברשע, ויצא כמנצח ויקדיש את
ד' גותורתו, יהי ה' את הרב הנדון הזהו
הרב ר' יעקב מאיר.

נאון חכם וצדיק ורב פעלים מגדולי
ישראל בתונרמה בימינו, ראש הרבנים
בסאלאניקא, נולד בעיה"ק ירושלים
תובב"א בשנת תר"ך ויתחנך בתלמוד
וגפ"ת בגדולי הישיבות אשר לספרדים
ויצטין בכשרונותיו ובשקידתו, וילמוד
גם חכמות ומדעים לשונות וספר ויהי
לאחד מגדולי התורה והמדע, תרס"ג
נבחר לרב הכולל - בירושלים עיה"ק
ולמרות שונאיו ומתנגדיו שהכוהו
בשונם אשרה גם חמשה חתורות
הרוממה את בחירתו, אבל בזמן קרוב
אח"כ, בשנת תרס"ד, נתנה עליו משרת
חכם באשי בקהלת ישראל הנדולה
והעתיקה סאלאניקא, מקום שם יכהן
פאר גם עתה, והוא כביר העלילות
ונרול שמו ונכבד בעיני הממשלה,
(וכשפרצו היונים, במלחמתם האחרונה
את תונרמה, בסאלאניקא ויחלו לפרוע

וימציא אח"כ משבלי ודעתו מכונות—
אפיה, ממכונות שונות, להשלמת העבודה
לעבודה ולתקונה, עד שהיה בית מאפה
המצות של הרב מאנישעווין בקרב
הימים, לאחר המיוחד במינו, היותר
גדול ומפורסם שבחבל ויצא שמעו ברוב
ארצות אמריקה, אזיא, אפריקא ואירופה
בטיבו וזהירותו וכשרותו ויצליחו ה' ועש
עושר רב, וכרבות עשרו ונכסיו הוסיף
צדקותיו ונדבות לבבו ויהי מן הזריזים
המקדישים לכל דבר קטן וגדול, טוב
וטועיל לפרט ולכלל, ביתו פתוח לגדולי
תורה, חכמיא וסופריא ויתמכם באהבה
וכבוד, ויקדיש רובי עתותיו הפנויות
ליסוד מוסדות תורה וצדקה, ועל ידו
נוסד בעירו בית ח"ת מפואר וישחו
הרבה מהונו מאודו ונפשו לשכלול
ולחזקתו וכאכזכפטרון עמד לילדי אחיו
שומעי לקח בהת"ת אשר קרבתם בזרוע
וילהיבם ועוררם לתלמוד ועשית הטוב
הצדק והישר בעיני ה' ואדם ומדי שנה
בשנה, בכל יום הפורים, מנהג ותיקין
בירו, לחלק בין התלמידים משאות כסף
ומתנות פורים מכיסו ונדבתו.

מאהבת הר"ב לציון, ולקדשיה,
שלח ארצה הקדש את בניו למען יינקו
מחלב—אם, וישאפולקרבתם אוירא דארץ
אבות המחכים, ותהי משאת נפשו כי
יהיו בניו נאמנים את ה' ותורתו, את
עמם וארצם, ויעל בלוית רעיתו לארץ
הקדש לראות בשלום בניו, וינדב
סכומים גדולים למוסדות צדקה וחסד
רבים בעיה"ק וייסד שמה בית—טעון
כעניים בזול.

טאנישעווין. הרב ר' דובער.
הרב המופלא גדול בתורה ויראה,
חכם רב פעלים, עשיר ונדיב, רב להושיע,
מטובי אהינו באמריקה, ומתושבי העיר
סינסינעטי (פ. אהיאי), נולד לאביו הרב
הצדיק ר' יחיאל מיכל בעיר סלאנטבשנת
תר"ח, ונתגדל ונתחנך בדרך שלומי
אמוני ישראל מילדותו, וילמוד תורה
בישיבות אשר בוועקסנא ומענו ובשקידתו
ובשרונותיו הטובים עשה חיל בתלמוד
וגפ"ת ויצא לו שם תהלה בהנהגותיו
ומדותיו מאביב ימיו, כשהיה לאיש, למד
תורת השחיטה והבדיקה וישא אשה
מבנות רמי המעלה במעמל ויבן פאר
בעיר זו בתור שו"ב מומחה, וכשהתארח
רבנו הנאון נר ישראל מסלאנט וצ"ל
בעיר מעמל אכל אך משחיטת הרב
השויב הר"ב שידעוהו כירא שמים אמתי
ומדקדק גדול במצות: בשבת הר"ב
במעמל יצאה הפקודה בפרוסיה שכל
יהודי רוסי יעזוב את הארץ, ויקבל
הר"ב הזמנת עדת ישרון בסינסינעטי,
כי יבוא שמה לשרת במשרת שו"ב.
ובשנת תרט"ו בא לסינסינעטי ויהי בה
לראש השו"ב"ם, וילמד תורה ברכים
ויגד שעורים בשו"ע ועין יעקב, ויהי
לראש וראשון לתמוך בידו ת"ח רבנים
ומחברים אשר עברו בעיר זו, ולהשתדל
למכותם ולעזרם בכל האפשרויות, ובאשר
עוד קטנה היתה עדת ישראל בעיר זו,
בימים ההם, ופרנסתו מטלאת הקדש
מעטה ומצומצמת, בקש לו מוצא
למחיתו, ויקנה בית מאפה מצות קטן,
שבשקידתו ובחריצותו הרחיבו ויגדילו

הטהורים ויצו גם לבנו כי חלק עשירי מן ההכנסות אשר יכנים סחר המצות הבארשותם, העולה לרבות אלפים, קדש יהיה לצדקות שונות שבעירו וביותר למוסדות התורה והחסד שבארץ הקדש אשר זכה לבקרה, וכי מחויבים יורשו לחלק את החלק הזה מדי שנה בשנה.

ובנים כמותו השאר הר"ב ז"ל, נדיבים ושומרי אמונים, לבבם שלם עם ה' ותורתו ודרכם רצויה לשמים ולבריות ומעשה אביהם רב הברכות בידיהם, משכילים אל—דל חוננים ונותנים בעין טובה ונדיבה, והם הנבירים וקצינים ה"ר מאיר אבנדרו, ה"ר יעקב אוריהו, ה"ר יוסף, ה"ר מרדכי וה"ר צבי הירש ושלש בנות משכילות ועדינות המצוינות בתמת דרכן ויראתן את ה', מרת מרים (רעייתו של החכם דר. פינקלשטיין הנ"ל) מרת רייטיש (הארוסה לבנו של הנביר הנדיב הנעלה והמפורסם, ירא ה' מרבים מו"ה נתן ראנען בנויארק) ומרת רחל. (ואני המכיר נתחברתי להכיר את

מעלת הרב ז"ל בבקרו בחדש חשון תרע"ד את חתנו הדוקטור כבראנזוויל, ויראת ה' חופפת עליו, צנוע ומעלי טובא, כלו אומר כבוד חכמים ופניו מאירים, אף דרוש דרש בדברי אגדה וחדושי תורה אשר חדש ויסייע במקלות עם במעם זקנים והגיון עמוק, חכל על האי שופרא, פאר שלומי אמוני אחינו בצרור חיי עולם תהי נשמתו הנדולה צרורה!)

הר"ב היה מחיב רוב עשירי ישראל בדרכיו ותהלכותיו בקדש, בהנהגותיו ומדותיו התרומיות ובטוב לבבו ורוחו הנדיבה שבה הצטיין באופן נעלה מאד, ואף בהסתופפו בשנות נעוריו במחסור ולחץ, האציל ברכה מלחמו וכספו לאביוני אדם ויכבש צדקה וחסד, נפטר בשם טוב ביום א' כסדר, כי תשא את ראש יום העשירי לחדש אדר תרע"ד, וימצא מנוח במעלה הקברים אשר בסינסינעטי, למחרתו ביום ב' י"א אדר, ואלפי אחינו חלקו להר"ב המצוין הזה את כבודו האחרון ויספידוהו הרבנים הנאונים רא"ג הכהן לעססער ור"ס ליפשיץ מסינסינעטי, והרב הנאון רא"ל זרחי האבד"ק לואים ווייל ומחותנו הרב הנאון המפורסם הדרשן הנעלה מוהרש"ר פינקלשטיין הנאבד"ק בראנזוויל (הוא אבי ידידנו החכם והרופא המפואר והטובה יקר ונכבד מוהר"ר ראובן המכונה דוקטור פינקלשטיין הי"ו). ורוב העתונים היהודים הספידוהו במותו ויספרו אחרי מטתו של האדם הגדול ורב תהלות הזה, לזכר עולם יהיה צדיק צדקות אהב!

ובמה גדולים מעשה רב תהלות זה, הדגול בעם ויודעי חן אמרו עליו כי נוהר היה כל ימיו לתרום תרומת מעשר מתבואתו לעניים, ולא שכח חנות גם בימיו האחרונים, ויזכור קעד לעולם ברית אהבתו אשר כרת לאביוני אחינו ובפרט כתלמיד חכמים דעסקין באורייתא, אשר היה מסור אליהם בלבן ונפשו

מארגרעטין. הרב ר' משה בראסין איש תם וטחםם ונברא דדחיל חטאין, מילידי העיר נעמאקסט (פך קאוונא) ונתנדך בעוני ומחסור ולא הספיקה יד הנריו הישרים ללמוד תורה ולשון כתב וספר ויהי נהנה מיניע כפו ועוסק במלאכת הסנדלרות, ורוח מטרם עברה עליו ותעוררהו, בהיותו כבן שלשים שנה, ויקנא משה לבעלי אסופות גדולי ישראל העוסקים במלאכת הקדש בחבור ספרי שמות הנדולים, וילמוד קרא וכתוב מעט. ויחל להעלות בספר כיכלחו שמות נאוני עמנו, רבניו, חכמיו סופריו ומחבריו, ואנשי השם מן המאה האחרונה, ובעוצם שקידתו ובכח זכרונו הנפלא ובתבונתו הרבה הצליח לאסף לערך עשרים אלף שמות גדולי ישראל עם שמות הספרים ויערכם בסדר ויוציא לאור זה שנים אחדות החלק הראשון מאספותיו בשם "שם הנדולים השלישי" מערכת גדולים ומערכת ספרים, והסכימו עליו גדולי הדור ומפלאים בשבח המחבר וספרו, ואמנם הנדיל המחבר לעשות ומשמיא קובו לו, והקואישיזכה לברך על המוגמר, והיה ספרו לברכה. מארקון. הר"ר יצחק דובער. הרב החוקר הגדול בידעות בני קדם, מחכמי ישראל בדרונו וחבר קוער המיניסטרים להשכלה ברוסיא, נולד בעיר ריבינסק (פ. סאראטאוו) בשנת תרל"ה להורים ממשיפת יוחסין ויתחנך בתורת ישראל וידעת העולם, ובעוצם כשרונותיו ורוב שקידתו רכש לו ידיעה רחבה בתורת ישראל וספרותו העתיקה

מארגרעטין. הרב ר' יצחק צבי. נאון גדול וצדיק מפורסם אבד"ק אברהם (הנר) מתלמידי הגאונים ר' בונם אינר ורש"ז אולכמאן. ויהי חתנו של הגאון הגדול ר' חיים קיצא אבד"ק אירשא, חבר ס' "בית דוד" בכללי חוקה ו"תקף התלמוד" לקדש את התלמוד נגד מחלליו, והיה גדול ומהולל בתורתו צדקתו וחכמתו ונפטר בעירן רתא בשעת המגפה אשר פרצה במדינתו ביום א' דשבעות תר"י בהיותו בן מ"ב שנה. והשאיר ז' בנים ובת אחת, ובנו הרה"ג ר' יואל (הבא להלן) כתב תולדותיו בארוכה קצת ב"אבן המאיר" והפליא בשבחיו כי גדול היה גם בפלוסופיא ובידיעת לשון"ק ושפת המדינה ונכבד גם בעיני גדולי אורחי ארצו.

מארגרעטין. הרב ר' יואל.

הרב הגאון המפורסם צדיק וחכם מו"צ בערליא (הנר). נולד לאביו הגאון הנ"ל ביום ט"ו שבט תקצ"ו, כמד מאביו הגאון ומהגאון ר' ישראל יצחק אהרן לאנדסבערג אבד"ק נרויסווארדין, ויקבל סמיכות נאוני ארצו ויהי לרב במ. מעלעג וב. דיאסענ ומשם נתקבל כמו"צ בערליא ויעמוד על משמרתו בקדש כיה שנה, ויהי נודע ומפורסם בגדלו בתורה ויראה ובשקידתו הרבה. חבר ספרים שונים בהלכות ואגדות והמה נמצאים ביד בניו בנויארק, ומעט מהם נרפסו ב"וילקס יוסף" ועוד, נפטר כבן ע"ג ביום ג' י"א מרחשון תע"ה, וכבוד גדול נעשה לו במותו.

אשכנז "Der Chasidismus", כנגד מתנגדי ההסידות ומשטיניה (1904) וספרו "Barzilai", בשרשי לשה"ק (1905) ומקורו נדפס באורו לספר בראשית, ובאו מאמריו בחורה וחכמה במאספים ועתונים שונים.

מאשיין, הרב ר' יהודה.

הרב הנאון סו"ה וחריפי טובא צדיק ונשגב אבד"ק וויזיקא (פ.ווילנא) בן אחיתו של הנאון האמתי רידב"ז וצ"ל וחתנו של הרה"נ חסידא ופרישא האדמו"ר ר' יצחק פוילייקא וצ"ל, חבר ספר מלא חריפות פלפול וסברות ישרות בשם "מחנה יהודה" ונדפס מקורו על ר' הפרקים הראשונים דמס' נטין ומהקדמתו לספרו נכרת נדל יראתו צדקתו וענותו, שנותיו לערך ל"ז.
מגיד. הרב ר' אשר.

חבר הנדל האבד"ק וועסאלי (פ) יעקאטערינאסלאוו) ונעניצעסק (פלך טבריא) כהרב ר' אליעזר מקאוונא וחתנו של הרה"נ ר' שמריהו מרובעוויץ, ונפ' כבן ל"ט בנעניצעסק ג' כסלו תרס"ח וחניח ת"ת רביס אחריו, והוא אחיו של הרב ר"ק (הבא להגן מזה).

מגיד. הרב ר' קלמן.

הרב המאוה"נ חו"ב סו"ה רב ומו"צ לעדת ישראל בארמיאנסק (פלך טבריא) (בהרב המופלג בחורה ויראה ר' אליעזר מקאוונא) הסתופף בשיבות סלבדקה וטלז ואהרי מלאו כרסו בש"ס ופוסקים סמכותו הנאונים מהרש"ך מוילנא ורח"י סאסניצער מסמארנאן) בשנת תר"ס נתקבל לראב"ד ומו"צ

והחדשה ועם זה בלשונות אירופאית שונות וספרותיהן, באביב שנותיו, וכבן עשרים בא להקשיב לקח בתורת המשפטים ושפות המורה בהאוניברסיטה הפטרבורגית ויקבל בשנת תרנ"ט מטבעת זהב בעד מחברת מדעית שכתב, אח"כ בקר גם האוניברסיטה הברלינית ועמה גם את במה"ר של הרה"נ הילדעס-היי-מער וישמע גם שעוריו של החכם הגדול מוהר"מ שטיינשניידער ד"ל, תרס"א נתקבל לכהן פאר בתור ספרן (ביבלייר טיקר) בהספריה הקיסרית בפטרבורג בירת רוסיה, ביחד את הרה"ח הגדול דר. א. א. הרכבי הי"ו. תרס"ז יסד את המאסף לחכמת ישראל "הקדם" ובשנה שאחריה ערך ביחד את החכם הגדול ברוך ר' דוד ניצבורג ז"ל את ספר הזכרון להדר, הרכבי כמלאות לו שבעים שנה. בשנת תרע"א נבחר לחבר הועד של מיניסטרום להשכלה ברוסיה, ועל משמרתו זאת הוא עומד אף עתה וגדול שמו ומהולל בישראל יושבי רוססיה האדירה.

עתה עסוק הרב החכם הגדול הזה בעריכת אנציקלופדיה עברית שלמה, שתהיה לאוצר היהדות ככול, בעזרת בהירי החכמים והגדולים שבדור.

מארקוס, הרב ר' אהרן.

הרה"נ המופלא במדעים מחכמי ישראל בגליציה בדרונו, ומנדולי העיר קראקא, נולד ביום י"ב שבט תר"ג בהאמבורג וישקוד מנעוריו על דלתי התורה והחכמה ויעש לו שם גדול בין טובי חוקרי עמנו בספריו שכתב בשפת

ויצא שמעו בתור מטיף מופלא במינו בשפת אנגלית, 1906 נבחר לרב ומטיף משנה בהיכל היותר עשיר וגדול בנייארק „עמנואל“ ביחד את הרב יוסף סילווערמאן וכארבע שנים שמש בכהונתו הגדולה הזאת ויתפרסם במפעליו הכללים הנדולים והנערצים בעדת ישראל הנויארקית הגדולה ובנאומיו הנפלאים לטובת עסקי הצבור העברי האמריקאי. במשך ימי כהונתו זאת הושמה עליו גם משרת מזכיר ה„פערערייטשאןאו אמעריקאןזייאניסטס“ ויעש הרבה גם להפצת הרעיון הלאומי בין אחינו בארצות הברית. מבלי שים לב כי רבים מנרולי חברי ההיכל „עמנואל“ אשר מנוהו לרבים ורועם הרוחני מתנגדים בכל זעזע להציוניות. כשנוסדה בשנת 1910 ה„קהלה“ העברית בנייארק (The Jewish Community of New York) נבחר הח' מ. לנשיא הועה"פ של ה„קהלה“ ומאז עומד על משמרתו לתקנות הצבור, ובהשתדלותו נתאשרה בש"ן ה„קהלה“ לרשימת ע"שכטון הפלך הנויארקית.

הרה"ה מ. כתב מאמרים שונים בדבר היהודים והיהדות במאספים ועתונים עברים—אנגלים.

מדיני. הרב ר' שמעון.

הרה"ג צדיק וחסיד ראב"ד לספרדים בעיה"ק חברון תבכ"א. נולד בעיה"ק זו לאביו הנאון וחסיד ר' חיים חזקא מדיני (חח"ם) בשנת תרכ"א ויקבל רבי תורתו מאביו הנוצל, ואחרי מות אביו הנאון (כ"ד כסלו תרס"ה)

בארמיאנסק ושמה עוד היום מנהל עדתו בתורה וצדק וזכות מיוחדת נתנה לו מממשלת רוסיה להיות גם רב רשמי, באה אליו תשובה בספרו של הנרי"ש אליאשר, ובקובץ „גידיל תורה" קוני (כב—כג) נמצאים חידושי, וב„קול יעקב" שי"ל בווארשא. ובכ"י ספרים שונים בהלכה ואגדה.

מגנים. דר. יהודה ליב.

החכם המפואר והמטיף המופלא בדורנו מנרולי אהינו באמריקה ונשיא ה„קהלה“ העברית בנייארק, נולד בעיר סאן־פראנציסקא (מדינת קאליפורנא) להורים ממשפחה מיוחסת ביום 5 יולי 1877 ויתחנך מילדותו בתורת ישראל וידיעות כלליות ובבקר את האוניברסיטה הסינסינעטית, למד גם את חכמת היהדות בביהמ"ד בעיר זו הנורט בשם „Hebrew Union College" ויקבל מהאוניברסיטה. בשנת ה"ב"א לחייו תואר B. A. וכשנתיים אח"כ נתעמר מבהמ"ד הנזכר בעטרת דב, אז יצא ארצה אשכנז להוסיף נקח וכהגדיל תושיה ויסתופף בצלם של גדולי החכמים בהאוניברסיטה הברלר נית וישמע שעורים גם בביה"ס הנבזה לחכמת היהדות, ואחרי אספו כביר חכמה ומדע נתן לו התואר „דוקטור לתורת הפלוסופיא" מהאוניברסיטה כהיידעכבערנ (1902) וישב לאמריקה ויתמנה כמורה וראש הספריה שע"י ה„היברו יוניאן קאללעדז" ויעמוד על משמרתו זו כשנה. 1904 נבחר לרב ומטיף בהיכל ישראל אשר בברוקלין

מטלון. הרב ר' חיים.

הרב הנאון סוע"ה. מגדולי ישראל

בתוגרמה, ומחכמי העיר סלאניקא, נולד למשפחה ספרדית המתחסת לנאוני תורה, בשנת תרכ"א, וישמע קח מגדולי המורים ויציין בעוצם שקידתו וברוחב תבונתו. ויהי לאדיר בתורה ומופלא בפלפול וסברא וכתו בפה ובשפתותיו נוספות מר, והמונים המונים ינהרו לשמוע דרשותיו וחלוקיו אשר ישמע בבחמ"ד הגדול בעיר סלאניקא כפעם בפעם בשבתות השנה, הנאון הזה זכה גם כגדולה ועושר רב ומצטין כגדבת לבבו לכל קדשי עמנו, יברך ה' חייו!

מיכאלאווסקי. הר"ר ישראל.

נעים ומירות ישראל בדורנו שהרנין לבות אפיו אחינו ושמו היה נודע בארצות רוסיא, פוילין, צרפת ואמריקה למננן מהלל, מלידי סובאק היה ש"ץ בפראנא (פרור ווארשא) ואח"כ חזן בפאריז, וכעשר שנים ש"ץ ראשי בבחמ"ד הגדול בניוארק, נפטר בשנת השמונים כחיו ביום א' ה' סיון תרע"א בניוארק, ומצא מנוחת עולמים במעלה הקברים אשר לחברת אנשי ווארשא בביה"ק וואשינגטאן שבניוארק.

מיכלזאהן. הרב ר' אברהם חיים

שמחה בונם. הרב המאוה"נ סוע"ה חכם ושלם וכליק המדות, בנו של הנאון ר' צבי יחזקאל האב"ד דפלונסק וחבר חבורים לטהרה לספר בשבחים של צדיקים והם: שמן המוב, אהל אלימלך, רובר שקום אהל יהושע.

נתקבל במקומו לראב"ד לעדת הספרדים בעיה"ק חברון במקומו.

מוטה. הרב ר' ברוך זאב.

הרב המאוה"נ חריף ובקי דרשן מופלא מו"צ בניוארק בבחמ"ד הגדול ומלפנים בעודנו ברוסיה ובשנות שחרותו עשה ויפעל הרבה ליסוד המוסד בסלאבארקא שבראשו עמד הנאון נר ישראל סאלאנסער זצוק"ל ויעבור בערים רבות לדרוש לסוכתו ונזכר לשבח בהקדמת הס' "עץ פרי" מהנאונים ר' יצחק אלחנן ור"י סאלאנסער זצ"ל שנרפס בוילנא תרמ"א, כבאוואלמריקה היה רב בעיר טראי (נ. י.) ויעש בה תקנות רבות ובהשתדלותו נבנה שמה בחמ"ד הראשון שבנינו ענה בסך כ"ה אלף שקל, נפטר בשנת תרע"ג כבן ע' שנה, (והוא ניסו של הרה"ג ר' זאב וואלף מ"מ בלאדו בעל אמרי זאב).

מזל. הר"ר ר' יוסף.

חכם סופר ומשורר ומדפיס במאנ-שעסטער, (אנגליה) מילידי רוסיא ומנכדיו של הר"ר יוסף מזל המפורסם בשם ר' יוסף וויאזינער בעל בית אוצר הספרים העברי המהולל ברוסיא (ונזכר בספרים „בן פורת", „קריה נאמנה" ו„אוצה"ס לבן יעקב"). חבר ויתרנם הספרים „שמשון הגבור" (1890) מכנה הארץ זמרות ב"ח (1897—1908) „אחיקר החכם" (1898), „יהודה המכבי" (1900) „עמק השדים" (190), נפטר בשנת תרע"ג בהיותו בן ששים ושלוש שנה. ונשארו בכ"י ספרים ושירים שונים.

בעיר פאלטאווא וקרמנצוג להאספה וכשיצאו הרבנים נגד חבת ציון יצא הרה"ח הזה במאמרו בהצפירה והמליץ להקדיש חבת ציון ולתכלית זה הו"ל ספרו „אמת ואמונה“.

מלמד. הר"ר יוסף אלחנן.

הרב החכם והחוקר המופלא, רב מטעם הממשלה בוויטעבסק, מחכמי ישראל ברוסיא בזמננו, גדול במדעים ובידיעות השפות, התגורר שנים רבות ברווינסק, והיה מורה השפות עברית, רוסית, איטלקית וצרפתית בבתי אחינו העשירים. בשנת תרס"ו נבחר לרב ממשלי דגליל מזויר ויכהן במשרתו כשש שנים. ואח"כ נתקבל לרב רשמי בעיר הפך וויטעבסק הגדולה כאלהים. באו ממנו הרבה מאמרים ספרותיים ומדעיים ב„המליץ“, „הצפירה“, „השלח“ ובעתונים לועזיים, ויחבר שני ספרים נעלים „שבט ישראל“ ו„רבן של כל בני הנולה“ והמה מעידים על עוצם שקידתו וגדל חכמתו בספרותו העתיקה.

מנבי. הרב ר' בנימין.

הרב החסיד המופלא מ"מ בבאברויסק ושאר קהלות בימי הגאונים ר' יצחק מוולאזין ור' דוד אייזענשטאדט ממיה, חבר ס' „מפענח נעלמים“ ו„בית היין“ ונפטר בשנת תר"ו. והוא אבי הרה"צ רמ"צ מנבי (הבא להלן).

מנבי. הרב ר' מרדכי צבי.

הרב הגדול חסידא ופרישא אין ערוך לצדקתו וטעורסם בגלילות ליטא ופולין בשם „דער באברויסקער פרוש“, התנהג כל ימיו בקדושה ובטהרה

עטרת מנחה, זכרון יצחק, אהל אברהם ומקור חיים.

מיכלין. הר"ר חיים מיכל.

הרה"ג חכם וסופר ועסקן צבורי מפורסם בירושלים עיה"ק, נולד בחאס"ד לאוויץ (פ. מאהילוב) בשנת תרכ"ו, וכבן ט' עלה עם הוריו לא"י ויתחנך בת"ת עין חיים ובישיבת עין חיים ויהי תלמיד מובהק להגאון הגדול ר' משה נחמיה כהנא ויצטין בבקיאותו וחריפותו בנפ"ת, אחרי נשאו לאשה את בת הרה"ג המופלא ר' מיכל הכהן הקדיש רוב עתותיו לצרכי הצבור בעיה"ק, והיה מראשי העתורים ועומד ימנים של הגאונים ר' שמואל סלאנט ור' יעקב שאול אלישר, כתב מאמרים שונים במכה"ע ומאספים עברים והדפים והו"ל ספרים רבים, והוא דרשן נעלה הלוקח לב במדברותיו.

מיללער. הרב ר' אורי.

הרה"ג סוע"ה ומופלא בצדקתו ביסבורג ובברעזאווא, מגדולי תלמידי הגאון ר"מ פערלעס, נפטר בלי בנים ריח מ"א תר"ם, ונדפס ספרו הנעלה בן-אורי. מירקין. הר"ר כתריאל צבי.

חכם תורני וסופר נודע. נולד בשנת תר"ד במאהילוב (דנפר) לאביו הרה"ח ר' שלום ונתחנך בתורה ויעש חיל רב ובהיותו לאיש גדול בתורה מאס ברבנות ויתעסק במסחר ועם זה כמד שעורים, לפני ת"ח צעירים, בש"ס ופוסקים, ויתעסק מלבד בחכמת ישראל גם בחכמת העמים, כאשר היתה אספת חו"צ בקאטאוויץ שולח במלאכות חו"צ

בצומות וסגופים ולא שם שירות הולין כלל וקערך חמשים שנה לא הסתכל בצורת אשה וישב על חתורה והעבודה בבית מדרשו של הגביר הצדיק ר' בועז ראבינאוויץ זצ"ל בבאברויסק, חבר ס' מפתח האגדות, תהלה ותפארת, אבני שהם, ודרך הישרים ועוד, ונפ' זקן ויטבע ימים י"א טבת הרס"ה. וכל בית ישראל ככה למותו, אי חסיד עניו וקדושו (ואני זכיתי להכירו ולשוחח אתו כמילי דחסדיא בעורני צעיר ויברכני קדוש עליון זה בברכה המשולשת בתורה).

מנבי. הדב ר' שמעון דובער.
הרב הג' צדיק ברכיו, מ"מ ור"מ בבאברויסק, בנו של הרב החסיד הרמ"צ הנ"ל, חבר ס' נאווה תהלה על הגש"פ ועוד, ונדפסו חדושיו והערותיו ב"שערי תורה" היר"ל בווארשא.

הרב ר' מנחם יהודא גוזיק.
הרב הגאון המופלא בחריפות ובקייאות חכם ושלם ומוכתר רמדות ושם טוב ודרשן נעלה ראבד"ק אנשי מאקאווא בנויארק, ומגדולי הרבנים באמריקה, נולד להורים ממשפחת יוחסין ד' ניסן תרכ"ב בעיר זעקין (פ. פלאצק) אביו הר"ר יצחק יעקב, היה נודע לאיש חסיד במעשיו וחריו, והסתופף בצל תורתם של הגאון הצדיק ר' אברהם מליפנא (שהיה מקמד אצל הגאון החסיד "מענדיל מקאצק) ואצל הרה"ג הצדיק המפורסם ר' נחום ישראל ליפנער, (שנפ' בקצר שנים כב"ד וימצא מנוח קדשו אצל הגאונים ר' עמנואל מפשעדבארש ור' משה ירוחם בדאדמו"ר ר"מ מקאצק

בבית"ק הישן בווארשא), ואמו הצנועה מ' חנה זלמנע מנזע גאונים, וגדולים ונדיבים, מצאצאיו של הגאון הגדול בדורו מרן אריה ליב צונין האבד"ק פלאצק ונכרת הנדיב הגדול שהיה מפורסם בזמנו לאחר המיוחדים שבעשירי ישראל בפולין בצדקותיו וברוב הסדיו ר' הירש זעלינער (חותנו של הגאון החריק ר' משה ליפשיץ האבד"ק לאדז בזמנם של הגאונים בעל תפארת יעקב ורר"ב מיזליש בווארשא, שהיה נכדו של הגאון מוהר"ר שלמה זלמן האבד"ק ווארשא בעל "חמדת שלמה" גיסו של הגאון ר' ישראל יהושע מקוטנא). כבן ארבע מת עליו אביו הר"ר יצחק יעקב ויתגדל על ברכי א"ה אבי אמו, איש חסיד חריף ומפורסם בנדרותיו ר' לעמיק ויצמן הנער בשקידתו ובכשרונותיו הנעלים ובנעם מדותיו ועש חיל בתלמוד, כבן ט"ו בא לצקת מים ע"י הגאון ר' אברהם אהרן מאלין מליפנא (שהיה אבד"ק מסקרנעוויץ פ. ווארשא, הקמירם של הג"ר י"י מקוטנא ור' משה מענדל אבד"ק בלאווימין, והיה אחד מגדולי החריפים והבקריים והגאון מקוטנא, רבו, היה שוכח את רוב הרבנים והשוב"ם בבאם לבקש סמיכותו או קבכותיו — להגאון הזה מסקרנעוויץ, וכאשר סמכם או נתן להם קבלה האדמו"ר מסקרנעוויץ מיר סמכם והסכים עליהם גם הגאון הקוטנאי) וכאב את בנו אהב הגאון הזה את תלמידו הצעיר המצוין שמצאחו לכי מחזיק ברכה מרובה, עד כי בצאת הגאון

"אבני נזר" ח' ראשון סי' רצ"ג). תרסיב בא לאמריקה להתעסק במסחר, אבל הפצו לא הצליח ויעתר הרב הגאון להפצרת ידירו (להבדל"ח) הגאון המפור' ר' יהושע סיגל קבל עליו משרת הרבנות ועדת ישראל בפאקיפסקי (פ. ניוירק) מנתהו לרבה ואלופה. שמה נהל עדתו שנים אחדות בתורה וצדקה ויחקבל כראבד"ק אנשי מאקאווא בניורק ומאז עבודתו בקדש בעיר גדולה זו ומצודתו פרושה על הברות רבות לחסידי פולין והוא נמנה את הרבנים הגדולים בניורק תרע"א נבחר נ"כ מאת ח"קלה" בניורק לאחד מחברי ועד הרבנים שבה.

בב"י הרב הגאון המפורסם, הזה נמצאים הרבה חידושים בהלכה ואגדות וביחוד ספר "נחמות יהודה" בדרושים נעלים ופולפולים נעימים, יהי ה' אותו כזכותו להוציאו לאור.

מעלצער. הרב ר' שלום רפאל יהודא לייב הכהן. הרב הגאון חו"ב ומפורסם לתהלה, אבד"ק מאלאדעצנא (פ. ווילנא), מילידי העיר וולאזין ממשפחת הרב ואהובו של ש"כ הגאון מאור הגולה מרן יוסף דובער הלוי זצ"ל, וכשנתקבל חניו"ד לאבד"ק סלוצק, קח אתו את זרה"נ ר"י רפאל יהודה לייב למורה ודאין בבית דינו. בשנת תרכ"ג נתקבל לאבד"ק מאלאדעצנא וינהג עדתו בתורה וחסר באמת וצדקה מ"ב שנה, ויתעסק רוב ימיו ולילותיו בתורה בשקידה נפלאה, ויהי אהוב ורצוי לכל יודעיו, נפ' כבן ע"ב שנה ביום י"ב תמוז תרס"ה, ויספרוהו רבנים גדולים בסביבתו אי צדיק ושושן

להיות לרב בוולאזשאווע (פ. קעלץ) לקח אתו גם תלמידו זה אהוב נפשו, אצל הגאון הזה למד דרך חפלאול והחריפות הישרה ובקיאות בחלק גדול בתלמוד. ואחרי שנתקשר העלם מעדנות את בת אחד מנכבדי העיר שרענצק סמכהו רבו הגאון בסמיכת חכמים מעולה במצאו אותו ראוי לשרת בקדש מצד תורתו המרובה ומעשיו ומדותיו הטובות, בשנת תר"מ בא בברית הנשואין ויוסף לשקוד בי"ט פוסקים ויהפךם ביטם טוב ה"עלוי משרענצק" וחזתנו האמיד כקבלהו בכל מחסוריו ואף שבבר נתעטר בכתרה של תורה וכתב סמיכה בידו, אבל לא חפץ הרה"נ הצעיר לעשות תורתו קרדום לחצר בה ותאחו במסחר ידו ורוב עתותיו הקדוש לתורה כדרכו, וילמוד תורה מתוך הרחבה, ופתאם נהפך עליו הגלגל במות רעיתו וישא לו את אחותה הצעירה וישב לתורתו ומסחרו וה' עמו ויצליח. ויעתק מושבו למלאווא, ויהי ביתו בית ועד להכני התורה ומסחרו ומרחיק שאיזהו לעצמו סוחרים וכנענים לפשר ביניהם בברורין ויתודע בעיר וסביבותיה חבקי בהיות העולם ורב תבונות, בשנת תרנ"ז בא לעיר אנטווער-פען (בלגיה) ויהי לסוחר אבנים טובות ובשבתו בעיר זו ראה לתקן בה הרבה תקנות (ביחד עם המו"צים) בעניני מקואות כשרות וזהתיר נשיאה בשבת ויערוך בנדון זה תשובה ארוכה בפלפול עמוק ובקיאות להגאון מרן אברהם מסאכטשוב ויסכים הגאון על ידו (התשובה נדפסה בספרו שו"ת

הנאון החריף הזה הי"ו חדושים ופלפוליה רבים, ומעט מפרי רוחו באו בשע"ת הי"ל בווארשא.

מרקוס. הרב ר' יצחק הלוי.

הרב המאוה"ג החכם השלם והדרשן הנכבד ראב"ד ק ניו בראנזוויק (פ. ניו דזורסי) מתלמידי הנאון ר' מאיר אטלאס הצטין בהתמרתו וכשרונותיו מנעוריו וירב חילו לאורייתא וחנאונים ר"א ראבינאוויץ ממינסק ורמ"מ זיו מטאורין סמכוחו, בשנת תרנ"ה בהיות בן ל"ו שנה בא לאמריקה וישמש בקדש בתור ראב"ד בנויארק, בויטיקא ובפארטלאנד, וזה איזה שנים אשר נתנה עליו מטרת ראב"ד ק ניו בראנזוויק ומנהל עדתו בתורה ויראת ה' בצדק ומישירים ושמך לברכה, מהרב הג' הזה באו מאמרים רבים בעתונים וב"המאסף" הי"ל בירושלים ורובם חתם בכינוי "יהלם" ובכ"י ספר נעלה "עולת יצחק" ב"ח בהלכה ודרוש, "שנותיו נ"ה.

מרוליות. הרב ר' גבריאל זאב וואלף. נאון גדול מופלא בבקיאות ודרשן מפואר, מגדולי ההוראה באמריקה ואב"ד לה' עדת ישראל" בניוירק, נולד בוויילנא ז"ך מרחשון תר"ח לאביו הרב ר' יחיאל יצחק (מצאצאי הנאון בעל סדה"ד) ולאמו הצדקנית מרת בוגא חוה, מילדותו התנכר בעצם שכלו ובשקידתו הגדולה, ובכ"י י"ד היה לתלמיד להנאון הגדול בדורו ר' יעקב באריט ויסמכו רבו הנאון בעורנו עול ימים, ואחרי נשאו לאשה את בת הנאון הסיידא ופרישא מו"ר נחום שמש צוק"ר.

מענדעלסאן. הרב ר' יעקב בן-ציון הכהן. נאון מפורסם סוע"ה ומופלא בבקיאות, מגדולי ישראל באנגליה, אבד"ק גלאסגו (סקאטלאנד) נולד לאביו הר"ר מנחם הכהן שאתיחם למשפחת מופלגי תורה בשנת תרי"ה, הסתופף בישיבות ברוסיא, ויהי תלמיד להנאון ר' שמעון האבד"ק קריופארנ, ונסמך מהנאונים ר"א פוסק ורע"א מאטלין ועוד, תר"ס היה לרב בלידו אח"כ כניססהער, תרס"ו נתקבל לאבד"ק גלאסגו, הנאון הנעלה הזה חבר ספרים נכבדים בהלכה ואגדה, והם "שער ציון" חדושים בש"ס, "הציד" על הלכות כסוי הדם, "מדרש יעבץ" בדרוש ואגדה עה"ת, ובאו חדושו בהרבה מאספים לתורה, ובכ"י ספרים שונים בשו"ת הלכות ואגדות.

מרגענשטערן. הרב ר' יצחק בצלאל. הרב הנאון חריפא טובא ומפולפל גדול מחכמי ישראל התורניים בפולין בימינו, בנו של החסיד המופלא הר"ר פנחס יהודה ליבוש הי"ו מלאדז ומנוע דולי עולם מצאצאיו של הרה"ח והסיידא קדישא אדמו"ר מרן חנוך העניך הכהן הגדול מאלכסנדר זצ"ל ולמעלה בסדר מב"ב שכ רבנו המהר"ל מפראג וצוקה"ה. חבר ספר "גאה שערים" לישב קושיה מפורסמה אחת בסוגיא חמורה בתלמוד במאה פנים וחוא מלא דבר ה' הלכתא גברתא ופלפלא טבא, וגדולי הדור מפליאים בהסכמותיהם את גדל המחבר וספרו, ובהקדמתו בא סדר יחשו הרב, ובכ"י

שעות רומית ויונית, בכ"י הרבה חרושים בהלכה ומדרשים וש"ת שישא ונתן את הרבנים המפורסמים, זה מקרוב יצא לאור ספרו "קב בשמים" חרושים נש"ס וס' "תולדות אדם" תולדות רבני-המהרש"א.

מרגנמוי. הישר העברי.

ציר ממשלת ארצות הברית באמריקה לתוגרמה, חכם מדיני עשיר ונדיב. מנדולי אחינו בארץ החדשה, נולד למשפחת יוחסין בעיר מאנהיים האשכנזית בשנת 1857 ייבוא עם הוריו לניוירק בעודנו עול ימים, למד בתחלה בבתי"ס הכוללים והעליונים ואח"כ נכנס להאוניברסיטה למחלקת הדיניכ והמשפטים ויחי לעורך דין כפירסם, ולעסקן מדיני נודע בניוארק, ואחד מראשי ההנהגה הדמוקרטית. בשנת תרע"ג מנהו הנשיא וואודראו ויילסון לצייר ממשלי לבירת תוגרמה.

הישר הנכבד הזה, נודע באהבתו העזה לעמו ורוב צדקותיו, ובכואו לבקר בש"ז (תרע"ד) את ארץ הקדש וטריטות אחינו שמה. נתקבל ברוכ כבוד והדרת מכבים.

מרבס. פרופיסור אלכסנדר.

החוקר המופלא מורה תורה וספרות וראש הספריה בהסימינריום לרבנים בניוירק, מחכמי ישראל בדורנו נולד ביום 29 יאנואר 1878 בעיר עלבערפער (אשכנז) והוריו הנכבדים חנכוהו בתורה ישראל ועם זה בידעות כלליות ויבקר את הגמנוזים ואח"כ את האוניברסיטה הקננסברנית ש"מנה

מהרודנא ויורה וידין ויוסף חילולאורייתא וינד שעורים וידרוש במקהכות ויהי לשם. תרל"ו נתקבל לאבד"ק דוכראוונא תרל"ח בהרתהו לאב"ד עדת אישינוכא, ואחרי פטירת חותנו הנה"צ (ח' מ"א תר"ם) מנתהו קהלת הורדנא למו"צ ויעמוד על משמרתו כ"ח שנה ויהי לראש המורים בעיר נבורים זו, ויקה חלק במעשים כללים הרבה ובפרט באספת הרבנים הגדולה בסראקוי (תרס"ג). תרס"ח קראתהו עדת ישראל כנוסטון שבאמריקה, ויבוא לישבון כבוד בתוכה, בתור רב לאגודת הקהלות, ואחרי שבתו שמה כארבע שנים נתקבל לאב"ד "לעדת ישראל" הגדולה בניוארק.

מהנאון הגדול הזה נדפסו הספרים:

"אגודת אוזב" על הנש"פ. (ווינא, הרנ"ה) "שם עולם", הספרים. (שם הרס"א) "תורת נבריא" על חה"ת, בראשית ושמות, לע"ע (ירושלים תרע"ב) "חרווי מרגליות" דרושים (כנ"ל). ובכ"י שו"ת וחקרי הלכות פלפולים ודרושים

מרגליות. הרב ר' ראובן.

הרב עדין לנאון, ומופלא בחכמה מגדולי ישראל בלבוב בימינו. צעיר ורב תהלות, נולד תר"ן, ונתחנך מנערות, בתורה ויתנכר בכשרונות נפשו, כבן י"ד מת עליו אביו הר' גדול בתורה וביראה ונדיבות, ויעזור לאמו במרכלתה ורוב עתותיו הקדיש לנפ"ת, אחרי נשאו אשה יסר לו בימ"ס ויקבע עתים כתלמוד ולערוך חרושיו בספר ויבוא בכתבים את גדולי ארצו ויתפרסם לשם, ועם אלה למד גם ידיעות חיל וביחוד רכש לו ידיעות

נודע בין טובי רבני רוסיה איש האשכנזות
רב מפעלים טובים.

מרגלין. הרב ר' ישעיהו יוסף.

הרה"ג הדרשן המופלא ומפורסם.

רב ודרשן בבהכ"ג המפואר אנישי יאנוס

טאו בנויארק, נולד בשנת תרל"ח בעיר

פרינקי (פ. פאלטאווא) להורים נכבדים

וילמוד תורה בישיבת מיר ואח"כ בעיר

ניעזשען, (פ. טשערנינוב) ויחד עם למודי

גפ"ת אשר למד בשיקידה נדונה למד גם

ספרי הדרוש ובכ"ח שנה עלה על

הבמה ודבריו מצאו חן ויפיקו רצון

השומעים, חרס"ט בא לאמריקה, וחקבל

הרב ודרשן בבהכ"ג אנישי וולאזין, ומשם

נתקבל לרב ודרשן בבהכ"ג הגדול אנישי

סיני ויעז"ל יושם גדול בנויארק בדרשותיו.

ויסמכוהו לרב הרבנים הגאונים רא"א

יודעלעווין והנאון רש"צ וויין והנאון

החרף ר' נחום פפעפערמאן, תרע"ב

נתקבל לראבד"ק סיראקיה ויעמוד על

מישמרתו כשנתיים ימים, וייסד בעיר זו

חברות שונות לחקמוד ומיטנה, ומקרב

בחרוהו נשיאי בהכ"ג אנישי יאנוסטאו

לרב ודרשן. בכ"י הרה"ג הנכבד הזה

ספר דרושים אשר דרש במקלות בשבתות

הישנה ומעדים.

מישל. הרב ר' זאב וואלף.

הרב הנאון החכם הכולל והדרשן

הגדול בדורנו, אב"ד דקימפולונג

ומפורסם בספריו שחבר בדרושים נעים

במיטב הגיון ובמעמ לשבח והם: דברי

חכמים, הגיון דברי חכמים, ודעת דברי

חכמים, ואין ערוך ליקרת ערכם.

בשנת 1903 את התואר דר' לפלוסופיא

ובזמן קצר אח"כ קבל גם סמיכת חכמים

מבהכ"ד לרבנים בברלין, ואז נשא לו

לאשה את בת הרה"ה פרופיסור דר.

דוד צבי האפמאן. מורה בב"המד לרבנים

בברלין, חרס"ד נתקבל למורה היסטוריה

וספרות ועם זה לכיבוליותיקר בהסמיניריום

הרבני בנויארק העומד תחת הנהגת פרופ.

ש. יטכטר. הרה"ח הזה הו"ל סדר עולם

עפ"י כ"י ובאו חקירותיו והיסקפותיו

המדעיות בהמאספים „Zeitschrift

fuer hebraeische Bibliographie", „Literaturzeitung"

בספר „לקורות היהודים בתוגרמה"

„ובחצופה מארץ הגר", והוא מצוין

ביראתו המהורה את אלקים, זהיר ושמור

נקלות כבהמורות ומדקדק במצות, לפני

שמש ינון שמו.

מרקוס. הרב ר' בנימין מנדיל.

הרב הנאון חכם ושלם נודע לתהלה

אבד"ק טיפליס, נולד תרל"ה במושב

נאווא—פאלטאווא (פ. חרסון) ואביו

הר' יחזקאל חנכהו בתלמוד וגפ"ת

מילדותו, הסתופף בישיבות שונות ובקבוצי

תורה ויהי מצוין ברוב התמדתו ובחריצות

שכלו וירכוש לו בקיאות גדולה בש"ס

ופוסקים בהיותו כבן עשרים, אז סמכוהו

הגאונים רי"א מקאווא רשה"כ מוילנא

רצ"ה מה"יפית מאיישישטאק, היה למו"צ

ומ"מ בארעסא. ואח"כ רב ואב"ד

דיעופאטארא (קרים), וזה ארבע שנים

אשר נתמנה לאבד"ק טיפליס, והוא

מפורסמן עישי טוב ונדיבי עם העומדים לימיני

ויתכבוני בעבודתי.

הרב החכם הגדול בתורה ויראת ד', הנביר הנודע בנדבת לבבו המהור,
רחום ומוקיר רבנו

מר ברוך יצחק ריינהערץ הי"ו בבאסטאן.

הרופא המפורסם והחכם דוקטור

ה. אילאווי בנויארק.

החכם הנעלה, הנדיב היקר והנביר המפורסם

מר יצחק גאלדבערג הי"ו בנויארק.

החכם הנעלה והסופר היקר, הנביר הנכבד

מר אהרן יצחק ראטנער הי"ו בנויארק.

הנאון המפורסם החכם השגם

ר' משה וויינבערגער ראב"ד בנויארק.

הרופא הנכבד יקר באדם דוקטור

הענרי רייטער בנויארק.

המשכיל המהולל רב הפעלים

מר אלברט קרוגער בנויארק.

המופלג הנכבד, ירא ד' ומוקיר רבנו, הנביר הנדיב היקר

מר מרדכי יצחק הכהן קאהן הי"ו בברוקלין.

הרופא המפורסם כההלה, החכם המובהק דוקטור

ישראל (איזידור) קויפמאנן בברוקלין.

אחיו הרופא המהולל דוקטור

בן-ציון קויפמאנן בברוקלין.

הרופא המומחה והחכם התורני דוקטור
משה (מורים) ראבינסאהן בברוקלין.

המשכיל היקר ורכ תהלות
מר א. שניטמאן בברוקלין.

הגביר המשכיל נדיב הלב
מר יעקב פינק הי"ו בברוקלין.

הגביר הנדיב הנעלה
מר יצחק יוסף קויפמאן בברוקלין.

המשכיל המצויץ יקר ונכבד
מר בנימין יהודה אריה ליב בערנשטיין בברוקלין.

הרב החכם הישיש, הגביר הנדיב, הנודע לשם
מר אברהם חיים הי"ו לבית שבד במינסק.

החכם המהולל והסופר הנעלה, גביר לאחיו ונדיב לב
מר אריה ליב המכונה ליאון שיינהויז במעמפל.

אלופי יהודה נשיאי "איזראעליטישע אלליאנץ צו וויען"
בוויען הבירה.

אלופי בית המדרש לאנשי עיר מולדתי קלעצק בנויארק.

אלופי בית המדרש לבני קורלאנד בנויארק.

שמות החתומים

הגביר הנכבד מר יוסף דוד שאר	הגביר ר"ל קאצענעלנבויגען
הגביר מר ראובן באס	הגביר הנדיב מר פ. אפטער מנויארק
הגביר הנעלה מר בינוש קאהן	הגביר המשכיל היקר מר חיים משה
הגביר מר ר"י שטערין	בן־ציון קיטאיי מפעטערסאן
הגביר ר' בנימין ראבינסאן	הנכבד חישיש ר' יהודה ליב לעווין בער
הגביר הנדיב המפורסם מר י"ל בארגעניכט	בהמ"ד דזעטערסאן
הרב ר' אברהם משה וויינשטיין	המשכיל הנעלה מר בן ציון לעווי
ש"ב חנניד ר' נחמיה הלוי לעווין	אחיו המשכיל מר קלמן לעווי
הנניד ר' יוסף לעווין	המשכיל רעוו. יעקב ראובן מאזור. איטיקא
הגביר המשכיל מר בינוש ב"ר אבא	הנבירים קאהן עם עפשטיין
גרשון וויענער	בהמ"ד אנשי סלוצק בנויארק
בהמ"ד "בית אברהם"	הר"ד משה מענדעלסאן מנוארק
המשכיל מר טייץ	

ותברך מנשים אמי היקרה הצנועה והמשכלת נדיבת הלב
 מרת **פריינע לאה** תחי' וגם אחותי היקרה והמשכלת
 הכבודה מרת **רחל** תחי' עם בעלה הוא גיסי היקר והמשכיל
 הנעלה מר **אליעזר הורוויץ** יחיו בטוב ובנעימים על
 אשר יחזיקו בימיני.

וברכת שמים מעל תחל על בני היקר אהוב למעלה ונחמד
 למטה המשכיל **מאיר** הי"ו במינסק ועל בני הילד הנכון
משה ובתי הילדה **דבורה**, יגדלם ה' ויארץ ימיהם
 ושנותיהם בנעימים.

